

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1934

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ "ΕΛΛΗΝΙΣ"

"HÉLLÉNIS,"

Revue mensuelle du Conseil National des femmes Héliennes

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Συνδρομή ετήσια	Δραχ. 100	Τιμή εκάστου τεύχους
Εξάμηνος	60	
Εξωτερικού	σελίδια 7	άπλου Δραχ. 10
Εξάμηνος	4	διπλου 15

Αι συνδρομαί άρχονται από την 1ην εκάστου μηνός και είναι προπληρωτέαι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

Η γενική συνέλευσις του Διεθν. Συμβ. των Γυναικών, υπό Α. και Α.Ψ. Ψάλτη — Η ζωή και η εκμετάλλευσις των μικρών υπηρετριών, υπό Α. Κουτσουμάρη. — Το όνειρο της μικρής θεατρίνας, διήγημα υπό Κλεαρέτης Δίπλα - Μαλάμου. — Η επιστροφή, υπό Λουκίας. — Εν φάτην των αλόγων, υπό Θαλείας Φλωρά-Καραβία. — Επιστολαί προς νεαράς μητέρας, υπό Γ. Ματάλα. — Στήλη κινήσεως Έθν. Συμβουλίων. — Εκδόσεις. — Κινδυνεύει ο φεμινισμός πράγματι στην Ευρώπη; — Ένας άπολογισμός τριάντα ετών. — Ειδήσεις. — Άλληλογραφία. — Ωρέλμοι Γνώσεις. — Μόδες.

Επί της Συντάξεως ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η επί του έξωφύλλου φωτογραφία έδημοσιεύθη εις το καλλιτεχνικόν έργον του κ. Χρ. Ζερβοῦ L'Art en Grèce. Η εικόνα αυτή, σπάνιον χειμήλιον βυζαντινής τέχνης, κατεστράφη κατά την πυρκαϊά του Μ. Σπηλαίου. Η φωτογραφία μās παρεχωρήθη ευγενώς από τον καλλιτέχνην κ. Ζεράφ.

ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΛΛΗΝΙΔΑ

ΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΚΛΟΣΤΑΙ
"ΚΙΘΑΡΑΣ"

ΧΑΡΤΟΝΑΚΙΑ, ΜΑΣΟΥΡΑΚΙΑ, ΜΑΝΤΑΡΙΣΜΑΤΑ
ΣΤΕΡΕΑΙ, ΛΕΠΤΑΙ, ΕΥΘΗΝΑΙ

ΚΛΟΣΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Α.Β.Σ.Ι. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ
ΚΟΡΝΑΡΟΥ 5
ΤΗΛ. 22-283

ΤΑ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑ ΕΙΔΗ

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΣΤΟ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. ΓΕΩΡΓΑΝΤΗ

ΗΝΩΜΕΝΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 21-441

ΔΙΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ ΓΑΜΩΝ - ΔΕΞΙΩΣΕΩΝ ΚΤΛ.

ΔΩΡΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΑ ΓΑΜΟΥΣ Κ' ΕΟΡΤΑΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ
ΜΙΝΑΣ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 10 & 16 ΤΗΛΕΦ. 24 724

ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

Περιλαμβάνει: Νηπιαγωγείον και Έξατάξιον Δημοτικόν Σχολείον Μικτόν. Δεκτοί μαθηταί και μαθήτριάς ως έσωτερικοί, έξωτερικοί και ήμίτροφοι. Έξατάξιον Γυμνάσιον Θηλέων. Δεκταί μαθήτριάς ως έσωτερικαί, έξωτερικαί και ήμίτροφοι. Διδασκαλία Άγγλικών, Γαλλικών υποχρεωτική. Παράρτημα Ώδείου Κου Φρήμαν.

Διά τούς μακράν διαμένοντας μαθητάς ή Σχολή διαθέτει αύτοκίνητα. Πληροφορίαι καθ' εκάστην.

ΜΕΤΑΞΩΤΑ "ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ,"

Ρυθμός

ΟΙΚΟΣ ΕΙΔΩΝ ΕΠΙΠΛΩΣΕΩΣ

«ΡΥΘΜΟΣ»

ΒΟΥΛΗΣ 22 - ΤΗΛ. 21-339

Ο Décorateur του οίκου μας είναι πάντοτε εις τὴν διάθεσίν Σας, ὅπως ὑποβοηθήσῃ οἰανδήποτε καλλιτεχνικὴν διακόσμησιν ἢ διευθέτησιν τοῦ Σπιτιοῦ Σας.

Διαθέτομεν πλουσίαν συλλογὴν ὧν ἐν γένει τῶν εἰδῶν ἐπιπλώσεως, ἥτοι: στόφες μεταξωτές, Σιμιλῆ, Γκομπελέν, βελούδα, Στόρ, τάπητες Εὐρωπαϊκοὺς καὶ Ἀνατολῆς, χάρτην ταπετσαρίας τοίχων, Λινόλαια Μουσαμάδες, Φελοτάπητες καὶ κάθε εἶδος κατάλληλον δι' ἐπιπλώσεις.

ΑΓΝΟΝ
ΒΟΥΤΥΡΟΝ
ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΕΛΕΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

Ὑποστηρίζετε τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν ἀγοράζοντας τὸ φρεσκώτατο βούτυρό μου κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Κέρκυραν γιὰ τὸ τσάϊ σας γιὰ τὰ γλυκὰ σας γιὰ τὰ φαγητά σας.

ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΚΑΝΙΓΓΟΣ 6
Τηλέφ. 23-163

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΟΡΕΑ Α. Παπακωστή
ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81
ΑΡΙΘ. 30254

ΠΑΣΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΥΠΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΚΟΜΠΑΚΤ ΜΥΣΤΙΚΟΜ (ΚΟΥΖΕ) • ΣΕ ΚΟΜΦΑ
ΚΟΥΤΑΚΙΑ ΜΕ ΚΑΘΡΕΠΤΑΚΙ ΚΑΙ ΗΟΥΡΕΤΤΕ.

4) Τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ δια-
γραφοῦν ἀπὸ μέλη τὰ Συμβούλια Βολιβίας,
Κούβας καὶ Οὐρουγουάης, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον
δὲν πληροῦνουν, ἀλλ' οὔτε ἀπαντοῦν. Δὲν ξεύ-

ρομε ούτε καν εάν υπάρχουν πλέον και εάν λειτουργούν.

5) Μία τελευταία προσπάθεια θα γίνει δια το Μεξικόν. Καί αυτό δὲν δίδει σημεῖα ζωῆς. Μία κυρία ὅμως, ἡ ὁποία τὸ ἐπεσκέφθη τελευταίως, εἶπεν ὅτι κατώρθωσε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὸ Ἐθ. Συμβούλιον τὸ ὁποῖον ὑπάρχει, καὶ ὅτι μόνον αἱ ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν ἀκόμη νὰ λάβῃ ἐνεργὸν μέρος.

Ἀντιθέτως, μετὰ μεγάλην χαρὰν ἀνηγγέλη ὅτι ἡ Πορτογαλία καὶ ἡ Παλαιστίνη, αἱ ὁποῖαι πρὸ καιροῦ δὲν παρουσίαζαν δραστὶν, ἐδήλωσαν ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμήν ἀναδιοργανώνουν τὰ Ἐθνικὰ τῶν Συμβούλια, καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ δύνανται νὰ συνεργασθοῦν.

Ἐπίσης εἰς τὴν Τουρκίαν πρόκειται νὰ συσταθῇ Ε. Συμβούλιον. Ἡδὴ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις μᾶς ἔστειλε εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, ὡς ἐπίσημον παρατηρήτριαν τὴν κ. Ν. Osman Bey, τοῦ νέου Τούρκου ἀκολούθου εἰς τὴν Πρεσβείαν τῆς Γαλλίας. Ἐζήτησεν ἀμέσως νὰ γνωρίσῃ τὰς Ἑλληνίδας ἀντιπροσώπους, μετὰ τῶν ὁποίων αἱ σχέσεις τῆς ὑπῆρξαν πολὺ φιλικαί.

Ὁμοίως εἰς τὴν Ἰσπανίαν συνιστᾶται τώρα Ἐθνικὸν Συμβούλιον.

Ἐν τέλει, διάφοροι ξέναὶ οργανώσεις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναικεῖαι, εἶχαν ἀπεσταλμένας, ἢ ἐπισκεπτρίας, εἰμεθα δὲ εὐτυχεῖς διότι τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἑργασίας, τὸ Ἰνστιτούτον πνευματικῆς συνεργασίας, ὡς καὶ διάφορα συμβούλια τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀντεπροσωπεύοντο ἐπισήμως.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου διηρέθησαν εἰς συνεδριάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ εἰς δημοσίας συνεδριάσεις. Αἱ τελευταῖαι ἔγιναν εἰς τὸ μέγαλον Ἀμφιθέατρον τῆς Σορβόνης, ἢ εἰς τὸ Ἰνστιτούτον τῆς πνευματικῆς συνεργασίας, εἶχαν δὲ σκοπὸν προπαγάνδας εἰς τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον ἦτο δεκτὸν εἰς αὐτάς, ἄνευ διατυπώσεων.

Οὕτως εἰς τὰς 2 Ἰουλίου ἔγινεν, εἰς τὴν Σορβόνην, ἡ δεξιὸς τῶν 600 ἀντιπροσώπων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας. Μετὰ τοὺς ὥραιότατους λόγους τῆς κ. Avril de Sainte Croix (ἐπιτίμου προέδρου),

τῆς κ. Pichon Landry (προέδρου τοῦ Ε. Σ. Γαλλίδων), τῆς πριγκίπισσας Radziwill (ἐκ μέρους τῆς γραμματείας τῆς Κ. τ. Ε.), τῆς κ. Thibert (ἀπεσταλμένης τοῦ Διεθνούς Γραφείου Ἑργασίας), τοῦ κ. Henri Bonnet (διὰ τὸ Ἰνστιτούτον πνευματικῆς Συνεργασίας), καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ, ἡ Lady Aberdeen ὑπενθύμισε συγκεκινημένη πόσον πολύτιμος βοήθός τῆς ὑπῆρξεν εἰς ὅλην τὴν δρασὶν ὁ σύζυγός τῆς, ὁ ὁποῖος ἀπέθανεν ἐφέτος. Ἀφοῦ μετὰ ἀπλᾶς καὶ ὥραιας ἐκφράσεις παρώτρυνε καὶ ἐνεθάρρυνε ὅλας τὰς ἀντιπροσώπους νὰ ἐξακολουθήσουν ἐργαζόμεναι μετὰ ζήλον, ἔδωκε τὸν λόγον, μετὰ τὴν σειρὰν, εἰς ὅλας τὰς προέδρους τῶν ἀποστολῶν, τὰ «παιδιά» τῆς, ὅπως τὰς ἀπεκάλεε, ἢ καθεμία δὲ εἶπεν ὀλίγας λέξεις διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν Γαλλίαν διὰ τὴν φιλοξενίαν τῆς, ἢ διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀφοσίωσίν τῆς εἰς τὸ ἔργον.

Ἡ ἐπομένη δημοσία συγκέντρωσις εἶχεν ἀφιερωθῇ εἰς τὴν σχέσιν γυναικῶν καὶ διανοητικῶν ζητημάτων, ἔλαβε δὲ χώραν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κομήσσης Arponyi, προέδρου τοῦ Ε. Σ. Οὐγγαρίδων καὶ ἀπεσταλμένης εἰς τὴν Κ. τ. Ε. Κατ' αὐτὴν ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον, ὁ κ. Henri Bonnet, διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς πνευματικῆς συνεργασίας, ὁ ὁποῖος ἐτόνισε τοὺς κινδύνους πού ἀπειλοῦν τὸν κόσμον, καὶ τοὺς ὁποίους μόνον ἡ πνευματικὴ συνεργασία τῶν λαῶν καὶ μία κατάλληλος ἀνατροφή τῆς νεότητος δύνανται νὰ ἀποτρέψουν. Τὸ ἔδαφος εἶχε προπαρασκευασθῇ διὰ τὴν Δα W. Kydd, τὴν πρέσβειον τοῦ Ε. Σ. τοῦ Καναδά, ἡ ὁποία ὁμίλησε μετὰ τὴν χαριτωμένην τῆς ἀπλότητα, περὶ τῆς ἀνατροφῆς, ἐν σχέσει μετὰ τὴν εἰρήνην. Στηριζομένη εἰς μίαν παλαιὰν παροιμίαν ὅτι: «οἱ ἄνδρες κάμνουν τὸν δρόμον, ἀλλ' αἱ γυναῖκες μαθαίνουν εἰς τὰ παιδιά πῶς νὰ περπατοῦν», εἶπεν ὅτι πρέπει τὸ ἴδιον νὰ μάθουν οἱ γυναῖκες εἰς τὴν νεότητα πῶς νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὥραϊον οἰκοδόμημα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, τὸ ὁποῖον ἔκαμαν οἱ ἄνδρες. Διὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἐπιτύχῃ ἡ προσπάθεια αὕτη, πρότεινε νὰ ἐπιδιώξῃ κάθε μητέρα τρεῖς σκοπούς:

1) Νὰ δώσῃ ἀληθινὰ διεθνή ἀνατροφήν εἰς

τὰ παιδιά τῆς καὶ νὰ τοὺς γνωρίσῃ τὰς ἀρετὰς τῶν ἄλλων κρατῶν, ἀποφεύγουσα νὰ τὰ ἀφίνη νὰ ἀκούουν διάφορα ἄτοπα ἄστεϊα ἢ παρατηρήσεις, ποὺ γίνονται συνήθως διὰ τὰ διάφορα κράτη. Πολὺν χρήσιμος πρὸς τοῦτο, θεωρεῖται ὁ προσκοπισμός, ὁ ὁδηγισμός κτλ.

2) Αἱ συζητήσεις ποὺ κάμουν οἱ μεγάλοι ἐνώπιον τῶν παιδιῶν, νὰ μὴ τοὺς δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κυβερνώμεθα, ἀπὸ ἀνικάνους, ἀλλὰ, τοῦναντίον, νὰ τοὺς ἐμπνεύσουν τὸν σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι διευθύνουν τὸ κράτος.

3) Νὰ μάθωμεν εἰς τὰ παιδιά καὶ τοὺς ἑαυτοὺς μας, πόσον καλύτερον θὰ ἦτο νὰ ἐσιωπούσαμε ὅταν δὲν ξέυρομε τίποτα, ἀπὸ τὸ νὰ ἐπαναλαμβάνωμε γνώμας ποὺ κυκλοφοροῦν, χωρὶς νὰ εἶναι ἐξακριβωμένα, ἐπὶ τῶν διεθνῶν ζητημάτων.

Τρίτη ἡ κ. Dreyfus-Barney ὁμίλησε περὶ τοῦ διανοητικοῦ ρόλου τοῦ τύπου, τῆς ραδιοφωνίας καὶ τοῦ κινηματογράφου. Ἡ κ. Dreyfus-Barney εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐνδεδειγμένη νὰ ὁμιλῇ ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, διότι, ὅχι μόνον εἶναι πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Κινηματογράφου καὶ Ραδιοφώνου, τοῦ Δ. Σ. Γ. ἀλλ' εἶναι ἐπὶ πλέον ὁ συνδετικὸς κρίκος μεταξὺ τοῦ Δ. Σ. Γ. καὶ τοῦ Ἰνστιτούτου πνευματικῆς συνεργασίας, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστόν, ἀσχολεῖται ἐιδικῶς μετὰ τὸ ζήτημα αὐτό.

Πράγματι, ἡ Κ. τ. Ε. ἔχει ἤδη ζητήσει, ἀπὸ τοῦ 1931, ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου νὰ μελετήσουν κατὰ ποῖον τρόπον εἶναι δυνατόν νὰ καταπολεμηθῇ ἡ διάδοσις ψευδῶν εἰδήσεων διὰ τοῦ τύπου. Τὸ Δ. Σ. Γ. παρακολουθεῖ μετὰ πολὺ ἐνδιαφέρον τὰς προσπάθειάς αὐτὰς τοῦ Ι. Π. Σ. καὶ τῆς Κ. τ. Ε.

Ἀκόμη περισσότερον δὲ ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν ἀγῶνα ὁ ὁποῖος διεξάγεται ἐναντίον τῶν ψευδῶν ἢ διεγερτικῶν εἰδήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐκτοξεύονται διὰ τοῦ ραδιοφώνου. Ἡ Κ. τ. Ε. ἐμελέτησε τὴν ὑποβολὴν σχεδίου συνθήκης εἰς τὰ διάφορα κράτη, διὰ τῆς ὁποίας αὐτὰ θὰ ἀνελάμβανον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παύσουν νὰ μεταχειρίζονται τὴν ραδιοφωνίαν ὡς μέσον ἀντιεργνητικῆς προπαγάνδας. Τὸ Δ. Σ. Γ., ὅχι μόνον ὑπέβαλε εἰς τὴν Κ. τ. Ε. προτάσεις αἱ

ὁποῖαι εἶχαν ὡς σκοπὸν νὰ διευκολύνουν τὴν σύνταξιν σχετικοῦ κειμένου¹, ἀλλὰ συνιστᾷ θερμῶς εἰς τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια, νὰ ὑποστηρίξουν αὐτὰς τὰς ἀπόψεις εἰς τὰς κυβερνήσεις τῶν, ὅπως ἐπιτύχουν τὴν προσχώρησίν των εἰς τὴν συνθήκην αὐτήν. Θεωρεῖ δὲ σκόπιμον, τὰ κράτη νὰ προσλαμβάνουν μεγαλύτερον ἀριθμὸν γυναικῶν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἢ ὁποῖα ἐξετάζει τὰ προγράμματα τῶν ἐκπομπῶν εἰς τοὺς ραδιοφωνικοὺς σταθμούς.

Τέλος, τὸ Δ. Σ. Γ. ἀσχολεῖται πολὺ καὶ μετὰ τὸν Κινηματογράφον. Ἡ κ. Dreyfus-Barney ἐξέθεσε τὰς σχετικὰς ἐνεργείας καὶ εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς εἰς τὴν εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν. Ἐν στενῇ συνεργασίᾳ πάντοτε μετὰ τοῦ Διεθνούς Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικοῦ Κινηματογράφου τῆς Ρώμης, τὸ Δ. Σ. Γ. ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον Διδακτικοῦ Κινηματογράφου, τὸ ὁποῖον συνήλθεν εἰς τὴν Ρώμην τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον, καὶ ὅπου συνεζητήθη εὐρύτατα κατὰ ποῖον τρόπον ὁ κινηματογράφος θὰ ἤμπορούσε νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς τὸ ἰδεῶδες τῆς ἡθικῆς, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ συνεννοήσεως τῶν λαῶν, χωρὶς νὰ χάσῃ ἀπὸ τὸ ἐνδιαφέρον του. Ἐπίσης θεωρεῖ καθήκον του νὰ παρωτρύνῃ τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια ὅπως φροντίσουν νὰ ὑπογράψουν, ἐπικυρώσουν καὶ ἐφαρμόσουν αἱ κυβερνήσεις των τὴν Συνθήκην τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ἡ Διπλωματικὴ Σύσκεψις τῆς Γενεύης, τὸ 1933, μετὰ σκοπὸν νὰ διευκολύνῃ τὴν διάδοσιν τῶν εκπαιδευτικῶν ταινιῶν.

Τελευταία ἔλαβε τὸν λόγον ἡ τόσον γνωστὴ καὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας διὰ τὴν εὐγλωττίαν τῆς, Πριγκίπισσα Καντακουζηνοῦ, ἡ ὁποία ὑπενθύμισε πόσον ἀξίαν ἔχουν διὰ τὰ ἔθνη αἱ λαϊκαὶ τέχναι, εἴτε περὶ μουσικῆς πρόκειται, εἴτε περὶ ἄλλης ὕλικῆς μορφῆς τῆς τέχνης. Ἡ καλλιέργειά των θὰ εἶχε πολλὴν ἀξίαν, διότι θὰ ἐδίδεν ἐργασίαν εἰς πολλοὺς ἀνέργους, θὰ ἐπα-

¹ «Avant-projet d'arrangement international concernant la Radiodiffusion dans l'Intérêt de la Paix», καὶ «Propositions de la Commission Internationale de Coopération Intellectuelle, concernant l'avant-projet de textes, sur le Désarmement moral».

νέφερε την λεπτήν καλαισθησίαν εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἐργάτου καὶ θὰ συνεισέφευρεν εἰς τὴν ἀμοιβαίαν συνεννόησιν τῶν λαῶν, δεδομένου ὅτι ἡ λαϊκὴ τέχνη ἐξωτερικεύει πιστότατα ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς λαϊκῆς ψυχῆς.

Μία ἀπὸ τὰς πλέον ἐνδιαφερούσας δημοσίας συγκεντρώσεις ἦτο ἡ ἀφορῶσα τὴν Δουλείαν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κ. Olgivie Gordon καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὤμιλῃσαν διαδοχικῶς, ὁ κ. Marcel Griaule (ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς Dakar-Djibouti), ἡ γνωστοτάτη δικηγόρος κ. Maria Vérone, ὁ Sir John Harris (γραμματεὺς τῆς Ἑταιρείας ἐναντίον τῆς Δουλείας), ἡ κ. Dardene (πρόεδρος τῆς ἐνώσεως Βελγίδων γυναικῶν τῶν ἀποικιῶν), καὶ τέλος ἡ Lady Simon.

Ὅλοι ἐξέφρασαν τὴν φρίκην τους διότι εἰς τὸν αἰῶνα μας, τὸν τόσον πολιτισμένον, ὑπάρχουν ἀκόμη.... *πέντε* ἑκατομμύρια σκλάβοι. Ἐὰν τὸ πλῆθος τὸ ἀγνοῇ, εἶναι, διότι ἡ δουλεία των κρύβεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ διαφόρους θεσμοὺς νομικοὺς καὶ διαφόρους ὀνομασίας, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν ἀφαιροῦν τίποτα ἀπὸ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος. Καὶ οἱ διακεκριμένοι ὀμιληταὶ ἐξέθεσαν ἀκριβῶς ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ θεσμοί, οἱ τόσον ἐπικίνδυνοι καὶ ποῖα μέσα μεταχειρίζονται πρὸς καταπολέμησιν των, τόσον ἡ Κ. τ. Ε., ὅσον καὶ ὁλόκληρος ὁ πολιτισμένος κόσμος. Κατὰ τὰς ἐργασίας του δὲ τὸ Δ. Σ. Γ. ἐξέφρασε τὴν χαράν του διὰ τὴν σύστασιν παρὰ τῇ Κ. τ. Ε. μιᾶς Ἐπιτροπῆς τῆς Δουλείας καὶ ἐδήλωσεν ὅτι θὰ συνεργασθῇ μὲ τὸν μεγαλύτερον ζῆλον διὰ τὴν τελείαν ἐξαφάνισιν τῆς δουλείας, τόσον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ ὅπουδήποτε ἄλλοῦ ὑπάρχει ἀκόμη.

Τέλος, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Miss Cecile Matheson καὶ τῆς κ. Brunschwieg, μία δημοσία συγκέντρωσις εἰς τὴν Σορβόννην ἀφιερῶθη εἰς τὸ δικαίωμα τῆς γυναίκας πρὸς ἐργασίαν, μὲ ὀμιλητρίας τὰς κ. κ. Brunschwieg, Kerstin Hesselgrin (τὴν πρώτην καὶ μόνην γυναῖκα συγκλητικὸν εἰς τὴν Σουηδίαν), τὴν δικηγόρον Veillier - Duray, τὴν κ. Thibert (τοῦ Δ. Γ. Ε.), τὴν Miss Lena Phillips (δικηγόρον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας), τὴν κ. Marie Hoheisel (Πρόεδρον τοῦ Ε. Σ. Αὐστρίας), καὶ ἀνάγνωσιν ἐπι-

στολῆς τῆς κ. Coulmy γραμματέως τῆς Συνομοσπονδίας Ρουχισμού εἰς τὸ Χρηματιστήριον Ἑργασίας.

Τὸ ζήτημα τῆς γυναικείας ἐργασίας ἀπησχόλησε πολὺ τὸ Συμβούλιον, ὅχι μόνον εἰς τὴν δημοσίαν συγκέντρωσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καθημερινήν του ἐργασίαν. Ἀπησχόλησεν ἀκόμη καὶ ἄλλας γυναικείας ὁργανώσεις, αἱ ὁποῖαι συνέπεσε νὰ συνεδριάξουν τὴν ἰδίαν ἐποχὴν εἰς τὸ Παρίσι.

Πράγματι εἶναι γνωστὸν ὅτι, τώρα τελευταῖα, παρατηρεῖται δυστυχῶς μεγάλη τάσις εἰς τὰ διάφορα κράτη, πρὸς περιορισμὸν τῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν (ιδίως δὲ τῶν ἐγγάμων), τὰς ὁποίας πολλοὶ δὲν διστάζουν νὰ καταστήσουν, ἀπ' εὐθείας ἢ ἐμμέσως, ὑπευθύνους τῆς κρίσεως. Ἐσχάτως ἀκόμη εἰς τὰς 15 Ἰουνίου, ὁ ἐργατικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Λουξεμβούργου εἰς τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἑργασίας, κατέστησε γνωστὸν εἰς τὸν ὁργανισμὸν αὐτόν, ὅτι ἡ ἐργασία ὅλων τῶν γυναικῶν εἰς τὸ κράτος του (ἐγγάμων καὶ μὴ), ὑπεβλήθη εἰς προκαταβολικὴν ἄδειαν τῆς κυβερνήσεως. Ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Δ. Σ. Γ. ἐψήφισε μίαν ἀπόφασιν, ἐκφράζουσαν τὴν θλίψιν του διὰ τὸ μέτρον αὐτό. Ἄλλωστε τὰ ἐμπόδια εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς γυναίκας εἰς τὸ Λουξεμβούργον ἀφοροῦν τόσον τὰς δημοσίας ὑπαλλήλους, ὅσον καὶ τὰς ἐργαζομένας εἰς ἰδιωτικὰς θέσεις.

Δυστυχῶς δὲ δὲν εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς ὁποίας αἱ γυναῖκες ὑφίστανται τὴν ἀδικίαν αὐτήν. Ἡ κ. Hesselgrin, εἰς τὴν δημοσίαν συγκέντρωσιν τῆς Σορβόννης, ἔκαμε σύντομον ἐπισκόπησιν τῆς καταστάσεως εἰς μερικὰ κράτη. Οὕτω, εἰς τὴν Γαλλίαν εἶπεν, δὲν ἔχει λειφθῇ ἀκόμη ἐπισήμως κανένα παρόμοιον μέτρον, συζητεῖται ὅμως πολὺ ἡ χρησιμότης του διὰ τὸ μέλλον. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, οἱ κανονισμοὶ πάντοτε ὑπεχρέωναν τὴν γυναῖκα δημοσίον ὑπάλληλον νὰ παραιτηθῇ ὅταν ὑπανδρεύετο, ἂν καὶ τὸ μέτρον πολλάκις δὲν ἐφηρομόσθη. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, ὁ νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἀπόλυσιν τῆς δημοσίας ὑπαλλήλου. Εἰς δὲ τὸ Βέλγιον ἔγινε πρότασις εἰς τὴν σύγκλητον νὰ ἐμποδίσουν τὴν γυναῖκα νὰ ἐργάζεται, ἐκτὸς ἀπὸ

τοὺς ἀγροὺς καὶ τὸ σπίτι. Ὅσον διὰ τὴν Γερμανίαν, διάφορα μέτρα ἔχουν ἤδη ληφθῇ, ἀκόμη δὲ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν, ἔχει περιορισθῇ ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς 10% ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν.

Εὐνόητος εἶναι ἡ συγκίνησις τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσαν οἱ λόγοι αὐτοὶ εἰς τὸ φεμινιστικὸν κοινὸν ποῦ ἦτο παρόν. Ὅλαι δὲ αἱ ὀμιλήτριαι ἐξανέστησαν κατὰ τῶν ἰδεῶν ποῦ ἀνέκαθεν διεδίδοντο κατὰ τῆς γυναικείας ἐργασίας, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπιτείνονται τώρα τελευταῖως.

Οὕτως ἡ κ. Thibert ἀπέδειξεν ὅτι τὸ νὰ ἐμποδίσουν τὰς γυναῖκας νὰ ἐργάζωνται, ὅχι μόνον εἰς αὐτὰς τὰς ἰδίας θὰ ἔκαμε κακόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, διότι θὰ ἡλαττώντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ ἀγοραστικαὶ δυνάμεις πολλῶν οἰκογενειῶν. Ἀποτέλεσμα λοιπὸν δὲν θὰ εἶναι ἡ ἐλάττωσις τῶν ἀνέργων, ἀλλ' ἁπλῶς ἡ ἀλλαγὴ τῆς κατηγορίας τῶν ἀνέργων. Ἐπὶ πλέον αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι τυχὸν ἠθελαν ἐξακολουθήσῃ ἐργαζόμεναι, στερούμεναι τοῦ δικαιώματος τῆς συνδικαλιστικῆς ὁργανώσεως, θὰ ἐπληρώνοντο φυσικὰ ὀλιγώτερον, καὶ θὰ ἐπέφερον μεγαλυτέραν ἀκόμη πῶσιν τῶν ἡμερομισθίων. Τὸ φάρμακον τῆς καταστάσεως εἶναι μᾶλλον ἡ ἐξίσωσις τῶν ἀποδοχῶν.

Ἡ Ἀμερικανὶς Miss Phillips, τῆς ὁποίας ὁ ὥραῖος λόγος διεβιβάσθη ραδιοφωνικῶς καὶ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἀπέδειξεν ἐπίσης ὅτι ὅχι μόνον ὁ ἀτομικισμός, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ θεωρία, ἡ ὁποία θέτει τὸ κράτος καὶ τὸ γενικὸν καλὸν ὑπεράνω τῶν ἀτόμων (universalisme), θὰ ἔπρεπε, σύμφωνα μὲ τὴν λογικὴν, νὰ ἀναγνωρίζουν εἰς τὴν γυναῖκα τὸ δικαίωμα νὰ ἐργάζεται. Μόνον αὐτὸ θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν γυναῖκα νὰ μορφώσῃ ἀληθινὰ ἀνώτερους καὶ ἐλευθέρους πολίτας διὰ τὸ κράτος, διότι τὸ παιδί μιᾶς δούλης καὶ ἐνὸς ἐλευθέρου, δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει αἷμα ἐντελῶς ἐλεύθερον.

Ἐξ ἄλλου, μόνον ἡ ἐργασία, λέγει ἡ κ. Brunschwieg, δίδει εἰς τὴν γυναῖκα ἠθικὴν ἐπιβολὴν καὶ θέσιν εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν κοινωνίαν. Διατὶ νὰ ἀγνοοῦμεν ὅτι οἱ μισθοὶ ποῦ δίδονται εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας γίνονται διαρκῶς περισσότερον ἀνεπαρκεῖς διὰ τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογενείας; Ἐὰν λοιπὸν δὲν

ἐπιτρέψωμεν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἐργασθῶν, βεβαιώνει, πρῶτον θὰ ἐμποδίσωμεν πολλὰς νέας νὰ ὑπανδρευθῶν, διότι ὡς μόνην προῖκα των φέρουν τὴν ἐργασίαν των, καὶ τότε ἂς μὴ λέγωμεν ὅτι δὲν θέλομε τὴν γυναῖκα νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ σώσωμεν τὴν οἰκογένειαν. Δεύτερον δέ, θὰ ἐμποδίσωμεν τὰς οἰκογενεῖας νὰ γνωρίσουν ἓνα standing ἀνώτερον ἀπὸ ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἔχουν ὅταν ὁ ἓνας μόνον ἐργάζεται.

Ἡ δὲ αὐστριακὴ κ. Marie Hoheisel διαμαρτύρεται κατὰ τῆς μομφῆς ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν ποῦ διερχόμεθα. Ἀνέκαθεν, λέγει, ἡ γυναῖκα εἰργάσθη, ἀλλὰ τότε ἡ ἐργασία ἐθεωρεῖτο βάρος κατώτερον. Τώρα ποῦ ἡ μηχανὴ κάνει διάφορα πράγματα, ἡ παραγωγή τῶν ὁποίων ἄλλοτε ἦτο ἔργον ἀποκλειστικῶς γυναικεῖον, ἡ γυναῖκα ἀναγκάζεται νὰ ζητήσῃ ἐργασίαν ἔξω διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ διαφυγὸν κέρδος της. Θέλομε νὰ ξαναγυρίσῃ εἰς τὸ σπίτι ὅπως ἄλλοτε; Τότε ἂς ξαναγυρίσωμεν ὅλοι εἰς τὰς παλαιὰς μεθόδους παραγωγῆς, ἂς ἀναπληρώσωμε τὰς μηχανὰς μὲ τὸν ἐργαλειὸν καὶ τὸ ζημωμένο μὲ τὸ χέρι ψωμί κτλ. καὶ ἂς καταδικάσωμεν τότε εἰς ἀνεργίαν ὅσους ἐργάζονται σήμερον βιομηχανικῶς! Ἡ πραγματικότης εἶναι, ὅτι ἡ γυναῖκα ἐργάζεται καὶ τώρα ὅπως καὶ πρὶν, ἀλλὰ διαφοροτρόπως.

Καὶ τώρα ἀκόμη, περισσότεραι γυναῖκες ἐργάζονται εἰς τὸν ἀγρόν, παρὰ εἰς τὰς πόλεις βοηθοῦσαι τοὺς συζύγους των, οἱ ὁποῖοι ἔτσι δὲν πληρώνουν ξένους βοηθούς.

Κανεὶς δὲν ἐσκέφθηκε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν γυναῖκα νὰ ἐργασθῇ, ὅσον ἡ ἐργασία ἐθεωρεῖτο κατωτέρα ἐκδήλωσις τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, εἶπεν ἡ κ. Veillier - Duray. Τὸ πρόβλημα δὲν ἀπησχόλησε τὸν κόσμον, παρὰ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποῦ ἡ ἐργασία ἐθεωρήθη τίτλος τιμῆς. Ἐκεῖνο δὲ ποῦ ζητοῦν νὰ ἐμποδίσουν εἶναι μόνον ἡ ἀνώτερα ἐνασχόλησις καὶ ὅχι ἡ δύσκολη ἢ χωρὶς ἐνδιαφέρον καὶ ἀπόδοσιν δουλειά.

Αὐτὸ ἐξηγεῖ διατὶ αἱ φεμινιστικαὶ ὁργανώσεις διάκεινται γενικῶς ἐχθρικὰ πρὸς τοὺς νόμους, τοὺς προστατεύοντας τὴν γυναῖκα. Οἱ νόμοι αὐτοὶ δὲν ἀσχολοῦνται παρὰ διὰ τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ γυναῖκα μπορεῖ νὰ κἀνῃ συναγωνισμὸν εἰς τὸν ἄνδρα,

ἐνῶ κανεὶς δὲν ἐσκέφθη νὰ τὴν προστατεύσῃ εἰς τὰς ἐργασίας αἱ ὁποῖαι πληρῶνται τόσον ἄσχημα, ὥστε οἱ ἄνδρες τὰς ἐγκατέλειψαν.

Σχετικὰ μὲ τοὺς προστατευτικοὺς αὐτοὺς νόμους, αἱ ἐργασίαι τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ Συνέδριον, κατέληξαν εἰς ἀποδοκιμασίαν τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς Συνθήκης τῆς Washington ἐπὶ τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας τῶν γυναικῶν.

Ἡ Συνθήκη, ὅπως ἔχει τώρα, δὲν μπορεῖ νὰ καταγγελθῇ παρὰ μόνον ἐπὶ 12 μῆνας, κάθε 10 ἔτη. Τὸ Συμβούλιον κατακρίνει τὸ μακρὸν αὐτὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὴν Συνθήκην νὰ προσαρμόζεται ἐγκαίρως πρὸς τὰς βιομηχανικὰς ἢ ἄλλας προόδους. Ἐκτὸς αὐτοῦ ὅμως, τὸ Δ. Σ. Γ. ἀποδοκιμάζει καὶ οὐσιώδεις διατάξεις. Πράγματι ἡ ἀναθεώρησις ἀναφέρει ὠρισμένας κατηγορίας γυναικῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἐφαρμόζεται ἡ ἀπαγόρευσις τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία μειώνει τὴν θέσιν τῆς ἐργαζομένης γυναικός. Τὸ Δ. Σ. Γ. εἶχε προτείνει εἰς τὴν Διεθνῇ Συνδιάσκεψιν Ἐργασίας, ὅταν ἔγινεν ἡ ἀναθεώρησις, νὰ ἐξαιρεθοῦν τῆς ἀπαγορεύσεως αὐτῆς «ὅλαι αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀσχολοῦνται συνήθως μὲ χειρωνακτικὴν ἐργασίαν». Ἡ ἀποφῆς αὐτῆ τοῦ Δ. Σ. Γ. δὲν ἔγινε δεκτὴ καὶ ἡ Συνθήκη δὲν ἐξαιρεῖ παρὰ μόνον τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι κατέχουν θέσιν διευθύνσεως συνεπαγομένην εὐθύνην. Ἐξ οὗ τὸ ἀποδοκιμαστικὸν ψήφισμα τοῦ Συνεδρίου. Ἐπίσης ἐξεφράσθη ἡ εὐχή, ὅπως ὅλα τὰ βιομηχανικὰ κράτη προσλάβουν μεγαλύτερον ἀριθμὸν γυναικῶν ἐπιθεωρητριῶν ἐργασίας, ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας προσόντων, ἀποδοχῶν καὶ προβιβασμοῦ μὲ τοὺς ἄνδρας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου αἱ ὁποῖαι δὲν ἔγιναν ἀντικείμενον δημοσίων συγκεντρώσεων, τὸ πρόγραμμά των ὑπῆρξεν πολὺ ἄρτιον καὶ ἐνδιαφέρον. Ἀνυπόμειθα διότι δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ὅλας τὰς λεπτομερείας τὰς ὁποίας αἱ ἐργασίαι αὐταὶ ἀξίζουν, διότι εἴμεθα αἱ μόναι Ἑλληνίδες ἀπεσταλμέναι παροῦσαι, καὶ δὲν μᾶς ἦτο δυνατόν νὰ παρακολουθήσωμεν συγχρόνως ὅλα τὰ τμήματα.

Τὸ Συμβούλιον ἡσχολήθη καὶ πάλιν μὲ τὸ ζήτημα τῆς σωματεμπορείας καὶ τῆς προστασίας τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Μετὰ τὴν πολὺ

ἐνδιαφέρουσαν ἀνακοίνωσιν τῆς πριγκηπίσσης Radziwill, ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἔργου τῆς Κ. τ. Ε., αἱ διάφοροι ἀντιπρόσωποι ἐξέδσαν τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας συναντοῦν ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν εἰς τὰ κράτη των. Τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ εἰδικὴν ἔρευναν ἐπὶ τῶν γυναικῶν καὶ παιδικῶν φυλακῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ ὅλων τῶν ἰδρυμάτων καὶ τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα διαθέτει κάθε κράτος διὰ τὰ ἐγκληματικὰ παιδιά. Πρὸς τοῦτο ἀπεφασίσθη νὰ σταλῇ εἰς ὅλα τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια ἓνα ἔγγραφον σχετικὸν τοῦ Comité de la Protection de l'Enfance τῆς Κ. τ. Ε. καὶ νὰ τοὺς ζητήσῃ εἰδικὰ ὑπομνήματα διὰ τὸ 1936, ὥστε νὰ γίνῃ μιὰ μελέτη ἀορίστα, ἡ ὁποία νὰ διευκολύνῃ τὰς ἐργασίας τῆς Κ. τ. Ε.

Ἐξεφράσθη ἐπίσης ἡ εὐχή, ὅπως τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια ἐπιτύχουν εἰς τὰ κράτη των, τὰ παιδιά, ποὺ ἔγιναν ἀντικείμενον ἐγκληματικῆς ἀποπείρας, νὰ ἐξετάζωνται ὑπὸ γυναικῶν ἱατρῶν, τὰ δὲ τεκμήρια νὰ παρουσιάζωνται εἰς τὸ δικαστήριον κεκλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ ἐνώπιον μιᾶς γυναικός, ὥστε νὰ μείνῃ εἰς τὰ παιδιά ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγότερον ζῶν καὶ ἡ ἀνάμνησις αὐτῆ. Γενικὰ δὲ θὰ ἦτο καλὸν νὰ διαπαιδαγωγοῦνται καταλλήλως τὰ παιδιά, νὰ μὴ πλησιάζουν ἀγνώστους, οἱ ὁποῖοι τυχὸν τοὺς δίδουν γλυκίσματα κτλ. εἰδικῶς εἰς τὰ μέρη ὅπου οἱ μαθηταὶ ἔχουν νὰ διανύσουν μεγάλην ἀπόστασιν συχνὰ ἔρημον διὰ νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ σχολεῖον.

Τὸ Συμβούλιον τέλος συνιστᾷ εἰς τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια νὰ βοηθήσουν, κατὰ τὰς δυνάμεις των, τὰ παιδιά τὰ ὁποῖα ὑποφέρουν πολὺ λόγῳ ἐλλείψεως ἐργασίας τῶν γονέων των. Καὶ παρακαλεῖ θεορᾷ τὰ Συμβούλια νὰ στείλουν εἰς τὸ Δ. Σ. Γ. **πρὸ τοῦ τέλους Ἰανουαρίου 1935** μίαν ἔκθεσιν περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον φαντάζεται καθένα ὅτι μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθῇ τὸ δύσκολον αὐτὸ πρόβλημα, διότι τὸ Δ. Σ. Γ. θὰ στείλῃ ὑπόμνημα ἐπ' αὐτοῦ εἰς τὸ εἰδικὸν τμήμα τῆς Κ. τ. Ε. Συγχρόνως καλὸν θὰ ἦτο ἔάν τὰ Συμβούλια ἐδήλωναν ποῖοι νόμοι, εἰς τὰ κράτη των, τοὺς φαίνονται ἀντίθετοι πρὸς τὰς γενικὰς ἀρχὰς περὶ προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ παιδιοῦ.

Συνεζητήθη ἐπίσης μία Διακήρυξις τῶν Δικαιωμάτων τῆς Μητέρας. Εἶχε συνταχθῇ ἀπὸ τὴν κ. Thuillier-Landry καὶ ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τὸ Δ. Σ. Γ. τὸ 1930, εἰς τὴν Βιέννην, ἐπρόκειτο δὲ ἐφέτος τὰ Συμβούλια νὰ κάμουν τὰς παρατηρήσεις των. Συνοψίζεται εἰς τὰ ἑξῆς 6 κύρια ἄρθρα: 1) Κάθε γυναῖκα ἡ ὁποία ἔχει τὸ θάρος νὰ δεχθῇ τὴν μητρότητα, πρέπει νὰ εἶναι σεβαστὴ καὶ τὰ ἥθη καὶ τὸ λεκτικόν μας νὰ μὴ καταδικάζουν τὴν ἄγαμον μητέρα εἰς τὴν περιφρόνησιν καὶ αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ της. 2) Κάθε μητέρα ἔχει δικαίωμα νὰ διατηρῇ τὸ παιδί της καὶ τὸν ἑαυτὸν της ὑγιεῖ καὶ δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχῃ εἰδικὴν μόρφωσιν πρὸ καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τῆς δίδωνται τὰ μέσα ὡς καὶ διὰ τὴν ὑγιεινὴν παρακολούθησιν τοῦ παιδιοῦ της. 3) Πρέπει αἱ συνθῆκαι ἐργασίας κτλ. νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τὴν μητέρα νὰ δίδῃ τὸ γάλα της καὶ τὰς φροντίδας της εἰς τὸ παιδί της. 4) Ἡ μητέρα νὰ ἔχῃ τὰ μέσα νὰ ἀναθρέψῃ καὶ μορφώσῃ τὸ παιδί της, καὶ οἱ νόμοι νὰ τῆς ἐπιτρέπουν τὴν κατάσχεσιν μέρους τοῦ μισθοῦ καὶ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ συζύγου της πρὸς τοῦτο. 5) Κάθε μητέρα ἔχει ἐπὶ τῶν παιδιῶν της τὰ ἴδια δικαιώματα μὲ τὸν πατέρα καὶ 6) Κάθε μητέρα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν δημοσίαν ζωὴν τῆς χώρας της, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἐξαρτηθῇ ἡ τύχη τῶν παιδιῶν της.

Ἀυστυχῶς πολλὰ Συμβούλια δὲν εἶχαν ἀκόμη μελετήσῃ ἀρκετὰ τὸ ζήτημα, πάντως ὅμως ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἦτο πολὺ εὐνοϊκὴ.

Ἐπίσης ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς γνωστῆς φεμινιστρίας καὶ δικηγόρου κ. Maria Verone, ἡ Ἐπιτροπὴ «Νόμου» ἡσχολήθη μὲ τὸ ζήτημα τῆς ἐθνικότητος τῆς ὑπάρχοντος γυναικός. Ὡς γνωστόν, ἡ Σύμβασις τῆς Χάγης, τοῦ 1930, δὲν ἔδιδε παρὰ ἐλαχίστας ἱκανοποιήσεις εἰς τὰς γυναῖκας. Ἡ Κ. τ. Ε. ἤδη ἀπὸ τοῦ 1932, εἶχεν ἀποφασίσῃ ὅτι ἡ Γραμματεία θὰ ἐκρατεῖτο ἐνήμερος κάθε κινήσεως σχετικῆς μὲ τὴν ἐθνικότητα τῆς ὑπάρχοντος γυναικός. Τὸ δὲ Δ. Σ. Γ. εἶχεν ἀποφασίσῃ καὶ αὐτό, νὰ προτείνῃ εἰς τὴν ἐφετεινὴν συνέλευσιν, ὅπως τὰ διάφορα Συμβούλια ἐπιτύχουν ἀπὸ τὰ κράτη των τὴν ἀναθεώρησιν τῆς Συνθήκης τῆς Χάγης.

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως, ἡ Παναμερικανικὴ Συνδιάσκεψις τοῦ Montevideo (Δεκέμβριος 1933), κατέληξεν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συνθήκης τοῦ Montevideo, σύμφωνα μὲ ἓνα σχέδιον ὑποβληθὲν ὑπὸ τῆς κ. Doris Stevens.

Τὰ ὑπογράψαντα τὴν νέαν Συνθήκην κράτη ἀναλαμβάνουν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ κάμουν κανένα νόμον καὶ νὰ μὴ ψηφίσουν κανένα μέτρον ἐπὶ τῆς Ἐθνικότητος τῆς γυναικός τὸ ὁποῖον νὰ ἀποτελῇ ὁποιαδήποτε διαφορὰν μεταξὺ τῶν φύλων. Χάρις εἰς τὴν δραστηρίαν καὶ γοργὴν ἐπέμβασιν τῆς γενικῆς Γραμματεῶς τοῦ Δ. Σ. Γ., Ἀδα Van Eeghen, ἡ σύμβασις αὐτὴ εἶναι ἀνοικτὴ διὰ τὰς ὑπογραφὰς ὅλων τῶν κρατῶν, Ἀμερικανικῶν ὅσον καὶ Εὐρωπαϊκῶν. Τὸ Συμβούλιον τώρα συνιστᾷ θεορᾷ εἰς τὰ μέλη του νὰ φροντίσουν ὥστε αἱ κυβερνήσεις των νὰ προσχωρήσουν εἰς τὴν Συνθήκην αὐτήν. Ὅσα δὲ δὲν τὸ κατορθώσουν, πρέπει νὰ προσπαθήσουν, ὥστε τὰ κράτη των νὰ ἀναθεωρήσουν, τὸ 1936, τὴν συνθήκην τῆς Χάγης, σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς Συνθήκης τοῦ Montevideo. Εἰς αὐτὰ ἐπίσης ἐναπόκειται νὰ ἐπιδειώξουν τὴν πραγματικὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρέωσιν αὐτῆς. Τὸ παράδειγμα ἐδόθη ἤδη ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὅπου ἐψηφίσθη νόμος ἔχων ὡς σκοπὸν τὴν ἐναρμόνισιν τῆς ἐσωτερικῆς νομοθεσίας, μὲ τὴν Συνθήκην τοῦ Montevideo.

Μὲ χαρὰν ἐπίσης ἐμάθαμεν ὅτι κάποια κίνησις γίνεται ὑπὲρ τῆς ἐθνικότητος τῆς γυναικός καὶ εἰς τὸ Λουξεμβούργον, ὅπου ἓνας τελευταῖος νόμος ἐπιτρέπει εἰς τὴν γυναῖκα νὰ κρατῇ τὴν ἐθνικότητά της καὶ μετὰ τὸν γάμον της μὲ ξένον. Εἶναι μία καλὴ ἀρχή.

Ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Lady Aberdeen, μία συνεδρίασις ἀφιερώθη εἰς τὰς γυναῖκας ἀγρότιδας, ὅπου συνεζητήθη πῶς μέσα θὰ ἦσαν κατάλληλα διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν των. Πολλὰ κράτη ἔχουν ἐπιτύχει τὴν ἰδρυσιν εἰδικῶν ἀγροτικῶν οἰκοκυρῶν σχολῶν, καὶ ἄλλα προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀναγνώρισιν ὡς ἐπαγγέλματος τῆς οἰκονομικῆς ἐργασίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ τμήμα τοῦ Ἀφοπλισμοῦ, τοῦτο ἔχει ἀναπτύξει μεγάλην δραστηριότητα

Διάφορα μέλη του Δ. Σ. Γ. είναι και μέλη του Συμβουλίου Ἀφοπλισμοῦ, τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ ἀπὸ τοῦ 1931 εἰς τὴν Γενεὺν, ἰδρυθὲν ὑπὸ τῶν Μεγάλων Διεθνῶν Γυναικείων Ὁργανώσεων, διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὸ ἔργον τῆς Διασκέψεως τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Ἡ κ. Dreyfus-Barnay, ἡ ὁποία ἐργάζεται ἐκεῖ μετὰ τὴν Δα Van Eeghen, ἐξέθεσεν εἰς τὸ Συμβούλιον τὴν δρασὶν τοῦ συμβουλίου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον διοργανώνει διαφόρους διαλέξεις καὶ κάμνει μελέτας δυναμένους νὰ βοηθήσουν τὸ ἔργον τῆς Κ.τ.Ε. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἀποδεικνύεται, πόσῃ δύναμιν μποροῦν νὰ ἔχουν αἱ γυναῖκες ὅταν ἀντιπροσωπεύουν τὴν κοινὴν γνώμην, ἐφ' ὅσον καὶ ὁ κ. Henderson, ὁ πρόεδρος τῆς Διασκέψεως τοῦ ἀφοπλισμοῦ, ἐδέχθη πολὺ εὐμενῶς τὰς ὑποδείξεις τοῦ συμβουλίου αὐτοῦ. Καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον, ἡ κ. Puffer-Morgan, (τῶν Ἡν. Πολιτειῶν), ἐπέστησε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι, παρ' ὅλας τὰς ἀπογοητεύσεις, ἡ Διάσκεψις ἀφοπλισμοῦ ἔκαμε τώρα τελευταίως μερικὰς προόδους, διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἔπρεπε νὰ εἴμεθα πολὺ εὐτυχεῖς, διότι δείχνουν ὅτι τὸ πᾶν δὲν ἔχει ἀκόμα καθῆ. Τὸ μῆμα τοῦ Συμβουλίου τὸ ὁποῖον ἡσχολήθη μετὰ τὸ ζήτημα τῆς εἰρήνης, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Ἀγγλίδος κ. George Cadbury, ἐξέδωκε τὰ ἑξῆς ψηφίσματα:

1) Τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια νὰ ἐξακολουθήσουν πάντοτε τὰς προσπάθειάς των πρὸς καλυτέρευσιν τῆς διεθνούς ἀγωγῆς, ἡ ὁποία πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὴν νεότητά, διὰ νὰ συντείνουσιν εἰς τὸν Ἠθικὸν Ἀφοπλισμὸν.

2) Τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια καλοῦνται νὰ τονίσουν τὸν ἐξαιρετικῶς ἀπάνθρωπον χαρακτῆρα τὸν ὁποῖον παρουσιάζουν ὁ ἐναέριος καὶ ὁ μικροβιολογικὸς πόλεμος.

3) Τὸ Δ. Σ. Γ. δηλώνει ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην του, τὸ πρῶτον, ἀπαραίτητον βῆμα διὰ τὸν ἐναέριον ἀφοπλισμὸν πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ: α) τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἐναερίου βομβαρδισμού, β) τὴν κατάργησιν τῶν βομβαρδιστικῶν ἀεροπλάνων, καὶ γ) διεθνῇ ἔλεγχον καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ πολιτικοῦ ἐναερίου στόλου.

4) Δεδομένου ὅτι τὸν παρελθόντα Ἰούνιον, ἡ Διάσκεψις Ἀφοπλισμοῦ υἱοθέτησε παμψηφεί

τὴν ἀρχὴν τῆς δημοσιότητος τῶν μέτρων ἐθνικῆς ἀμύνης, τὸ Δ. Σ. Γ. ἐκδηλώνει ὅλην του τὴν εὐχαρίστησιν διὰ μίαν τόσον σπουδαίαν ἀπόφασιν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μόνη ἱκανὴ νὰ κάμῃ αἰσθητὴν τὴν δύναμιν τῆς δημοσίας γνώμης.

5) Τὸ Δ. Σ. Γ. θέλει νὰ γνωρίσῃ εἰς τοὺς διευθύνοντας τὴν σημερινὴν πολιτικὴν, ὅτι ἡ δημοσία γνώμη τοὺς καθιστᾷ ὑπευθύνους διὰ τοὺς μεγάλους ἐξοπλισμούς, οἱ ὁποῖοι μόνον εἰς πόλεμον μποροῦν νὰ καταλήξουν.

6) Τὸ Δ. Σ. Γ. παρακαλεῖ τὰ Ἐθνικὰ Συμβούλια νὰ ἐργασθῶν ἐντατικά, ὥστε τὰ κράτη τῶν νὰ δεχθῶν τὰς προτάσεις τὰς ὁποίας ἐσχάτως ὑπέβαλεν τὸ συμβούλιον τοῦ ἐμπορίου τῶν ὄπλων, τῆς Διασκέψεως τοῦ Ἀφοπλισμοῦ, καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς σκοπὸν νὰ διευκολύνουν καὶ καταστήσουν ἀποτελεσματικὸν τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν ὄπλων.

Διὰ νὰ μὴ μείνωμεν, φαίνεται, μετὰ τὸν τρόμον τοῦ πολέμου, μετὰ τῶν τελευταίων ἐκθέσεων πεπραγμένων εἰς τὴν Συνέλευσιν, ἦσαν καὶ τὰ σχετικὰ μετὰ τὰς Ἐπιτροπὰς Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐσύστησε θερμὰ προπαγάνδαν ὥστε αἱ γυναῖκες τῶν διαφόρων κρατῶν νὰ γνωρίσουν καλὰ τὰ φιλολογικὰ ἔργα τῶν γυναικῶν ἄλλων χωρῶν, διὰ τοῦ ραδιοφώνου, τῆς ἰδρύσεως βιβλιοθηκῶν κτλ., ἡ δὲ δευτέρα ἡσχολήθη ἰδιαιτέρως μετὰ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ληφθῶν διὰ νὰ ἀναπτύξωμε στὰ παιδιὰ τὸ αἶσθημα τῆς καλαισθησίας. Ἐπρότεινε δὲ νὰ γίνωνται κάθε ἔτος, σὲ κάθε κράτος, δύο διαγωνισμοί, γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς, ἔργων μικρῶν παιδιῶν 7—14 ἐτῶν καὶ νέων 14—20 ἐτῶν. Τὰ δὲ 2 ἢ 4 καλύτερα ἔργα, νὰ στέλλωνται κατ' ἔτος εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Τεχνῶν τοῦ Δ. Σ. Γ., τὸ ὁποῖον νὰ δίδῃ διπλώματα.

Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Συνεδρίου, ἀφιερώθησαν εἰς τὸ καθαρῶς διοικητικὸν μέρος.

Διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τῶν φυσιογνωμίαν, ἀνεγράφαν (δι' ἀποφάσεως ληφθείσης παμψηφεί), εἰς τὸν Πίνακα Τιμῆς, τὰ ὀνόματα τῶν Γυναικῶν αἱ ὁποῖαι, τὸ 1888 ἱδρυσαν τὸ Διεθνὲς Συμβούλιον Γυναικῶν, καθὼς καὶ ὄλων τῶν ἐπιτίμων ἀντιπροέδρων, τῆς κ. Charou-

nière-Chaix, καὶ τῶν Δεσποινίδων Marie Popelin καὶ Helène de Mülinen.

Ἐλαβε χώραν, κατόπιν, ἡ ψηφοφορία διὰ τὴν συμπλήρωσιν μερικῶν κενῶν θέσεων, ἕως τὸ 1936 ὁπότε θὰ γίνουσιν γενικαὶ ἀρχαιρεσίαι. Ἐξελέγησαν:

Ταμίαι: κ. Legrand-Falco.

Πρόεδρος ἐπιτροπῆς οἰκονομικῶν: κ. Gloesel.

» » μεταναστεύς. Mrs Cordon.

» » ἀνατροφῆς Miss Kydd.

» » γραμμάτων Cesse de Pange

Ἀντιπρ. » ἀνατροφ. Mlle Dora Wiener

» » γραμμ. κ. Thomson Seton

Ἐπειτα ἔγινε τὸ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον ἀνακοινωθὲν τῆς Γενικῆς Γραμματέως τοῦ Δ. Σ. Γ. Δα Van Eghen ἐπὶ τῆς δράσεως, ἀπὸ τοῦ 1920 μέχρι σήμερον, τοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον παρευρέθη καὶ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος, κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, εἰς 38 διεθνῇ Συνέδρια.

Ἡ Δα Van Eghen ἐδέχθη συγχρόνως τὰ θερμὰ συγχαρητήρια ὅλου τοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν αὐταπάρησιν καὶ τὴν ζωτικότητα μετὰ τὴν ὁποίαν ἐργάζεται. Εἰς αὐτὴν ὀφείλεται καὶ ἡ λειτουργία, ἀπὸ τοῦ 1931, τοῦ «Κύκλου τῶν φίλων τοῦ Διεθνούς Συμβουλίου Γυναικῶν», εἰς τὴν Γενεὺν, ὁ ὁποῖος διοργανώνει ὠραίας διαλέξεις, μετὰ ὁμηλητὰς ὡς τοὺς κ. κ. Max Huber καὶ Benès, καὶ εἰς τὸ ταῖ τοῦ ὁποῖου, ὅλαι αἱ φίλαι τοῦ Δ. Σ. Γ. ποὺ περνοῦν ἀπὸ τὴν Γενεὺν, εὐρίσκουν φιλικὴν ἀτμόσφαιραν καὶ πολιτίμους ὁδηγούς. Ἀρκεῖ νὰ ποῦμε ὅτι ὁ ὅμιλος αὐτὸς ἐπλήρωσε ἐφέτος καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ Δ. Σ. Γ. εἰς τὴν Γενεὺν. Καὶ αὐτὸ ἔχει μεγάλην σημασίαν.

Διότι ἡ κρίσις ἔχει δυστυχῶς ἀντίκτυπον καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Δ. Σ. Γ. Ἡ ἐκθεσις τῆς εἰδικῆς Γραμματέως Δα Van Veen, εἶναι πολὺ ἀνησυχαστικὴ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς. Τὰ διάφορα Συμβούλια μόλις καὶ μετὰ δυσκολίας στέλλουν τὴν συνδρομὴν των, καὶ ἐλάχιστα τὴν δίδουν ὁλόκληρον. Ἀλλὰ καθυστεροῦν ἐξαιρετικά. Ὅπως ἐτόνισεν ἡ Lady Aberdeen. εἶναι πλέον ζήτημα ζωῆς διὰ τὸ Δ. Σ. Γ. ἡ ἐξέυρεσις νέων πόρων. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «Bulletin» καὶ τὰ προγράμματα καὶ πεπραγμένα τῶν Συνεδρίων, τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Συμβουλίου δὲν ἐπέτρεψαν, ἀπὸ

τοῦ 1930, καμμίαν δημοσίευσιν, ἂν καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ προπαγάνδα τῶν σκοπῶν τοῦ Συμβουλίου χρειάζεται πολλὰς δημοσιεύσεις.

Διερωτώμεθα ὅμως, ἐὰν καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ μπορούσε κατὰ νὰ κάμῃ γι' αὐτό. Μὲ πολλὴν μας λύπην εἶδαμεν, ὅτι, ἐνῶ κράτη μικρὰ ὅπως ἡ Λεττονία, ἔχουν τοὐλάχιστον 50 συνδρομητὰς εἰς τὸ «Bulletin», ἡ Ἑλλὰς ἔχει μόνον... 2 ! Καὶ ὅμως, τὸ ζήτημα τοῦ Bulletin εἶναι μεγάλης σημασίας. Ἀπὸ τὰς τρεῖς ἐκδόσεις του (εἰς τρεῖς διαφόρους γλώσσας), μόνον ἡ Ἀγγλικὴ ἔχει ἀρκετοὺς συνδρομητὰς ὥστε νὰ καλύπτῃ τὰ ἔξοδά της, ἐνῶ ἡ Γαλλικὴ καὶ ἡ Γερμανικὴ ἐκδοσις παρουσιάζουν κάθε χρόνον ἔλλειμμα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον τὸ Συμβούλιον νὰ καλύπτῃ πλέον. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδρομητῶν του δὲν αὐξηθῇ, εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι, ἐντὸς τοῦ ἔτους θὰ χρειασθῇ νὰ παύσῃ ἡ μία ἐκ τῶν δύο ἐκδόσεων τοῦλάχιστον. Ὅλες καταλαβαίνομεν πόσο ἄσχημο θὰ ἦτο αὐτό, τὴν στιγμήν ποὺ τὸ «Bulletin» εἶναι ὁ μόνος τακτικὸς δεσμὸς τῶν γυναικῶν ὅλου τοῦ κόσμου. Ὅχι μόνον κάθε συνδρομὴ θὰ ἦτο εὐπρόσδεκτος, ἀλλὰ ζητοῦμεν ἀπὸ ὅλες τίς γυναῖκες νὰ ὑποβάλουν εἰς τὰ Ἐθνικὰ τῶν Συμβούλια ἰδέες: πῶς θὰ ἦτο δυνατόν τὸ «Bulletin» νὰ ἔχῃ ἀκόμη περισσοτέραν καὶ πιὸ ἐνδιαφέρουσαν ὕλην, καὶ ἐν γένει, πῶς θὰ μπορούσε νὰ αὐξηθῇ ἡ διάδοσις του καὶ ἡ κυκλοφορία του.

Τέλος, τὸ τελευταῖον βράδυ, ἕνα μεγάλο ἀποχαιρετιστήριον γεῦμα συνεκέντρωσεν ὅλας τὰς ἀντιπροσώπους καὶ διάφορες προσωπικότητας τῆς Γαλλίας, καὶ ὅλο μᾶζυ τὸ Συνέδριον ἐσηκώθη, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ μετὰ τὸ ὠραῖο παλὸ ἀγγλικὸ τραγούδι: «for she is a jolly good fellow», τὴν ἐνθουσιώδη ἀγάπην του καὶ σεβασμὸν, γιὰ τὴν μοναδικὴν του Πρόεδρον.

Θὰ ἦτο μεγάλη παράλειψις, ἐὰν τώρα ποὺ ἐτελείωσεν ὅλο τὸ σοβαρὸν μέρος τοῦ Συνεδρίου δὲν ἐξεφράζαμεν ὅλην μας τὴν εὐγνωμοσύνην εἰς τὰς Γαλλίδας Κυρίας, αἱ ὁποῖαι ἔκαμαν τὸ πᾶν διὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὰς ξένας των. Καθημερινὰ δεξιώσεις, ὅπως εἰς τῆς Κυρίας Brunschwieg, Legrand-Falco, Duchêe, Pichon-Landry, εἰς τὸ Δημαρχεῖον εἰς τὸ

Προεδρικών Μέγαρον (δι' όσας Προέδρους Έθνικών Συμβουλίων ήσαν παρούσαι), και μια όραία βραδυά με παραστάσεις διδακτικού κινηματογράφου, έχρησίμευσαν, μαζί με διάφορες όρωτες εκδρομές, εις τὸ νὰ ἀναπαυθῶν αἱ σύνεδροι και εις τὸ νὰ ἔλθουν εις συγχρωτισμὸν με πρόσωπα, κατέχοντα εις τὴν Γαλλικὴν κοινωνικὴν δράσιν ἐξέχουσιν θέσιν. Ἐκτὸς αὐτῶν, ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον εἶχαν διὰ τοὺς ξένους ἐπισκέψεις κοινωνικῶν ἔργων, ὅπου εἰδικευμένοι ὁδηγοὶ ἐξηγήσαν τὴν λειτουργίαν των. Ἐπεσεκέφθημεν ἔτσι τὸ Ἰνστιτοῦτον Pasteur, τὸ Ἐθνικὸν Ἰνστιτοῦτον Κοινωνικῆς ὑγιεινῆς, τὸ Ἰνστιτοῦτον Curie ραδίου, ὅπου ὁ θανμασμός ἐσοιάζετο ἀπὸ τὴν θλίψιν διὰ τὸν αἰφνίδιον θάνατον τῆς ἐμφυχωτρίας του, τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τοῦ Pantin καὶ τοῦ Malakoff, τὰ ἐργοστάσια Geo, τὰς habitations à bon marché des Peupliers, τὴν Fondation Foch, τῆς ὁποίας ἡ εὐγενεστάτη καὶ ἀφοσιωμένη πρόεδρος ἐπέστρεψεν ἐπιτηδες ἀπὸ τὸ Λονδίνον, διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τὰς συνέδρους, τὸ Ἰνστιτοῦτον Παιδοκομίας, τὰς θανμασίας φυλακὰς τῶν Fresnes, περὶ τῶν ὁποίων ἡ γενικὴ γνώμη ὑπῆρξεν ὅτι αἱ φυλακισμένες ἀσφαλῶς θὰ τίς νοσταλγοῦν ὅταν φύγουν, τὸ ἔργον ἡθικῆς ἀποκαταστάσεως διὰ νέας τῆς κ. Avril de Sainte-Croix εἰς τὰς Sevres, τὰ φθινὰ γυναικεῖα ἐστιατόρια καὶ foyers τῆς κ. de Pourtalès, καὶ εἴμεθα βέβαιαι ὅτι ἐξεχάσαμε τὰ μισὰ ἀκόμη. Ἐν τέλει, πρέπει νὰ εὐχαριστήσωμεν θερμὰ δημοσίᾳ τὴν κ. Μεταξᾶ, ἐκ Μασσαλίας, καὶ τὴν σύζυγον τοῦ ἐν Παρισίοις πρεσβευτοῦ μας κ. Πολίτη.

Συγχρόνως με τὴν γενικὴν συνέλευσιν, ἔγινε καὶ ἓνα διεθνὲς Μπαζάρ, ὅπου ὅλα τὰ ἔθνη καὶ Συμβούλια ἔστειλαν διάφορα ἀντικείμενα, τὰ ὁποία ἐπωλήθησαν πρὸς ὄφελος τοῦ Δ. Σ. Γ. Ἡ κυρία Μεταξᾶ ἔστειλεν ἐπίσης διὰ τὸ Ἑλληνικὸν τραπεζάκι μερικὰ ὥραϊα ἐκθέματα, τὰ ὁποία ἄρρεσαν πολὺ. Κάθε κράτος εἶχεν ἐπὶ κεφαλῆς του τὴν ἐν Παρισίοις πρέσβειράν του. Ἡ κυρία Πολίτη, περιστοιχισμένη ἀπὸ μερικὰς νέας τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας Παρισίων, ἔδειξε ζωηρότατον ἐνδιαφέρον, ἐστόλισε καὶ με δικά της πράγματα τὸ τραπεζάκι μας, ἐπού-

λησε δὲ πρὸς ὄφελος τοῦ Δ. Σ. Γ. καὶ ὥραϊο δικό της ἑλληνικὸ κρασί (διὰ νὰ καλυφθοῦν ἔτσι χωρὶς ζημίαν μερικὰ ἔξοδα ἐκτελωνισμοῦ), εἶχαμε καθαρὸν κέρδος 928 γαλλικὰ φράγκα, τὸ ὅλον δὲ Μπαζάρ ἐλπίζεται ὅτι θὰ δώσῃ περὶ τὰς 20 χιλιάδας φράγκα, ποσὸν ὃχι εὐκαταφρόνητον διὰ τὰς σημερινὰς συνθήκας.

Μὲ τὰς καλύτερας τῶν ἀναμνήσεων ἐχωρίσθημεν ὅλοι, ἀφοῦ ἐπὶ δέκα ἡμέρας ἐκάμαμεν ἢ ἀνανεώσαμεν παλαιὰς καὶ καλὰς φιλίας. Αἱ περισσότεραι ἀντιπρόσωποι ἀσφαλῶς θὰ συναντηθοῦν καὶ τοῦ χρόνου εἰς τὴν Σύσκεψιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἰς τὰς Βρυξέλλας, καί, ἰδίως, εἰς τὴν μεγάλην συγκέντρωσιν, τοῦ 1936 εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν.

Αὐγουστος 1934.

ΑΜΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΙΓΛΗ Δ. ΨΑΛΤΗ.

Σημ. Ἑλλην. Κατὰ τὰς εἰς τὸ τέλος τοῦ Συνεδρίου, γενομένας ἐκλογάς, ἡ κ. Μεταξᾶ ἡ ὁποία ἦτο ὑποψηφία διὰ τὴν θέσιν τῆς ἀντιπροέδρου τοῦ τμήματος Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν, ἤλθεν ἀμέσως μετὰ τὴν κ. Seton με 53 ψήφους· θὰ ἐξελέγετο δὲ ἀσφαλῶς, ἂν δὲν ἔθετε τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὴν ὑποψηφιότητά της ἡ κ. Seton, προταθεῖσα καὶ ὑποστηρικθεῖσα πάρα πολὺ ἀπὸ τὰς Ἀμερικανίδας ὡς πρόεδρος, ὑπὸ τὸν ὄρον, ἔάν ἀποτύχῃ, νὰ θεωρεῖται ὡς ὑποψηφία διὰ τὴν θέσιν τῆς ἀντιπροέδρου. Ἐλαβεν ἔτσι 78 ψήφους. Ἡ πρώτη μετὰ τὴν κ. Μεταξᾶ (Fru Margrete Bonnevie) δὲν ἐπῆρε παρὰ 22 ψήφους.

Ἡ οὕτω ἐκδηλωθεῖσα ἐκτίμησις πρὸς τὴν κ. Μεταξᾶ, ποῦ εἶνε πολὺτιμον μέλος τοῦ Ε.Σ.Ε. τιμᾷ καὶ ὅλας τὰς Ἑλληνίδας γενικῶς, εἰδικῶς δὲ καὶ τὸ ἡμέτερον Ἐθνικὸν Συμβούλιον τοῦ ὁποίου ἡ δράσις ἀναγνωρίζεται καὶ ἀπὸ τὰς Διεθνεῖς Ὁργανώσεις

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

Ὅχι νὰ τείνῃ πρὸς τὴν ἀφομοίωσιν με τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ νὰ ὠθήσῃ τίς γυναικεῖες ἱκανότητες πρὸς τὴν ὑψίστην ἐξέλιξίν τους, αὕτη εἶνε ἡ ἀποστολὴ ποῦ θέτει στὸν ἑαυτὸ του ὁ φεμινισμός.

Μήπως μπόρεσε νὰ ἐξαχρειωθεῖ τόσον πολὺ ὁ πολιτικὸς κόσμος, νὰ παίξουν ρόλον τόσα ἀνήθικα πρόσωπα, νὰ θριμβέυσῃ ὁ κυνισμός καὶ τόσα ἄλλα κακά, ποῦ θέτουν εἰς κίνδυνον τὴν πατρίδα, ἐπειδὴ ἐκρατήθησαν ἐπὶ τόσον καιρὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ζωὴ αἱ γυναῖκες; Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ τόπος ἔχει ἀνάγκην τῆς συνεργασίας τῶν γυναικῶν, ὃχι μόνον μιᾶς ἢ δύο, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἄλλων τόσων ὅσοι εἶνε οἱ ἄνδρες γιὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐξυγίανσις καὶ νὰ κτισθῇ τὸ κράτος καινούριον ἐπὶ νέων βάσεων.

ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΥΠΗΡΕΤΡΙΩΝ ΤΙ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ

ΥΠΟ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ Ν. ΚΟΥΤΣΟΥΜΑΡΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ - ΤΕΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐμεῖς οἱ ἐργάτες εἴμαστε ποὺ με τὸν ἴδρωτά μας ποτίζουμε τὴ γῆ γιὰ νὰ γεννᾷ καρπούς. λουλούδια, τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου δόγυνά μας φτωχὴ ἀλουλούδιαστη, ἄκαρπη, μονάχα ἡ ἀργατιά.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ (ΔΕΙΛΟΙ ΚΑΙ ΣΚΛΗΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ)

Ἐνας ποῦ θάθελε νὰ μελετήσῃ τὰ κοινωνικὰ ζητήματα δὲν θάβρισκε καλύτερο μέσο ἀπὸ τὴν παρακολούθησιν τῆς κινήσεως στὴν Ἀστυνομία. Ἡ δυσμενὲς ὄψις τῆς ζωῆς, ἡ κοινωνικὴ ἀθλιότης μιᾶς μεγαλουπόλεως, μ' ὅλη της τὴν ὁμότητα, εἰ ἄνθρωποι με τὰ πάθη τους καὶ τοὺς καὶ μούους των, τίς κακίες των καὶ τοὺς πόνους των, παρελαύνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ τ' ἀστυνομικὰ τμήματα. Τὶ θ' ἄξιζε τὸ ὕλικὸ αὐτὸ νὰ περισυλλέγεται καὶ νὰ ταξινομηταὶ συστηματικὰ σὲ εἰδικὰς στατιστικὰς! Θ' ἀποτελοῦσε ἀνεκτίμητο θησαυρὸ γιὰ κείνους ποῦ θάθελαν ν' ἀσχοληθοῦν με τὴν βαθύτερη ἐρευνα ὅλων τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἐτσι θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ἰδῇ τὴν πραγματικὴ ὄψιν κάθε κοινωνικοῦ φαινομένου, ν' ἀναζητήσῃ συστηματικὰ τὰ αἷτια, ποῦ ὀρεῖλεται, καὶ νὰ μελετήσῃ προσεκτικὰ τὰ κατὰλληλα μέτρα πρὸς ἀντιμετώπισίν του.

Ἐνα ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ ζητήματα, ὃχι τὸ πειὸ ἀσήμαντο, ποῦ με ἀπησχόλησε κατὰ τὴν ὑπηρεσίᾳ μου στὴν ἀσφάλεια τῆς πρωτευούσης ἦταν καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐγκληματικότητος τῶν ὑπηρετριῶν καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεώς των.

Ἐννοεῖται ὃχι τῶν ὑπηρετριῶν ποῦ ὑπηρετοῦν σὲ σπίτια πολὺ πλουσίων, ὅπου δὲν ὑποβάλλονται σὲ κοπιώδεις ἐργασίες, γιὰτὶ ὑπάρχει ἐπάρκεια προσωπικοῦ καὶ οἱ δουλιές κατανέμονται μεταξύ των, ἀμείβονται δὲ ἐπὶ πλέον καλὰ καὶ δαιτιῶνται ὑπὸ καλοῦς ὅρους, ἀλλὰ τῶν ὑπηρετριῶν, ποῦ προσλαμβάνονται ἀπὸ μικρὰς σὲ οἰκογένειες μεσαίας ἰδίᾳ τάξεως (ὑπαλλήλων δημο-

σίων καὶ ἰδιωτικῶν, ἀξιωματικῶν, μικροεπαγγελματιῶν, ἐμπόρων καὶ ἐπιστημόνων με μέτρια πελατεῖα κλπ), σὲ οἰκογένειες δηλαδὴ, ποῦ δὲν ὑποφέρουν μὲν οικονομικῶς, δὲν ἔχουν ὅμως μεγάλη οικονομικὴ ἀνεσί· ποῦ δὲν μποροῦν νὰ κάμουν χωρὶς ὑπηρέτρια, δὲν διαθέτουν ὅμως ἀρκετὸ μισθὸ γιὰ μιὰ μεγάλη κοντὰ στὶς ὁποῖες ἡ ὑπηρετριά θὰ κάνῃ ὅλες τίς δουλιές.

Βέβαια σ' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ γίνεταὶ ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐργαζομένων, εἴτε με τὴν προχρὴ χαμηλῶν ἡμερομισθίων, (ὥπως συμβαίνει στὶς ἐποχὲς οικονομικῆς κρίσεως, ὁπότε ἡ προσφορὰ τῆς ἐργασίας εἶνε μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ ζήτησιν), εἴτε με τὴν ἑλλειψιν κάθε φροντίδος γιὰ τὴν ὑπὸ ὑγιεινοῦς ὁρους διεξαγωγῆς τῆς ἐργασίας, εἴτε με τὴν παραβίασιν τῶν κανονισμῶν ποῦ καθορίζουν τίς ὥρες ἐργασίας.

Γιὰ τὰ περισσότερα ὅμως τῶν ἐπαγγελματιῶν ἡ Πολιτεία διὰ σειράς νομοθετικῶν μέτρων ἔλαβε κάποιᾳ πρόνοια με τὸ σκοπὸ νὰ περιορίσῃ, ἂν δὲν μπορέσῃ νὰ καταπαύσῃ, τὴν ἐκμετάλλευσιν. Μολονότι δὲ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων αὐτῶν δὲν κατεβλήθη πάντοτε ἡ ἐπιβλεψὶς ποῦπρεπε, ἐν τούτοις δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ὁμολογήσῃ κανεὶς, ὅτι ἡ πρόοδος ποῦ ἐπετελέσθη στὸ κεφάλαιο αὐτὸ τὴν τελευταία εἰκοσαετία μπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ περισσότερο ἀπὸ ἀλματικὴ ἐν συγκρίσει με τὴν κατάστασιν, ποῦ ἐπεκράτει προτῆτερα, ὁπότε δὲν εἶχε ἐκδηλωθῇ καὶ ἡ κρατικὴ μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων τάξεων. Ἄν μάλιστα ἡ Ἀστυνομία καὶ Χωροφυλακὴ ἐξεδήλωναν συστηματικώτερη προσπάθεια γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς ἐργα-

τικής νομοθεσίας, κάθε μιὰ στὴ δικαιοδοσία της, πιστεῖται ἀκράδαντος, πῶς τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦσαν ἀκόμη ἐμφανέστερα. Στὰς Πάτρας τῷ 1932 εἰς κριτικὴν μου ἐπὶ τῆς ἀποδόσεως ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐκεῖ ἀστυνομικῶν τμημάτων, ἔγραφα μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό. «Ἡ Ἀστυνομία ἐπιμένουσα—λελογισμένως πάντοτε—εἰς τὴν αὐστηροτέραν ἐφαρμογὴν τῶν ἐργατικῶν νόμων, προσφέρει ὑψίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον· διότι συμβάλλουσα οὕτω εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ὄρων ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων τάξεων, συντελεῖ εἰς τὸ ν' ἀμβλύνεται ὁ ταξικὸς ἀνταγωνισμός». Τὴν ἀντίθεσιν δὲ αὐτὴ μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, ἢ ὁποία ὁδηγεῖ σὲ ἀκρότητας ἐργάτας καὶ ἐργοδότης ὑποθάλλουν ἀναμφισβήτητα ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ οἱ δυσμενεῖς ὅροι ἐργασίας.

Ἐκεῖ ὅμως ποὺ δὲν ἔχει ἐκδηλωθῇ καμμιὰ μέριμνα ὑπὸ τῆς πολιτείας εἶναι τὸ ζήτημα τῆς ἐργασίας τῶν ὑπηρετιῶν. Μία πολυπληθὴς τάξις κοριτσιῶν δὲν ἐγνώρισε ἀκόμη οὔτε σκιδώδη Κρατικὴν ἢ Κοινωνικὴν πρόνοιαν. Χιλιάδες κορίτσια ἀπὸ τὰ ἄγονα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νησιᾶ μας, κι' ἀπὸ τῆς ὁρεινῆς καὶ πλέον ἄγονες ἐπαρχίης τῆς χώρας, στέλλονται στὴν πρωτεύουσα ἢ στὶς μεγάλας πόλεις, (στὶς πρωτεύουσες τῶν νομῶν) «γιὰ νὰ μποῦνε σὲ σπίτι» ὑπηρετίες.

Ἐφ' ὅσον δὲ αἱ μὲν γεννήσεις στὸν ἀγροτικὸ πληθυσμὸ αὐξάνουν, τὰ εἰσοδήματα δὲ ἐκ τῆς μικρᾶς περιουσίας εἶναι ἀνεπαρκῆ γιὰ τὴν συντήρησιν ὅλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, πολὺ δὲ περισσότερο γιὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῆς προίτας τῶν κοριτσιῶν, κατ' ἀνάγκην δὲν θὰ λείψουν αἱ περιπτώσεις τῶν κοριτσιῶν, ποὺ στέλλονται στὶς πόλεις νὰ μποῦνε σὲ σπίτι, γιὰ νὰ ἀνακουφίσουν τὴ λοιπὴ οἰκογένειαν ἀπὸ τὰ ἔξοδα τῆς διατροφῆς τῶν κ.λ.π. καὶ νὰ κάμουν καὶ τὴν προίκα τους.

Αὐτὴ ἡ προίκα! Καταντᾷ ὁ ἐφιάλτης ὅλων τῶν φτωχῶν γονιῶν καὶ τὸ μοναδικὸ ὄνειρον ὅλων τῶν φτωχῶν κοριτσιῶν. Καὶ τίς μεγαλύτερες στερήσεις καὶ τίς περὶ σκληρῆς θυσίας θὰ ἦσαν δατεθειμένα νὰ ὑποστοῦν γιὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ὅλας αὐτῆς τῆς φτωχῆς πλάσματος, ποὺ ξεκινοῦν μ' ἓνα μπογαλάκι ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ ν' ἀρθοῦν στὸν πατριώτη τους στὴν πρωτεύουσα, νὰ μποῦν

ὕπηρετριες. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ θὰ φθάσουν, ἀρχίζει τὸ δράμα γιὰ κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτὰ δουλάκια.

Αὐτὸ ξυπνάει πρῶτον ἀπ' ὅλους, κι' ὅσο νὰ ξυπνήσουν οἱ ἄλλοι, πρέπει ν' ἔχῃ σκουπίση καὶ σφουγγαρίση σκάλες, πεζοδρόμιον, αὐλὴν, κουζίνα. Πόσες φορές τὰ πρωῒνὰ στὰ χαράματα τὸ χεῖμῶνα δὲν συναντοῦσα μικρὲς τέτοιες παιδοῦλες μεταξὺ 10—14 ἐτῶν ν' ἀγωνίζονται ξυπόλυτες σχεδὸν μέσα στὸ τσουχτερὸ κρύον νὰ σηκώνουν μιὰ σκούπα, ἴση μὲ τὸ ἀνάστημά τους, γιὰ νὰ πλύνουν τὸ πεζοδρόμιον γρήγορα γρήγορα. Γιατὶ πρέπει ν' ἔχουν τελειώσει πρὶν ξυπνήσῃ ἡ κυρία τους καὶ τὰ παιδιὰ, γιὰτὶ τότε πρέπει ν' ἀσχοληθῇ νὰ ντύσῃ τὰ παιδιὰ, νὰ πλύνῃ τὰ πρωῒνὰ σερβίτσια, νὰ ξανακαθαρίσῃ τὴν κουζίνα, νὰ σκουπίσῃ καὶ σφουγγαρίσῃ τὸ ὑπόλοιπον σπίτι, γιὰ νὰ καθήσῃ, ἔπειτα ἀπὸ τρίωρον τοῦλάχιστο ἀδιάκοπη καὶ βιαστικὴ ἐργασία κάπου στὴν κουζίνα νὰ φάῃ λίγο τσάϊ σκέτο μ' ἓνα κομμάτι μαῦρο ψωμί, ἀποφάγι τῆς προηγούμενης, καὶ νὰ συνεχίσῃ κατόπιν ἀδιάκοπα τὴν ἐργασίαν της. Τὸ μόνον ἀνθρώπινον πλάσμα ποὺ δὲν ξέρεῖ τί θὰ εἴπῃ μεσημεριάτικη ἀνάπαυσι, οὔτε τοὺς θερινοὺς μῆνες, εἶναι τὸ μικρὸ δουλάκι. Πρέπει νὰ περιμένῃ νὰ φᾶνε ὅλοι γιὰ νὰ καθήσῃ νὰ φάῃ κι' αὐτὴ καὶ κατόπιν νὰ στρωθῇ πάλι στὴ δουλειά. Ἐχει νὰ πλύνῃ τὰ πιάτα κι' ὅλα τ' ἄλλα σκεύη τῆς κουζίνας. Τὸ ἴδιον θὰ συμβῇ καὶ τὸ βράδυ. Μόλις μετὰ δυὸ ὥρες σχεδὸν ἀφ' ὅτου πᾶνε ὅλοι τοῦ σπιτιοῦ γιὰ ὕπνον, θὰ μπορέσῃ κι' αὐτὸ τὸ κακόμοιρον νὰ ξεπλῶσῃ κατασκοτωμένο ἀπὸ τὴν κούρασι, μισοπεθαμένο ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὕπνου στὸ φτωχικὸ κρεβατάκι του, ποὺ εἶναι συνήθως στημένον στὸ περὶ χειρότερον δωμάτιον τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ χρησιμεύει συγχρόνως καὶ γι' ἀποθήκη ἢ σ' ἓνα πατάρι πάνω ἀπὸ τὴν κουζίνα ἢ τὸ ἀποχωρητήριο, ποὺ μοιάζει γιὰ κουτὶ μᾶλλον παρὰ γιὰ δωμάτιον, καὶ στὸ ὅποιον ἀνεβαίνει μὲ κινήσῃ σκάλα.

Καὶ νὰ ἦταν μόνον ὁ κόπος, τὸ πρᾶγμα θὰ ἦταν ἴσως ὑποφερτό. Εἶναι καὶ τὸ ξύλον ποὺ τρῶνε ἀπ' ὅλους στὸ σπίτι οἱ τσιμπιές κι' οἱ σοβαρότερες κακοποιήσεις, ποὺ ὑφίστανται ἀπὸ τὴν κυρία, ὅταν τὴν πιάνει... ἡ νευρικὴ κρίσις, ἢ κι' ἀπὸ τὰλλα μέλη τῆς οἰκογενείας. Ἄλλοτε σ' ἓνα

ἄρθρον μου στὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα» ἀνέφερα μιὰ-δυὸ περιπτώσεις γιὰ μιὰ σύζυγον δημοσίου ὑπαλλήλου στὴ Ζάκυνθο, ποὺ ἐπλήγωσε τρομερὰ τὴν ὑπηρετρίαν της (12 χρόνων), σὲ σημεῖον ὥστε χρειάστηκε νὰ νοσηλευθῇ τρεῖς μῆνες στὸ νοσοκομεῖον γιὰ νὰ γίνῃ καλὰ, ἐπειδὴ τῆς ἔφαγε ἓνα κουραμπιέ! (καταδικάσθηκε σὲ φυλάκισιν ἑξ μηνῶν) καὶ γιὰ μιὰ ἄλλη σύζυγον ἀνωτέρου ἐδῶ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου, ποὺ εἶχε χτυπήσῃ μὲ τὸ σιδερένιον γουδοῦχρον τὴν ὑπηρετρίαν της, (ἓνα κοριτσάκι 13 ἐτῶν), στὸ κεφάλι καὶ τῆς προξένησε κάταγμα τοῦ κρανίου. Αὐτὴ δὲν παρεπέμφθη σὲ δίκην γιὰτὶ ὁ πατέρας τοῦ κοριτσιοῦ, ἓνας ψαρῆς ἀπὸ τὴν Αἴγινα, ἐπῆρε 5.000 δραχμὰς κι' ἀπέσυρε τὴν μήνυσιν, ποὺ εἶχαμε ὑποβάλῃ ἀπὸ τὸ τμήμα ἀσφαλείας.

Ἀργότερα ἐπλούτισα τὴ συλλογὴ μου καὶ μὲ πολλὰς ἄλλας παρόμοιες περιπτώσεις. Διαλέγω δυὸ καὶ τίς παραθέτω, ὅπως εἶναι καταχωρημένες στὰ βιβλία τῆς ἀστυνομίας.

Α) «Ἡ καιηγορουμενὴ Ἀ... σύζυγος Γ. Σ., ἱατροῦ, ἐτῶν 33, κάτοικος ἐνταῦθα ὁδ. Κ... ἀρ. 91 ἔχουσα ὡς ὑπηρετρίαν ἀπὸ 9ετίας τὴν Σουσάναν ἀγνώστου ἐπωνύμου, ἡλικίας ἐτῶν 13 περίπου, ἐκακοποιεῖ ταύτην τακτικὰ καὶ συγκεκριμένως τὴν 18-2-32 ἐπέχυσεν ἐπ' αὐτῆς ξεστον ὕδωρ καὶ προῶξεν ἐν εἰς ταύτην ἔγκανυμα εἰς τὸ πρόσωπον. Τὴν νύκτα δὲ τῆς 19-2-32 τὴν ἀπέπεμψε ἐκ τῆς οἰκίας της μὲ τὰς λέξεις «νὰ πάῃ ὅπου θέλει».

Δηλαδή ἓνα κοριτσάκι ὀρφανὸ προφανῶς, ἀπὸ εἶναι ἀγνώστου ἐπωνύμου, κατὰ τὴν ἀστυνομίαν προσλαμβάνεται πρὶν καλὰ-καλὰ συμπληρώσῃ τὰ 4 χρόνια του ὡς ὑπηρετρία!! στὸ σπίτι ἐνὸς ἐπιστήμονος, βασανίζεται κυριολεκτικὰ ἐπὶ 9 ὁλόκληρα χρόνια ἀπὸ τὴν κυρία της, ζεματίζεται μὲ βραστό νερό καὶ μιὰ Φλεβριάτικη νύχτα μὲ τὰ φοβερά ἐγκαύματα στὸ πρόσωπον, γυμνὴ σχεδὸν καὶ ξυπόλητη, πετιέται κακῶς κακῶς στὸ δρόμον καὶ περισυλλέγεται σὲ ἀξιοθρήνητη κατάστασιν ἀπὸ τῆς πληγῆς κι' ἀπὸ τὸ τσουχτερὸ κρύον ἀπὸ τὸ σκοπὸ ἀστυφύλακα!

Β) «Ἡ κ. Β... συνελήφθη καὶ παρεπέμφθη εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν Πλημμελειοδικῶν ἐπὶ τραύμασιν κλπ., διότι τὴν 4-9-33 ἔκοψε τὸ αὐτὶ τῆς

ὕπηρετρίας της κατ' ἄλλους διὰ μαχαίρας κατὰ τὸν λαιμὸν διὰ τῶν ὀδόντων».

Καὶ μόνον οἱ δυὸ περιπτώσεις αὐτῆς προτάσσονται τῇ φρίκῃ. Περιορίζομαι δὲ μόνον αὐταῖς, γιὰτὶ αὐτὲς ἔχουν καθ'αὐτὸ ἐγκληματικὸ χαρακτήρα. Δὲν θέλω νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερον καὶ νὰ μνημονεύσω πλῆθος περιπτώσεων, ποὺ κακόμοιρα κοριτσάκια ἦλθαν στὴν ἀστυνομίαν μὲ τὸ σῶμα κατὰμαυρον ἀπὸ τῆς τσιμπιῆς ἢ μὲ τὸ πρόσωπον κατὰξεσχισμένο ἀπὸ τῆς νυχτῆς, ἢ μὲ τὸ κεφάλιν καταμωλωπισμένο ἀπὸ τὰ χτυπήματα. Αὐτὰ ἦσαν πράγματα ποὺ τὰ εἶχαμεν συνειθίσει, γιὰτὶ τὰ βλέπαμε κάθε ἡμέρα σχεδόν. Τί θὰ πῇ λίγη γλυκεῖα τρυφερότης, ἓνα ἐλαφρὸν χὰιδι, ἓνα χαμόγελο μὲ λίγα γλυκόλογα, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητα σὰν τὴν τροφὴν γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ, εἶναι ἄγνωστα στὰ δυστυχισμένα αὐτὰ παιδιὰ. Τί θὰ εἴπῃ περίπατος, λίγη δροσιά, λίγο ξέσκασμα τὸ καλοκαίρι, ἢ τί θὰ εἴπῃ λίγο τρέξιμο μὲ ξεφωνητὰ χαρὰς καὶ λίγο παιγνίδι, ποὺ ἀποτελεῖ ἀναγάλισμα ψυχικὸ γιὰ τὴν ξενισιασίου τοῦ στὴν παιδικὴν ψυχὴν, καὶ ποὺ εἶναι ὀργανικὴ ἀνάγκη γι' αὐτό, ὅσας δὲν εἶναι πρᾶγμα ἄγνωστο γιὰ τὰ φτωχὰ αὐτὰ πλάσματα, καταντᾷ ἀληθινὸν δράμα. Ποιὸς ἀπὸ μᾶς δὲν εἶδε τ' ἀπογευματινὰ τὸ καλοκαίρι ἢ τὸ χειμῶνα στὶς λιανικάδες στὰ Φάληρα, στὸ Ζάππειον, στὸν κήπον κλπ. μικροῦλες μὲ τὴν ἄσπρην τους ποδίτσα μπροστά τους καὶ μιὰ μικρὴ σκουφίτσα στὸ κεφάλιν νὰ σηκώνουν ἓναν εὐτραφέστατον μπέμπη στὰ χέρια, ἐν ᾧ πίσω ἀκολουθεῖ τὸ εὐτυχὲς ζεῦγος τῶν γεννητόρων, μὲ τὴν κυρία λυγερή, κουνιστὴ καὶ κατακόκκινη, ὅχι ἀπὸ τὴν ντροπὴν γιὰ τὸ κοφόμεσιμα τοῦ φτωχοῦ κοριτσιοῦ, ποὺ ἐπὶ ὥρες βαστάει ἓνα μπέμπη περὶ βαρύτερον ἀπ' αὐτό, ἀλλ' ἀπὸ τὸ κοκκινάδι, τὸ μόνον σημάδι τοῦ πολιτισμοῦ ποὺ φέρει ἀπάνου της; Ὁ σεβαστὸς μου ἀκαδημαϊκὸς Παῦλος Νιρβάνας ἐμαστίγωσε σ' ἓνα πρόσφατον χρονογράφημά του στὴν «Ἐστία» ἓνα παρόμοιον περιστατικόν. Τέτοιο ξέσκασμα, τέτοιος περίπατος καλύτερα νὰ λείπῃ ἀπὸ τὰ φτωχὰ πλάσματα. Κάλιον νὰ μὴ βλέπουν ποτὲ τὴν χαρὰ τοῦ ὑπαίθρου παρὰ νὰ γυρίζουν σακατεμένα ἀπὸ τὴν ὀρθοστάσιαν καὶ τὴν κούρασιν.

Κι' αὐτὰ τραβάει τὸ κακόμοιρον τὸ δουλάκι ὅσο εἶναι μικρό. Ἀμα μεγαλώσῃ; Τότε πρέπει

ν' αμύνεται κατά των άλλου είδους πλέον επιθέσεων εκ μέρους όλων των αρρένων μελών της οικογενείας, των παιδιών, των άνεψιών, πολλές φορές δε και αυτών των αφεντικών του.

Και τι κερδίζουν εις αντάλλαγμα απέναντι των όσων τραβάνε; 5—10 δραχμές την ημέρα. Μά συνήθως μετά 8—10 χρόνια τέτοιας σκληρής εργασίας βρίσκονται χωρίς πεντάρα οικονομίες. Τις περισσότερες φορές, τις προεξοφλεί ή μάννα ή ο αδελφός. Κι' όταν δεν τις προεξοφλούν απ' ευθείας αυτοί, τις δίδει πρόθυμα ή ίδια, για να τους βοηθήση. Έννοείται, ότι όταν δεν τις δίνει με το καλό, της τις πέρνουν εκείνοι με τη φοβέρα και με το ξύλο. Ίδου τι διαβάζω στα βιβλία ενός αστυνομικού τμήματος. «Την μεσημβριαν της 17—3—33 συνελήφθη και παρεπέμφθη εις το αυτόφωρον Πλημμελειοδικεϊον ή Κυριακούλα σύζυγος Κ. Χ. . . . διότι εξωθη της Εισαγγελίας Πλημμελειοδικών επετέθη κατά της θυγατρός της Καλλιόπης, την οποίαν εκτύπησε διά των χειρών και ποδών της εις διάφορα μέρη του σώματός της. «Ως εξηκρίβωσεν ο άντεισαγγελεός κ. Γκούφας, ή Καλλιόπη υπέστη την επίθεσιν της μητρός της, διότι δεν συγκατένευεν να τη δώση το ποσόν, όπερ είχε καταθέσει από τους μισθούς της εις το Ταμειυτήριον και το όποιον αυτή έφύλασσε διά την παρασκευήν της προικός της. Σημειωτέον, ότι πρό ήμερών αυτή πιεζομένη είχε δώσει εις τους γονείς της (5.000) δραχμάς, καίτοι δεν είχαν ανάγκην. Έπειδή όμως ήδη ήρνεϊτο να δώση και τα υπόλοιπα, εις την άρνησίν της δε ταύτην ενισχύετο και υπό του κ. Δ. . . . παρ' ή ύπηρετεί, ή μήτηρ της δεν έδίστασε να καταφύγη εις την Εισαγγελίαν, αξιούσα όπως την συντρέξουν, να παραλάβη την κόρην της εκ της άνωτέρω οικογενείας, διότι δήθεν εκεί έκινδύνευε να εξολισθήση εις την διαφθοράν. Έπειδή όμως ο ίσχυρισμός της απέδειχθη ψευδής και ο κ. Εισαγγελεός επέτρεψε να παραμείνη παρ' ή αυτ' ή οικογενεία, αυτή, (ή μήτηρ), άμα τη έξόδω της εκ των γραφείων της Εισαγγελίας έρρίφθη αλλόφρων κατά της κόρης της, την οποίαν εκκοποίησε βαναύσως».

Ίδου παράδειγμα μητέρας, ή οποία για να πάρη τις οικονομίες της κόρης της δεν διστάζει

και να συκοφαντήση ακόμη την υπόληψί της. Βέβαια κανείς δε λέει πως πρέπει ν' απομακρυνθούμε από την ελληνική παράδοσι, κατά την οποίαν το παιδί πρέπει ασφαλώς να πονή για τους γονιούς του και τ' αδελφια του και να τους συντρέχη, όταν δυστυχούν. Άλλ' αυτό δεν σημαίνει, ότι κι' οι γονείς πρέπει, διότι έχουν την απεριόριστη πατρική εξουσία από το αστικό δικαιο, να εκμεταλλεύωνται τα παιδιά τους, απομυζώντας όλους τους πόρους της εργασίας των, σε σημείο ώστε, όταν αύριο ενηλικιώνονται, τα κορίτσια αυτά να μην έχουν καμμιά οικονομία στην άκρη για την προικοδότη τους, στην οποίαν και μόνο μπορεί να βασίζονται για την μελλοντική τους αποκατάστασι, στην οποίαν αποβλέπουν και για την οποίαν τόσο μοχθούν.

Συχνότερα όμως δεν τις πληρώνουν οι οικογένειες που ύπηρετούν. Οι περισσότερες τις διώχνουν χωρίς να τις δώσουν το μισθό τους, γιατί κατά τους ίσχυρισμούς των «τις είχαν στο σπίτι τους όχι ως ύπηρετρίες, άλλ' ως ψυχοκόρες με σκοπό να τις παντρεύουν, άλλ' έπειδή δεν μπορούν ν' ανεχθουν δήθεν τη διαγωγή τους ή τη γλώσσά τους, τις διώχνουν, χωρίς να τους δίνουν ούτε λεπτό για τα χρόνια που δούλεψαν κοντά τους. Πολλές φορές τις καταγγέλουν ψευδώς, ότι τους εκλεψαν για να έχουν ένα έπεχειρημα πάρα πάνω για να κρατάνε τους μισθούς των. Θα μπορούσα να μνημονεύσω εκατοντάδες περιπτώσεων μεταξύ της μεσαίας ιδία τάξεως, των υπαλλήλων, (δημοσίων και ιδιωτικών), αξιωματικών, των μικροεπαγγελματιών κλπ., που εξεμεταλλεύθησαν τις ύπηρετρίες των κατ' αυτόν τον τρόπον. Άρκοῦμαι να μνημονεύσω δύο-τρεις περιπτώσεις μόνον:

Α) Την 28—8—1933 ένα κοριτσάκι 14—15 ετών ώδηγήθη στο Τμήμα Ασφαλείας, γιατί το βρήκαν περιπλανώμενο στους δρόμους. Έκει διηγήθη ότι ονομάζετο Θεοδούλα, άγνώστου έπωνύμου, ότι ήτο πρόσφυξ, όρφανή πατρός και μητρός και ότι από 7ετίας την είχε παραλάβει από το άσυλον Μιτυλήνης ο συμβολαιογράφος Πειραιώς Α. . . . Π. . . . στο σπίτι του οποίου παρέμενεν έκτοτε ως ύπηρετρία μέχρι πρό μίας εβδομάδος, όποτε την παρέδωσε σ' ένα μεσιτικό γραφεϊο για να τις βρή δουλειά σε

άλλο σπίτι. Στο αρχείο του Τμήματος εύρέθη και αναφορά του περιφήμου αυτού Συμβολαιογράφου, ο όποιος εξέθετε τ' άνωτέρω με την προσθήκη, ότι δεν μπορούσε «λόγω της διαγωγής της να την κρατήση πλέον στο σπίτι του». Η ύπηρεσία όμως του Τμ. Γεν. Ασφαλείας εξηκρίβωσεν, ότι επρόκειτο περί κόρης καλού χαρκατήρος, ή οποία συν τοις άλλοις τελευταίως έπαθε κι' από τραχώματα και έκινδύνευε να τυφλωθ' ή, διότι δεν είχε υποβληθ' σε καμμιά θεραπεία και ότι τα περι κακής διαγωγής κλπ. ήσαν προσχήματα διότι, κατά την σχετικήν έγγραφην: «φαίνεται ότι μετά 7ετη έν τη οικία έξυπηρετήσιν (ό κ. Συμβολαιογράφος) θέλει ν' αποφύγη τα έξοδα και εύσχήμως την εξέδιωξε χωρίς να την αποζημιώση».

Άλλα δη ένα κοριτσάκι αναγκασμένο να εργάζεται από την παιδ' τρυφερή του ηλικία, μετά 7 χρόνων κόπους, πετάχτηκε στο δρόμο με το φουστανάκι που φορούσε και μέ... τα τραχώματα, που της γεννήθηκαν από το κλάμμα και την κακοπέρασι. Το σπουδαιότερο δε είναι ότι μάτην ή Αστυνομία διά του ύπ' αριθ. 22350 της 29-8-33 έγγραφου του Τμ. Γεν. Ασφαλείας προς την Εισαγγελίαν Πλημμελειοδικών και το ύπουργείον Δικαιοσύνης επέδιωξε την εισαγωγήν της εις το Άσυλον. Δεν το κατώρθωσε, διότι δεν υπήρχε θέσις. Έν τέλει αφού την εκράτησε στα κρατητήρια γυναικών του τμήματος, γιατί δεν υπήρχε άλλο μέρος να την στείλ' ή να κοιμηθ' ή επί μια εβδομάδα, κατά το διάστημα της οποίας την συντηρούσε με έρανο μεταξύ των αστυνομικών, «την άφ' ης έλευθέραν διά την άνεύρεσιν οικογενείας προς εργασία». Τι να κάμε; δεν μπορούσε περισσότερο να την κρατήση. Και θα γύριζε ασφαλώς στο δρόμο άκόμα, αν δεν βρισκόταν ο γιατρός κ. Γεωργαρίου, ο όποιος την πήρε στο σπίτι του για να την θεραπεύση.

Β) Η Μαρία Παπανικολάου, όρφανή πατρός, και μητρός, ετών 13, ένα κοριτσάκι εύφύεστατο μ' άς διηγήθη στις 22-9-33 πως ήταν ύπηρετρία επί 6 χρόνια, πριν κλείσει άκόμα τα 8 χρόνια της, στο σπίτι ενός έπιστήμονος στην επαρχιακή πόλι Φ. . . . απ' όπου την έδιωξαν χωρίς όχι μόνο να της δώσουν πεντάρα για τους

μισθούς της, άλλ' αφού της έφαγαν και τα νοίκια από ένα μικρό σπιτάκι, που είχε κληρονομή άπ' τη μάννα της και το ένοίκιαζε «ο κύριός της», όπως μ' άς έλεγε, «έπειδή αυτή ήταν μικρή και δεν είξερε». Το βρήκαν περιφερόμενο στο δρόμο, γιατί ήρθε έδω να κάμη αντιλυσσική θεραπεία και όταν τελείωσε πήγε στο ξενοδοχείο που πρωτόμεινε, όταν ήρθε από το χωριό της και είδε πως της είχαν κλέψει κι' από καί τα ρουχαλάκια της κι' ότι άλλο είχε φέρι σ' ένα μπογαλάκι από το χωριό της, όταν ξεκίνησε να ήρθε έδω για θεραπεία. Μή έχοντας δε που να μείνη και χωρίς πεντάρα αναγκάστηκε να περιφέρεται στο δρόμο.

Γ) Η Έταιρία προστασίας της παιδικής και έφηβικής ηλικίας, τελευταίως άπασχολήθηκε με το περιστατικό μίας μικρούλας 13 χρονών, της Βαρβάρας Κατρά από την Κω. Είχε τοποθετηθ' στο σπίτι του πλουσίου κτηματία Β. . . , ο όποιος είχε αναλάβει την ύποχρέωσι να της δώση 40 χιλ. δραχμές, αν καθόταν 12 χρόνια στο σπίτι του. Οι γονείς της, φτωχοί κι' εργατικοί άνθρωποι, έζήτησαν πληροφορίες, είδαν πως είχε σπίτια, στοές κλπ., νόμισαν πως βρήκαν την τύχη της κόρης των και την έδωσαν. Τι τράβηξε το παιδί αυτό στα δυό χρόνια που έμεινε δε λέγεται. Το ξύλο κι' ή βρυσιές ήταν το λιγώτερο που υπέφερε. Άκόμα και με μαχαίρι την έτραυμάτισε μια μέρα στο χέρι ή κυρία της και της άφησε μια ούλη αρκετά μεγάλη. Τρεις φορές πήρε τα μάτια του να φύγη και τις τρεις φορές ή Αστυνομία το παρέδιδε στο ίδιο σπίτι, όπου ή κακοποίησης έσυνεχίζετο. Την τελευταία φορά τα χέρια του ήσαν κατεμένα από τις τσιμπιές. Μόνο γιατί γνωστοποιήθηκε στον πατέρα ή κατάσταση της κόρης του και μ' άς έγραψε να του την στείλουμε, όπωςδήποτε, κατωρθώσαμε με χίλια βάσανα να την άποσπάσουμε από τα χέρια του Β. . . χάρις και στη θερμή συνδρομή του ύποδιοικητού του Τμ. Γεν. Ασφαλείας κ. Παξινού. Έννοείται, ότι ο περιφήμος κύριός της δεν της έδωσε ούτε ένα έσώφρουχο για τους κόπους της των 2 ετών, που ύπηρετούσε στο σπίτι του. Όταν δε ο κ. Παξινός του συνέστησε να της δώση τους μισθούς της, έδήλωσε πως δεν θ' άδινε πεντάρα, γιατί

τέτοια ήταν η συμφωνία, που είχε καταρτίσει να υποχρεούται να την πληρώνη μόνον αν καθόταν 12 χρόνια πλήρη στο σπίτι του. Έφ' όσον έφυγε προτύτερα δεν υπεχρεούτο να της δώσει πεντάρα. Είναι ή δεν είναι καθαρά μορφή της πειθιμότητας δουλείας ή περίπτωσης της μικρής Βαρβάρας, όταν αυτή ή μικρούλα, που σημειώσατε ήταν εξαιρετικά προκομμένο παιδί, ήταν υποχρεωμένη να δουλεύη αδιάκοπα για να προφτάση μόνη της όλες τις δουλιές ενός σπιτιού με 8 δωμάτια, βρίζεται κάθε στιγμή, δέρνεται, αλύπητα, βασανίζεται, ακόμα και τραυματίζεται και στο τέλος μετά διετή εργασία φεύγει με μόνο ένα πουκαμισάκι και το τσιτάκι που φορούσε γι' αμοιβή των τόσων κόπων της; Βέβαια δικαστικώς μπορούν να διεκδικούν τους μισθούς των. Πόσα όμως απ' αυτά τα κορίτσια θα κάμουν δικαστικόν αγώνα, τη στιγμή, που τα περισσότερα είναι ανήλικα και ή χωρίς κανένα προστάτη εδώ, ή ορφανά;

Και καλά ή Βαρβάρα συνέπεσε να πέση σε καλά χέρια και τις τρεις φορές, που πήρε τα μάτια της κι' έφυγε από το σπίτι που την κακομεταχειρίζοντο. Τι θα γινότανε όμως, αν έπεφτε σε χέρια του εκμεταλλευτού, ο οποίος ένεδρεύει στο δρόμο, στο μεσιτικό γραφείο, στα κέντρα, έτοιμος να θηρεύση το θύμα του; Θα της εμφανισθῇ στήν αρχή υποχρεωτικός, θα την βοηθήση μέχρις ότου αποκτήσῃ την εμπιστοσύνη της, θα της όρκισθῇ πως πεθαίνει από έρωτα γι' αυτήν, θα της τάξῃ κατόπιν «λαγούς με πετραχείλια» και αφού τή διαφθείρῃ θα τή σπρώξῃ σιγά σιγά στην πορνεία, για να κερδίξῃ περισσότερα και να συντηρηθῇ χωρίς να εργάζεται ο εκμεταλλευτής αυτός, το συχαμερώτερο από τα σύγχρονα κοινωνικά παράσιτα.

Κατά το πρώτον έτος της υπηρεσίας μου εις το Τμήμα Ήθων (1926—1927) περισυνελέγησαν από την αστυνομία ή μάς παρεδόθησαν από διαφόρους αρχάς 325 κορίτσια, εκ των οποίων τα 214, δηλαδή τα 65,84% ήσαν ύπηρέτριες.

Το αξιοσημείωτο είναι, ότι το σύνολον σχεδόν αυτών είχαν εξολισθήσει στη διαφθορά. Διότι εκ του όλικου αριθμού των 325: είχαν νοσηλευθῇ εις το Νοσοκομείον Συγγρού ως πάσχουσαι εξ

αφροδισίων νοσημάτων αι 219 δηλαδή τα 67,38%.

Περιεφέροντο άνευ νόμου καταλύματος προς άνεύρεσιν εργασίας, έπομένως διέτρεχαν τόν κίνδυνον να διαφθαρούν, αν δεν είχαν διαφθαρή έν τῷ μεταξύ..... 58 » » 17,84 »
Περιεφέροντο έκδιδόμεναι εις πλείονας άνδρας ... 31 » » 9,53 »
Περιεφέροντο αλλητεύουσαι και έπαιτούσαι εις ταςόδους αι ... 9 » » 2,76 »
Είχον εγκαταλειφθῇ υπό των γονέων των εις τήν τύχην των ... 5 » » 1,84 »
Είργάζοντο εις ζυθοπωλείον 1
Δέν αναφέρεται υπό τίνος συνθήκας άνευρέθησαν ... 2
Σύνολον 325

Έννοείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών άπετελείτο από ανήλικα πρόσωπα διότι:

ήσαν ηλικίας μέχρι 10 έτων 5 ήτοι τα 1,84%
» » 13 » 3 » 0,92 »
» » 14 » 9 » 2,76 »
» » 15 » 17 » 5,23 »
» » 16 » 25 » 7,69 »
» » 17 » 53 » 16,30 »
» » 18 » 69 » 21,33 »
» » 19 » 25 » 7,69 »
» » 20 » 49 » 15,07 »
» » από 21 και άνω 47 » 14,49 »
δέν εξηκριβώθη ή ηλικία 23 » 7,07 »
Σύνολον 325

Δηλαδή 181, τα 55,63% είχαν ηλικίαν 18 έτων, και αι 225, δηλαδή τα 78,46% ήσαν ηλικίας μέχρις 20 έτων.

Σημειωτέον ότι όλαι αι έπαρχίαι της χώρας μας είχαν συνεισφέρει το μερίδιό τους, σ' αυτήν την κοινωνική πληγή. Διότι εκ των 325 αυτών κοριτσιών κατήγοντο:

• Τα "ΣΑΝ-ΝΑΠ-ΠΑΚ", είνε καταμμήνιος επίδεσμος άσυναγώνιστος. Υγιεινομικώς άγνότατος. Άσύγκριτος διά την απορροφητικότητά του. Είναι κατασκευασμένος με έμπειρίαν και τόσην προσοχήν διά την γυναίκα που ένδιαφέρεται διά την γενικήν της εμφάνισιν. Μαλακώτατος και διαπλάσιμος ως αν ήτο επί παραγγελία Τα "ΣΑΝ-ΝΑΠ-ΠΑΚ", έμπεποτισμένα εις άντισηπτικά φάρμακα είνε καθαρώτατα και παρέχουν την έγγύησιν μιας άπολύτου υγιεινής προφυλάξεως.

• Αι "ΣΑΝΝΕΤΕΣ", είνε χαρτίνα μανδήλια, μαλακά και απορροφητικώτατα κατάλληλα διά το σφόνγισμα του προσώπου από κρέμες, ποūdρες, ρούζ. Άπαραίτητα διά κάθε Κυρίαν. Βοηθητικώτατα διά το συνάχι διότι απορριπτόμενα δέν μεταδίδουν τα μικρόβια. Έρχονται εις ώραιότατα κυτία.

ΤΙΜΑΙ:

ΣΑΝ-ΝΑΠ-ΠΑΚ: κυτίον των 12 δρχ 45.—
» » 6 » 25.—
ΣΑΝΝΕΤΕΣ: κυτίον των 200 δρχ. 50.—
» » 90 » 25.—

Πωλούνται εις όλα τα Φαρμακεία, πολλά καταστήματα και εις τα Πρατήρια
«Σ.Ε.Χ.» Όδός Πανεπιστημίου 5.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟΝ ΚΑΙ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ
Β. Σ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΑΤΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΕΓΑΡΟΝ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΡΙΘ. 37
ΑΠΟΘΗΚΗ: ΟΔΟΣ ΟΜΗΡΟΥ 38

“ΒΟΤΡΥΣ,”

Κονιάκ

Βερμούτ

Μαυροδάφνη

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΟΙΝΩΝ & ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΡΑΤΗΡΙΑ

Ἀθηνᾶς 27 Τηλ. 22-207

Πλατ. Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση—Τηλεφ. 20-461

ΓΡΑΦΕΙΑ

Σταδίου 15 Δ'—Ἀθῆναι

Τηλεφ. 21-711—21-712

“ΜΑΡΚΟ,”

Οἶνος ἐπιτραπέζιος (παλαιὸς)

Λευκός — Ἐρυθρός — Ρητινίτης

προελεύσεως **Μαρκοπούλου** (Μεσογείων)

ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΥΤΣΗ—ΤΗΛ. 20-461

ΜΕΤΑΞΩΤΑ “ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ,”

ΜΗ ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ

ΟΜΜΑΤΟΥΧΑΙΑ ΑΠΟ ΤΩΝ ΤΥΧΟΝΤΑ

ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ!

Ἡ ἐξαιρετικὴ ποιότης τῶν κονσάλλων μας, ἡ πλουσία συλλογὴ τῶν σκελετῶν μας «Montures» καὶ ἡ ἀνεγνωρισμένη εἰδικότης μας, ἐγγυῶνται τὴν ἀκριβὴ ἐκτέλεσιν τῶν συνταγῶν τῶν κ. κ. Ὀφθαλμιάτρων.

ΟΠΤΙΚΟΣ

Δ. Ι. ΚΑΝΔΡΕΒΙΩΤΗΣ

ΕΡΜΟΥ 5 Α

ΚΑΤΩΘΕΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
(Πλησίον Πλατείας Συντάγματος)

ΠΡΙΝ ΓΕΝΝΗΘΗ ΤΟ ΠΑΙΔΙ

Τὸ νέον βιβλιάριον τοῦ GLAXO
πραγματευόμενον περὶ τῆς ζωῆς
τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν περίοδον
τῆς ἐγκυμοσύνης παρέχεται δωρεὰν
παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων

ΣΤΑΜ. ΧΑΡΒΑΔΙΑΣ Α.Ε.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 52 - ΑΘΗΝΑΙ

Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἔναντι
λήψεως γραμματοσήμου τριῶν δραχμῶν.

Κυρία μου

δύνασθε καὶ σεῖς νὰ ἔχετε καλὴ ἐπίδερμίδα.

Σήμερον δὲν εἶνε προνόμιον τὸ νὰ ἔχετε δροσερὴν καὶ στιλπνὴν ἐπίδερμίδα.

Προνόμιον εἶνε νὰ γνωρίζετε νὰ ἐκλέξετε καὶ νὰ μεταχειρισθῆτε τὰ κατάλληλα καλλυντικὰ διὰ τὴν ὑγιεινὴν περιποίησιν τοῦ προσώπου σας ἔχετε καλὴν ἐπίδερμίδα καὶ θέλετε νὰ τὴν διατηρήσετε ἢ ἂν ἡ ἐπίδερμίς σας εἶνε στεγνὴ αἰτία τῆς προώρου ρυτίδωσης, ἐπιβάλλεται ὅπως προτοῦ κατακλιθῆτε καθαρίσετε τὸ δερμα σας ἀπὸ σαπῶνος μετὰ τὴν SKIN FOOD ἀπὸ τίς σκόνης καὶ τὰ μακιγιάζ ἵνα δύναται εὐκόλως ν' ἀναπνεύσῃ οἱ πόροι, βασικὴ προϋπόθεσις μιᾶς ὑγιεινῆς ἐπίδερμίδος.

Ἐὰν ἔχετε λιπαρὰν ἐπίδερμίδα, πόρους μεγάλους, ξανθήματα ἢ ἐρυθρήματα θὰ μεταχειρισθῆτε τὴν SKIN TONIC ἢ ὅποια ἐξαλείφει, δροσίζει, τονώνει τὸ δερμα καὶ τοῦ δίδει μιὰ βελούδινα ὄψη.

Ἐὰν θέλετε νὰ προφυλάξετε τὴν ἐπίδερμίδα σας καὶ νὰ ἔχετε ἐμφάνισιν ἀριωτέραν χωρὶς νὰ αἰσθῆσθε πονηρομένη, μεταχειρισθῆτε τὴν VANISHING CREAM. Τὴν αἰσθητὴν διαφορὰν θὰ ἴδητε ἀσφαλὸς ἐντὸς πέντε ἡμερῶν.

Βιβλιάρια ὁδηγίων χρήσεων δίδονται δωρεάν.

Τιμὰ SKIN FOOD, VANISHING CREAM, SKIN TONIC ἑκάστον δραχ. 50.

Ποῦδραι εἰς 8 χρωματισμοὺς τὸ κυτίον δραχ. 60.

GEORGE

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΚΑΛΩΝΗΣ GEORGE

Ἀκαδημίας 5, τηλέφ. 20-918

ΓΑΛΑ ΒΛΑΧΑΣ

ΠΡΟΪΟΝ
ΝΕΣΤΛΕ

Από τη Σμύρνη	26		
» » λοιπή Μ. Ασία	26		
» » Κων/πολιν	22		
Δηλ. ήσαν πρόσφυγες τὰ	74	δηλαδή τὰ	24,61 %
Από την Πελοπόν. τὰ	80	» »	22,76 %
» Στερεὰ Ἑλλάδα			
(Αθήνας 14, Πειραιᾶ 7,			
Λοιπὴ Στερ. Ἑλλ. 18)	57	» »	17,53 %
Από τὴ Θεσσαλία . . .	12	» »	3,69 %
» τὴν Ἥπειρο	10	» »	3,07 %
» τὴν Μακεδονία . . .	7	» »	2,15 %
» τὰς Ἰονίους νήσους	7	» »	2,15 %
» τὰς νήσ. Αἰγ. Πε-			
λάγους Παλαιᾶς Ἑλλάδ.	31		
Από τὰς νήσ. Αἰγ. Πε-			
λάγους Νέας Ἑλλάδος	13		
Σύνολον	44	» »	13,53 %
Από τὴ Θράκη	4	» »	1,25 %
» τὴν Ἀλλοδαπή . . .	8	» »	2,46 %
Δὲν ἐξηκριβώθη ἡ κατα-			
γωγή των	22	» »	6,76 %
Σύνολον	325		
Απ' αὐτὲς παρεδόθησαν εἰς			
τοὺς ἐνταῦθα οἰκείους των	70	» »	21,53 %
Παρεδόθησαν εἰς τοὺς ἐν			
Πειραιᾶ οἰκείους των .	24	» »	7,38 %
Ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς γο-			
νεῖς των στὶς ἐπαρχίαις	105	» »	32,30 %
Ἐτοποθετήθησαν ὑπηρε-			
τρια	109	» »	33,53 %
Ἐκλείσθησαν στὸ ἔμπειρ.			
Ἄσυλον	17	» »	5,23 %
Σύνολον	325		

Ἐπὶ πλέον ἐπὶ 363 κοινῶν γυναικῶν σημαν-
τικό ποσοστὸ ἀπετελεῖτο ἀπὸ πρῶην ὑπηρετρί-
ες. Νὰ ποῦ καταλήγουν τὰ φτωχὰ αὐτὰ πλάσματα
ἀπὸ τὴν τρυφερὴ τους ἀκόμα ἡλικία, πολὺ πρὶν
ἐνηλικιωθοῦν. Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴ καταλήξουν
ἐκεῖ, ἀφ' οὗ θεωροῦνται ἀπ' ὅλους «res nullius»,
ἐγκαταλειμμένα ἐντελῶς πλάσματα, τελοῦντα
εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πρώτου τυχόντος; Στὸ
σπίτι, στὸ δρόμο, παντοῦ, ἀποτελοῦν στόχον
ὄλου τοῦ κόσμου. Ὁ μανάβης τῆς γειτονίας, ὁ
χασάπης μὲ τὴ λερωμένη του ποδιά, ὁ μπαρ-
μπέρης μὲ τὴ λαδωμένη του ἀφέλεια, τὸ φουρ-
ναρόπαιδο, ὁ γαλατᾶς, τὸ μπακαλόπαιδο, ὁ πλα-

νόδιος ἐμπορᾶκος, ὁ φοιτητὴς, ὁ ἐργάτης, ἀκόμα
κι' ὁ περαστικὸς διαβάτης θὰ τὴν πειράξῃ, θὰ
τὴν πάρῃ ἀπὸ πίσω, θὰ τῆς πῇ τὸ μασημένο
λογάκι του ἢ μὲ χονδροκομμένη προστυχιά τὴ
βωμολοχία του. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ξεμυτίσῃ στὸ
παράθυρο, στὸ μπαλκόνι ἢ στὸ δρόμο ὑπηρε-
τρια, ὡμορφὴ ἢ ἄσχημη, ἡλικιωμένη ἢ ἀνήλικη,
χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὴ συνεχῆ καὶ ἀδιάκοπη αὐτὴ
ἐπίθεσι τοῦ ἀωνύμου αὐτοῦ πληθους. Πῶς νὰ
μὴ πάρῃ ἀέρα τὸ κεφάλι τῶν ἄμυαλων αὐτῶν
κοριτσιῶν, ὅταν βλέπουν ἓνα τόσο πλῆθος νὰ
μιλάῃ γιὰ τὴν ὡμορφιά τους καὶ τὶς χάρες τους;
Πῶς νὰ μὴν ὑποκύβουν στὸν πειρασμὸ τοῦ πει-
θραστέρου ἀπ' αὐτοῦς, ποῦ θὰ τὶς πολιορκήσῃ
μὲ μεγαλύτερη ὑπομονή; Ἐτσι παραστρατᾶνε
γιὰ νὰ καταλήξουνε κατόπιν στὴν ἐξαθλίωσι,
ὅπου τὶς σπρώχνουν οἱ ἐκμεταλλευταί, στὰ χέ-
ρια τῶν ὁποίων θὰ πέσουν τόσο εὐκολώτερα,
ὅσο πειὸ ἄσχημα περνᾶνε ἑστὰ σπῖτια ποῦ ὑπη-
ρετοῦνε. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς οἱ ἐκμεταλλευ-
ταὶ ἐπωφελοῦνται τῆς φυσικῆς ἀνάγκης ποῦ
νοιώθει κάθε ἄνθρωπος, τῆς δίψας ποῦ νοιώθει
κάθε ἀνθρώπινη καρδιά, γιὰ λίγη στοργή καὶ
λίγη συμπόνη, τῆς ὁποίας στεροῦνται στὰ σπῖ-
τια ποῦ ὑπηρετοῦνε, κι' ἔτσι πέρτουν στὰ βρό-
χια τοῦ πρώτου τυχόντος ἐκμεταλλευτοῦ, ποῦ
θὰ τοὺς ὑποσχεθῇ νὰ τοὺς πληρῶσῃ αὐτὸ τὸ
κενόν, ψιθυρίζοντας λίγα γλυκόλογα καὶ δείχνον-
τας πῶς νοιώθει τοὺς καὶμούς τους.

Μὰ θὰ μοῦ προβληθῇ. Καὶ ὅμως πολλὲς ἀπ'
αὐτὲς συνέβη νὰ κάνουν κλοπὴ στὰ σπῖτια ποῦ
ὑπηρετοῦν. Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Πράγματι ἐπὶ
279 γυναικῶν, ποῦ συνελήφθησαν στὰ 1930 ἀπὸ
τὴν Ἀσφάλεια τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ κλοπῇ, αἱ 174
ἦσαν ἀνήλικα πρόσωπα καὶ ἐξ αὐτῶν τὰ 83
ἦτοι τὰ 47, 7 % ἦσαν ὑπηρετρίες. Τὶ ὅμως κλέ-
βουν ἢ περισσότερες; Ἄν ἀφαιρέσῃ κανεὶς ἐκεῖ-
νες ποῦ κλέβουν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τῶν ἐραστῶν,
ποῦ μπορεῖ νὰ καταταχθοῦν στὴν τάξι τῶν
καθ' ἑξὶν ἐγκληματιῶν, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν
ἀσήμαντο ποσοστὸ, οἱ ἄλλες κλέβουν ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ροῦχα ἢ κανένα χαρτονόμισμα ἢ κα-
νένα κόσμημα, ποῦ τοὺς πέφτει ἀναπάντεχα στὰ
χέρια. Καὶ δὲν ἔχει κανεὶς ἄλλος εὐθύνη γι'
αὐτό; Ὅταν εἶναι γνωστὴ ἡ προέλευσις τῶν
κοριτσιῶν αὐτῶν, πῶς ἐξοῦσαν μέσα στὴ φτώ-

χεια και κακομοιριά, με φοβερή στέρησι των πάντων, είναι φυσικόν να μπαίνουν σε ψυχολογικό πειρασμό, άμα μπούνε σε σπῆτι με κάποια οικονομική άνεσι. Εκεί θα ιδούν πολυτελή φορέματα και στολίδια. Είναι δε γνωστόν πόσο τραβάει τη γυναίκα αυτή ή ροπή προς εξωτερικότητας (προς το στολισμό, τα κοσμήματα, τα ωμορφα φορέματα). Ποιό κορίτσι δεν θα ήθελε ν' αποκτήσει ένα ωραίο μεταξωτό φόρεμα ή δε θα ήθελε να ιδῇ να στολίζει το χέρι της ένα δακτυλίδι με μπριγιάντι ή το λαιμό της ένα κολιέ. (1) Εάν σ' αυτά προστεθῇ ή κατά κανόνα ἔλλειψις φροντίδος, για τή φύλαξι των πολιτίμων αὐτῶν ἀντικειμένων σ' ὅλα σχεδόν τὰ σπῆτια, ὅπου καί χρήματα εὐρίσκονται ἐδῶ κι' ἐκεῖ, (αὐτό ἀπεδεικνύετο κατὰ 90 % ἀπό τήν ἀνάκρισι πού ἐνηργεῖτο κάθε φορά πού κατηγγέλλετο κλοπή ἀπό ὑπηρετρία), ἀσφαλῶς θά'χῃ ἄδικο ἐκεῖνος, πού δε θά θεωρήσῃ τήν πρόκλησι αὐτῇ ὡς ἕνα ἀπό τοὺς κυριωτέρους παράγοντας τοὺς συντελοῦντας στήν ἐξώθησι τῶν ὑπηρετριῶν στήν κλοπή. Ἡ ἐξάλειψις τῶν ψυχολογικῶν αὐτῶν προκλήσεων ἐν συνδυασμῷ με μιὰ καλὴ μεταχείρισι, ἕνα λίγο εὐπρεπὲς ντύσιμο τῶν κοριτσιῶν αὐτῶν, θ' ἀπετέλει τὸ καλύτερο ἀντίδοτο στήν τάσι τῶν ὑπηρετριῶν πρὸς τήν κλοπή. Καί τώρα, ἀφοῦ ἐξετάσαμε μιὰ πραγματικὴ κατάστασι— ἴσως περισσότερον ἐκτενῶς, ἀπ' ὅτι ὁ χῶρος μᾶς επέτρεπε— ἄς ἀσχοληθῶμε με τὴ θάπρεπε νὰ γίνῃ για τὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ. Γιατὶ αὐτὸ προέχει.

Κατὰ τήν γνώμην μου πρῶτα ἀπ' ὅλα πρέπει νὰ ληφθοῦν νομοθετικὰ μέτρα περιορίζοντα τὸ δικαίωμα τῆς μισθώσεως τῆς ἐργασίας κοριτσιῶν, πού δὲν συνεπλήρωσαν ἀκόμα τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των. Νὰ καθορισθοῦν ἐπίσης μέτρα στοιχειώδους ὑγιεινῆς διαμονῆς αὐτῶν σὲ δωμάτια

(1) Ἐκ τῶν 363 κοινῶν γυναικῶν, τῶν ὁποίων ἐρευνήσαμε κατὰ τὸ ἔτος 1926-1927 στὸ Τμήμα Ἡθῶν Ἀθηνῶν τὸ ἱστορικόν καὶ τὰ αἰτία, πού τοὺς ἐξώθησαν νὰ ἐξολισθῶσιν στὴ διαφθορά, σὺν 245, δηλαδὴ στὰ 67, 50 % συνετέλεσεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἡ ροπή πού εἶχαν εἰς ἐξωτερικότητες, δηλ. στὸ στολισμὸν καὶ κοσμήματα κλπ. Μόνον δὲ μετὰ τὰ μέσα πού ἐξῆσαν, λῖζει ὁ ἀνῆλικος βίος νόμιζαν πῶς μπορούσαν νὰ ἐκκαταστήσουν τὸ πάθος των αὐτὸ για τὰ ὠραία φορέματα καὶ γενικῶς τὰ στολίδια..

με λίγο τοῦλάχιστον ἀέρα καὶ ἥλιον ν' ἀπαγορευθῇ ἡ χρησιμοποίησι των σ' ἐργασίας ἐξω μὲν ἀπὸ τὸ σπῆτι μετὰ τὰς 9, μέσα δὲ στὸ σπῆτι μετὰ τὰς 10 μ. μ., ὥστε νὰ παρέχεται 8 ὥρος τοῦλάχιστον συνεχῆς νυκτερινῆς ἀνάπαυσις. Ἐπίσης πρέπει, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἔγραψα, νὰ περιορισθῇ ἡ ἀπεριόριστος πατρικὴ ἐξουσία. Νὰ δοθῇ τὸ δικαίωμα στὸν Εἰσαγγελέα, καὶ παρὰ τὴ θέλησι τοῦ πατρός, νὰ λαμβάνῃ μέτρα προστασίας, ὅταν πείθεται, πῶς ὁ πατέρας δὲν εἶναι σὲ θέσι ἢ δὲν φροντίζει πράγματι για τὸ συμφέρον τοῦ παιδιοῦ του. Εἶναι καιρὸς νὰ λειψῇ ὑποθέτω αὐτὸ τὸ κακὸ τῆς προεξοφλήσεως τῶν μισθῶν τοῦ κοριτσιοῦ ἀπὸ τὸν πατέρα ἢ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν.

Ἐπειτα πρέπει νὰ συστηθῇ ἕνα γραφεῖο ἐξευρέσεως ἐργασίας, τὸ ὁποῖον ν' ἀναλάβῃ ὑπὸ τήν προστασία του τὰ κορίτσια αὐτά. Αὐτὸ νὰ φροντίζῃ νὰ τὰ τοποθετῇ σ' ἐργασία, νὰ τὰ παρακολουθῇ πῶς περνᾶνε καὶ νὰ τὰ προστατεύῃ κάθε φορά πού θὰ παρίστατο ἀνάγκη. Τὸ γραφεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ βάλῃ ὡς προορισμὸ του νὰ κλείσῃ με τὸν καιρὸ ὅλα τὰ μεσιτικὰ γραφεῖα ὑπηρετριῶν πού λειτουργοῦν σήμερα, καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ μέγα ποσοστὸν εἶναι κέντρα διαφθορᾶς. Τὸ πρᾶγμα δὲν θ' ἦταν δύσκολον, οὔτε θ' ἀπαιτοῦσε μεγάλας δαπάνες. Ἦρκει νὰ εὐρίσκετο ἕνα γραφεῖο, πρᾶγμα ὅχι καὶ τόσο δύσκολον καὶ ν' ἀνελάμβαναν νὰ συντρέξουν τὴ λειτουργία του γυναικεῖαι ὁργανώσεις ὅσων τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῶν Ἑλληνίδων κ.λ.π.

Βέβαια θὰ ἐχρειάζετο ἀπαραιτήτως κι' ἕνα εἶδος ἀσύλου, μιᾶς «Στέγης τοῦ ἐργαζομένου κοριτσιοῦ», ὅπου νὰ μπορούσαν νὰ μένουν τὰ κορίτσια αὐτά μερικὲς ἡμέρες μέχρις ἐξευρέσεως ἐργασίας, καθὼς καὶ τὰ κορίτσια πού περισυλλέγει ἀπροστάτευτα ἡ ἀστυνομία, τὰ ὁποῖα ἐλείπει ἐνὸς τέτοιου ἀσύλου ἢ μικρᾶς πιστώσεως για νὰ μένουν σὲ ξενοδοχεῖα διανυκτερεύουν σ' ἀστυνομικὰ κρατητήρια μαζί με τίς κοινὰς γυναῖκες, πρᾶγμα πού δὲν εἶναι βέβαια σωστό. (1) Μετὰ τὴ συστηματικὴ ὁμως λειτουργία τοῦ γραφείου, ὅταν δὲν θὰ περιμένῃ τὴ στιγμὴ πού θὰ καταφύγῃ ἐκεῖ μιὰ ὑπηρετρία για ν' ἀρχίσῃ τὴν

(1) Στὸ φύλλο τῆς 23-2-1934 τῆς ἐφημερίδος «Ἐλευθερον Βῆμα» ἀσχολήθηκα διὰ μακρῶν για τὴν ἔλλειψιν μιᾶς τέτοιᾳς στέγης στήν πρωτεύουσα καὶ στὸν Πειραιᾶ.

ἐρευνα πρὸς ἐξεύρεσι ἐργασίας, ἀλλὰ θά'χῃ καταρτίσῃ προηγουμένως ἕνα κατάλογο τῶν οἰκογενειῶν, πού ἔχουν ἀνάγκην ὑπηρεσίας, μετὰ τὸ μισθὸ πού μπορεῖ κάθε μιὰ νὰ διαθέτῃ, τοὺς ὁρους πού τὴ θέλει καὶ τὴν οἰκογενειακὴν τῆς κατάστασι (ἄριθμὸν μελῶν οἰκογενείας κλπ.), δὲν θὰ εἶναι δύσκολον ἕνα κορίτσι πού ζητάει δουλειά, νὰ τοποθετηθῇ ἀμέσως στὸ σπῆτι, πού οἱ ὅροι προσαρμόζονται καλλίτερα στὶς προϋποθέσεις πού κι' αὐτὴ θὰ θέλῃ νὰ παράσῃ τίς ὑπηρεσίας τῆς.

Ἐτσι ὑπάρχει ἐλπίς νὰ λυθῇ καὶ τὸ πολυθρύλητον ζήτημα τοῦ ἀτομικοῦ βιβλιαρίου τῶν ὑπηρετριῶν, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐφαρμογὴ προσκόπτει, γιατὶ εἶναι καθωρισμένο τὰ βιβλιάρια νὰ ἐκδίδονται ἀπὸ τὴν ἀστυνομία, πρᾶγμα πού δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωσι τοῦ ἐπιληψίμου, δοθέντος ὅτι ἡ ἴδια ἀρχὴ ἐχορῇγει ἄλλοτε καὶ τὰ βιβλιάρια τῶν γυναικῶν ἐπιληψίμων ἡθῶν. (1) Θὰ ἐξεκαθαρίζε δὲ ἔτσι ἡ τάξις τῶν κοριτσιῶν, πού βιοπαλαίουν ὡς ὑπηρετρίες κλπ., ἀπὸ κεῖνες πού ἐπιζητοῦν νὰ μποῦν σ' ἕνα σπῆτι για νὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς εὐκαιρίας νὰ κάμουν μιὰ κλοπὴ καὶ νὰ φύγουν. Θὰ μπορούσε μάλιστα μετὰ τὸν καιρὸ νὰ μεταβληθῇ τὸ βιβλιᾶριον αὐτὸ τῆς ἐργασίας σὲ βιβλιᾶριον ὑγείας, ὅποτε θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ εἶναι ἡσυχος για τὴν ὑγείαν τῶν παιδιῶν του. Σήμερα παίρνοντας ἕνα κορίτσι για ὑπηρετρία στὸ σπῆτι τοῦ ἀπὸ μεσιτικὸν γραφεῖον δὲν ξέρει κανεὶς τί μπορεῖ νὰ τοῦ τύχῃ. Στὰ 1927 μοῦπεραν στὸ τμήμα Ἡθῶν δύο ἀδελφές ἀπὸ κάποιο χωριὸ τῆς Εὐρυτανίας, πού εἶχαν φύγει ἀπὸ τὸ σπῆτι ἐνὸς ἀντισυνταγματάρχου Μπ. ... ὁ ὁποῖος τίς ἔδωξε, γιατὶ δὲν μπορούσε ν' ἀνεχθῇ, ὡς ἔλεγε, τὴ διαγωγὴ τους, χωρὶς νὰ τοὺς δώσῃ πεντάρια, ἐπειδὴ κι' αὐτὸς δὲν τίς εἶχε πάρει για ὑπηρετρίες, ἀλλὰ για ψυχοκόρες. Μετὰ παρέκλεσαν νὰ τίς συστήσω σὲ κανένα καλὸ σπῆτι νὰ πάνε ὑπηρετρίες. Μολονότι ἦσαν ἀνήλικες κι' οἱ δύο, ἡ μιὰ 14 κι' ἄλλη 16 ἐτῶν, ἔβαλα, μετὰ δισταγμὸν εἶναι ἀλήθεια, νὰ τίς ἐξετάσουν, προκειμένου νὰ τίς πάρῃ ἕνας στὸ σπῆτι του, πού εἶχε μόνο ἕνα κοριτσάκι. Τὶ νομίζετε πῶς ἀπέ-

(1) Ἀπὸ τοῦ 1929 εἶχεν ἐκδοθῇ τῇ εἰσηγήσει μου σχετικὴ ἀστυν. διάταξις ἀπὸ τὴν ἀστυν. Διεύθυνσιν Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία ὁμως δὲν ἐφαρμόζεται.

δείξε ἡ ἱατρικὴ ἐξέτασις; Πῶς ἔπασχαν κι' οἱ δύο κι' ἔφεραν τριτογενεῖς ἐκδηλώσεις συφιλίδος. Ἄμα ἔφυγαν ἀπὸ τὸ σπῆτι πού ὑπηρετοῦσαν, γιατὶ δὲν μπορούσαν νὰ ὑπομείνουν τὴν κακομὲταχείρησι, ἔπεσαν στὰ χέρια ἐκμεταλλευτῶν, οἱ ὁποῖοι τίς διέφθειραν, τίς ἔβαλαν κατόπιν νὰ ἐργάζωνται σὲ ζαχαροπλαστεῖα, ζυθοπωλεῖα κ.λ.π. καὶ κατόπιν τίς ἐξώθησαν στὴν ὀλοσχερῇ διαφθορά για νὰ τίς ἐκμεταλλεύωνται. Ἐτσι, ὅπως ἦτο ἐπόμενο, ἐμολύνθησαν. Φαντασθῆτε ὁμως τί φοβερὸς κίνδυνος θὰ ἦταν για τὸ σπῆτι, ἂν τίς ἔπαιρνε χωρὶς προτῆτερα νὰ ἐξετασθοῦν ἀπὸ τὸν γιατρό.

Παράλληλα θὰ ἔπρεπε νὰ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια «τοῦ Συνδέσμου για τὰ δικαιώματα τῆς γυναίκας», ὅπως συμπεριληφθοῦν στὸ νομοσχέδιο «περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων» καὶ οἱ ὑπηρετρίες.

Τέλος θὰ μπορούσαν ἀξιολογᾶ μετὰ τὸν καιρὸ, μετὰ τὴν πρωτοβουλία τοῦ γραφείου αὐτοῦ καὶ τῶν γυναικεῶν ὁργανώσεων νὰ ὁργανωθοῦν νυκτερινὰ σχολεῖα κατὰ συνοικίας, ὅπου νὰ φοιτοῦν ὑποχρεωτικῶς, καὶ ὑπ' εὐθύνην ἐκείνων, στὰ σπῆτια τῶν ὁποίων ὑπηρετοῦν, ὅσες ὅσες δὲν ἔχουν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν ὑπηρετρίες, τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸ, ἴσως τὰ 90—95 %, εἶναι τελείως ἀγράμματα. Νὰ μιὰ ἐργασία για τὰ μέλη τῶν γυναικεῶν ὁργανώσεων, ἐργασία, πού προσιδιάζει μάλιστα τὸ γυναικεῖον χαρακτήρη, ἀφ' οὗ κάθε γυναικα πού θὰ βοηθήσῃ ἕνα τέτοιο σκοπὸν θὰ κάμῃ χρέη μαννούλας κοντὰ στὰ φτωχὰ αὐτὰ παιδιά, τῆς γλυκειᾶς μαννούλας πού, ὅπως λέει ὁ ποιητής:

..... ὁ λόγος σου, καμπάνια,
μεσ' στήν ψυχὴ μου, ἀνάστασι σημαίνει
γλυκειά μου Μάννα.....

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Στὸ προηγούμενον τεῦχος ἔγινε λάθος στὴ σελιδοποίηση. Ἡ σελίδα 180 ἔπρεπε νὰ ἔχει τὸν ἀριθμ. 174 ὡς συνέχεια τῆς σελίδος 173. Ζητοῦμε συγγνώμην ἀπὸ τίς ἀναγνώστριές μας για τὸ σφάλμα αὐτό.

Παρακαλοῦνται αἱ συνδρομήτριαι τῆς «Ἑλληνίδος» πού τυχόν δὲν κατέβαλαν ἀκόμη τὴν εἰσησίαν συνδρομὴν των νὰ τὴν ἀποστείλουν εἰς τὰ γραφεῖα μας, δόδος Ἀλεξ. Σούτσου 26.

Τὸ Διήγημά μας

Τὸ ὄνειρο τῆς μικρῆς Θεατρίνας

Τὸ θέατρο εἴτανε γιὰ τὴ Φώφη ἕνας παραμυθένιος παρῶδισος. Εἴτανε ἡ μεγάλη ἀγάπη τῆς νέας ζωῆς τῆς.

Σὰν εἴτανε μικροῦλα, ἀπὸ μέρες πρὶν, λογάριάζε τὴν παράσταση πού τῆς τάξανε νὰ τὴν πᾶνε οἱ δικοὶ τῆς. Μέρους ὕστερα κουβέντιαζε γι' αὐτὸ πού εἶδε. Κι' ὁλοένα, ἡ ἀγάπη τῆς γιὰ τὸ θέατρο μεγάλωνε μέσα στὸ σπῖτι αὐτό, πού ὅλοι εἶχανε τὰ πάθη τους: Ὁ πατέρας τῆς, ὅσο; καιρὸς τοῦ ἔμενε ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, τὸν θυσίαζε στὰ χαρτιά. Ἡ μητέρα, εἶχε μανία σωστή μετὰ τὰ νοικοκυριά τῆς. Ὁ μεγαλύτερος ὁ ἀδελφός τῆς ὁ Ἀλέκος, τρελλαίνονταν γιὰ τὰ ἀεροπλάνα. Ἡ θρησκοῦληττὴ ἡ γιαγιά, νυχτοξημέρωνε στὶς ἐκκλησίες. Αὐτὴ, ἀκόμα κι' ἀπὸ τὶς παλιὲς ἐφημερίδες, γιὰ νὰ μὴν πέσουν σὲ κακὴ μεριά, ἔκοβε ὅ,τι εἶχε σχέση μετὰ τὴ θρησκεία, μετὰ τοὺς παπάδες, μετὰ τὸ μητροπολίτη.

Μέσα σὲ τόσες λόξεις, δὲν εἶχε δικαίωμα κι' ἡ Φώφη νάχη τὴ δικιά τῆς;

Ἐκοβε λοιπὸν κι' αὐτὴ ἀπὸ τὶς κουτσουρεμένες ἐφημερίδες τῆς γιαγιάς ὅλες τὶς φωτογραφίες τῶν ἁστρον τῆς σκηνῆς. Εἶχε κάμει ὁλόκληρη συλλογὴ. Ἦξαιε ὅλες τὶς φάσεις κι' ὅλα τὰ ὀνόματα. Τὶς μελετοῦσε καὶ τὶς ἔκρινε μαζί μετὰ τὶς μικρὲς τῆς φιλενάδες. Εἶχε καὶ προτιμήσεις τῆς γιὰ τὸ παίξιμο τῆς καθεμιάς.

Ἡ ἴδια ἡ Φώφη, εἴτανε γεννημένη θεατρίνα, γιατί ξεχώριζε πάντα στὸ Ἀρσάκειο στοὺς ρόλους πού ἔπαιζε στὶς ἐξετάσεις.

Κ' εἴτανε δεκατεσσάρω χρονῶ, ὅταν κρυφὰ ἀπὸ τοὺς δικούς τῆς, ἔγραψε ἕνα γράμμα σὲ μιὰ ξένῃ ἡθοποῦ τοῦ κινηματογράφου, πού εἴτανε ἡ λατρεία τῆς. Τὸ γράμμα τῆς γιομάτο θαυμαστικά, ἐπιφωνήματα κι' ἀποσπῆτὰ! Ἐνα σωστὸ γράμμα κοριτσιότικο. Τόσο συγκινητικὸ μάλιστα, πού ἡ ξένῃ θεατρίνα δὲν τὸ παραπέταξε. Τὸ ἐνάντιο. Ἐβαλε σ' ἕνα μεγάλο φάκελο τὴ φωτογραφία τῆς καὶ τὴν ἔστειλε στὴ Φώφη.

Ὅλοι μέσα στὸ σπῖτι παραξελεύτηκαν σὶν εἶδαν τὸ φάκελο πού ἔφερε ὁ διανομέας. Εἴτανε τὸ πρῶτο γράμμα πού λάβαινε ἡ κοπέλλα μετὰ τὸ ταχυδρομεῖο, καὶ τὴ γράμμα! Ἐπιγραφή φραγνιζέζικη, ξένα γραμματόσημα! Ὁ Ἀλέκος γέλασε κοροϊδευτικά.

— Ὡχὼ! ἔχουμε κι' ἀλληλογραφία μετὰ τὸ ἐξωτερικό!

Ἡ Φώφη κοκκίνησε κι' ἀνοίξε τὸ φάκελο τρέμοντας. Σὰν εἶδαν τὴ φωτογραφία οἱ δικοὶ τῆς, σαστίσανε. Ἡ μητέρα ἔκρυψε τὴ μικρὴ εὐχαρίστησή τῆς καὶ δείχτηκε αὐστηρὴ γιὰ νὰ μὴ παίρνουν ἀέρα τὰ μυαλά τῆς κόρης τῆς.

— Πῶς! εἶπε. Ἐγραψες ἐσὺ τὶς θεατρίνας; Μυαλά πού τάχεις! μυαλά!

Ἡ γιαγιά εἶπε κι' ἐκείνη πῶς τὰ φρόνιμα κορίτσια κοιτάζουν τὰ μαθήματά τους καὶ τὴν ἐκκλησία τους. Τίποτε ἄλλο.

Μὰ ὁ πατέρας πού λυπήθηκε τὴν κόρη του, ἔτσι ὅπως τῆς χαλοῦσαν τὴ μικρὴ τῆς χαρά, εἶπε πῶς ἡ Φώφη καὶ στὰ μαθήματά τῆς εἶναι καλὴ καὶ τὴ φωτογραφία τῆς ἡθοποιοῦ δὲν πειράζει νὰ τὴν ἔχει.

Τότε ὁ Ἀλέκος ἔπαψε τὴν κοροϊδίαν, πῆρε κι' ἐξέτασε τὴ φωτογραφία καλλίτερα καὶ τὴν ἤρε πολλὸ τοῦ γούστου του.

Ἐνθαρσυνμένη ἡ Φώφη συνῆρθε λιγάκι, κι' ἀνυπόμονη ἔτρεξε μετὰ τὸ θησαυρὸ στὴν κάμαρά τῆς. Ἐκεῖ χάριξε τὴ φωτογραφία μονάχη τῆς. Τὴ μελέτησε, τῆς χαμογέλασε, τὴ φίλησε κρυφὰ, καὶ τὴν ἔβαλε ἀπάνω στὸ τραπέζι τῆς στὴ πύλιν καλὴ μεριά. Τὸ πρῶτο πού ξυπνοῦσε, καθὼς τὴν ἀντίκρυζε συλλογίζονταν: «Θὰ μπορέσω νὰ γίνω κι' ἐγὼ σὰν αὐτὴ καμιά φορὰ;»

Κρυφὰ πάλι ἀπὸ τοὺς δικούς τῆς ἡ Φώφη, ἡ ὅταν λείπανε ἀπὸ τὸ σπῖτι, φοροῦσε τὰ φορέματα τῆς μαμῆς τῆς, καὶ μπροστὰ στὸ μεγάλο καθρέφτη δοκίμαζε πόξες. Ὑστερα ἄρχιζε τὶς ἀπαγγελίες.

Ἐτσι, τῆς Φώφης ὁ καιρὸς περνοῦσε εὐχάριστα.

Κάποτε, πῆρε καὶ τοῦ Ἀρσάκειου τὸ δίπλωμα. Τότε, οἱ δικοὶ τῆς πού τὰ μέσα τους τὰ οἰκονομικά εἴτανε περιορισμένα, εἶπαν πῶς πρέπει νὰ τῆς βροῦνε μιὰ θέση νὰ δουλέψη. Νὰ βγάιν τὸ δικό της ἔσοδο.

Ἡ Φώφη στενοχωρέθηκε. Ὅχι, δὲν εἶχε ὄρεξι γιὰ τέτλια ἀγκάρεα. Δὲν ἔφερε ὥστόσο ἀντίρρηση. Μονάχα πού παρακάλεσε νὰ τὴν ἀφίσουν νὰ πάει νὰ γραφεῖ καὶ στὴ «Σχολὴ Θεάτρου».

Τότε μέσα στὸ σπῖτι γίνθηκε σύγχισι. Ὡς τότε, νόμιζαν πῶς ἡ ἀγάπη τῆς γιὰ τὸ θέατρο εἴτανε ἕνα παιδιάστικο γούστο πού θὰ χάνονταν μετὰ τὸν καιρὸ. Σήμερα βλέπανε πῶς αὐτὴ ἡ ἀγάπη τὴν κυρίευσε. Θεατρίνα ἡ κόρη τοῦ Καστάνη! Προσβαλμένη ἡ μητέρα τὴν ἀπόπειρε κάθε τόσο μετὰ θυμὸ:

— Θεατρίνα! Αὐτὸ μᾶς ἔλλειπε.

Ἡ γιαγιά μάλιστα, κινημένη ἀπ' αὐτὴν τὴν αἰτία, ἔστειλε μιὰ μέρα νὰ φωνάξουν τὸν παπᾶ ναρθεῖ νὰ κάνει ἀγιασμὸ στὸ σπῖτι.

Ὁ πατέρας τῆς τόκοψε ὀρθὰ κοφτὰ πῶς αὐτὸ πού ἐπιθυμεῖ δὲ γίνεται.

Μονάχα ὁ Ἀλέκος δὲ μιλοῦσε. Αὐτός, ἀπὸ τὴ μίαν μεριά δὲν περιφρονοῦσε καθόλου τὴν τέχνη τῆς θεατρνίστικης ἀπὸ τὴν ἄλλη πάλι δὲν θὰ τοῦ ἄρεξε νὰ λένε τὴν ἀδερφή του θεατρίνα. Ναί, αὐτὸ ἦτανε.

Ἐδῶ στὸν τόπον μας βλέπεις, μέσα στὴν Ἀθήνα... Ἐ! ἂν ζούσαμε στὴν Εὐρώπη...

Ἡ Φώφη ὅμως δὲν ἤτανε φτιασμένη γιὰ νὰ ὑποχωρῇ εὐκόλα εὐκόλα. Κι' αὐτὴ ἡ ἀπαγόρευσις θαροῦσε πῶς τῆς ἔκοβε στὴ μέση τὴ ζωὴ. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τῆς σβύσουν μετὰ μιὰ σφουγγαριὰ τὸ μεγάλο ὄνειρό τῆς; Γιαυτό, ξαναγύριζε στὸ ἴδιο ζήτημα καὶ παρακαλοῦσε. Ὅχι, δὲ θέλει τίποτε ἄλλο ἀπ' τοὺς δικούς τῆς. Οὔτε φορέματα οὔτε διασκέδαση. Νὰ πάρῃ μονάχα μαθήματα. Αὐτὸ δὲν σημαίνει πῶς θ' ἀνεβεῖ καὶ στὴ σκηνή. Θέλει νὰ διδαχτῇ γιατί τῆς ἄρσει. Κ' ὕστερα εἶναι μιὰ μόρφωση παραπάνω.

Κι' ὅταν τὸ χατήρι αὐτὸ δὲν τῆς γινόταν, ἡ κοπέλλα ἄρχισε νὰ ὑποφέρει. Τὸ πῆρε κατάκαρδα, μαράζωσε, λίγνιψε. Τότε ἔπεσε στὴ μέση μιὰ θεία πού ἡ Φώφη ἦτανε ἡ ἀδυναμία τῆς, κι' εἶπε στοὺς γονιούς:

— Δὲ χάθηκε ὁ κόσμος ἀδερφε! ἄς πάει τὸ κορίτσι νὰ πάρῃ μαθήματα. Κι' ἄλλες τὸ κάμανε. Τὶ πᾶθανε;

— Μὰ νὰ βγῇ θεατρίνα;

— Ἀφῖστε τὴν ἐσεῖς κι' ἔγνοια σας. Ὡς πού νὰ τελειώσῃ μπορεῖ καὶ νὰ παντρευτῇ. Θὰ κοιτάζει ὕστερα θέατρο;

Κι' ὅταν ἡ Φώφη πῆρε τὴν ἀδειαν, τῆς φάνηκε πῶς θὰ τρελλαθῇ ἀπὸ χαρὰ. Ὅμως καὶ τὴ χαρὰ αὐτὴ κοίταξε νὰ τὴν κρύψη βλέποντας τὰ παγερά τὰ μούτρα τῶν δικῶν τῆς.

Θὰ ἰδοῦνε ὅμως αὐτοί, θὰ ἰδοῦνε ἀργότερα συλλογίζονταν ἡ Φώφη καὶ πῆγαινε μετὰ ὁρεξὶ στὰ μαθήματά τῆς.

Μετὰ τὸν καιρὸ, οἱ καθηγητὲς τῆς Σχολῆς τὴν ξεχώρισαν. Θὰ γίνῃ κάτι αὐτὴ.

Ὡ! ναί! κι' ἡ ἴδια ἡ Φώφη τὸ ξαίρει πῶς θὰ γίνῃ κάτι. Αὐτὴ δὲ θὰ γίνῃ καμμία παρακατιανὴ θεατρίνα ἀπὸ κείνες πού ἅμα βγαίνουν στὴ σκηνὴ ἀκούνε κάτω τὰ χάχανα, ἐκεῖνα τὰ χάχανα τὰ πνιχτὰ πού θὰ τοὺς κόβουν τὰ πόδια. Αὐτὴ θὰ γίνῃ ἀνώτερη κι' ἀπὸ Κοτοπούλη, κι' ἀπὸ Κυβέλη, κι' ἀπὸ τὶς Εὐρωπαϊκὲς ἀκόμα. Τὸ καταλαβαίνει, τὸ νοιώθει, καλὴ!

Τὰ καλὰ λόγια τῶν καθηγητῶν τῆς φτάσανε στ' αὐτιά τοῦ πατέρα κι' ἐκεῖνος τὰ πῆγε στὴ γυναῖκα του. Μὰ ἡ γιαγιά μπῆκε στὴ μέση ἐξοργισμένη.

— Καὶ Σάρρα Μπερνάρ νὰ γίνῃ, Παντελῇ μου, τέτιο ρεζ λίκι δὲ θὰ τὸ πάθει τὸ σπῖτι μᾶς!

Ἡ Φώφη ὥς τόσο δούλευε μ' ἐπιμονή. Καὶ στὸ ὑπουργεῖο πού διωρίστηκε, πῆγαινε ταχτικά, καὶ τὰ μαθήματά τῆς δὲν τ' ἄφινε γιὰ ὅλον τὸν κόσμον. Ἐπειτα, ὅταν ὁ πρῶτος χρόνος τέλειωσε μετὰ πολλὰς παίνειες ἀπὸ τοὺς δασκάλους τῆς, ὁ πατέρας φοβισμένος μὴ γλυκαθεῖ καὶ τῆς στερεώσει στὸ κεφάλι ἡ ἰδέα τοῦ θεαίρου, τῆς εἶπε πῶς ὅ,τι ἔμαθε ἦτανε ἀρκετὸ πιὰ.

Ἡ κοπέλλα πάλι στενοχωρέθηκε, πάλι παρακάλεσε, πάλι ὑποσχέθηκε ὅ,τι τῆς γύρεψαν. Ἐτσι κάθε χρόνον

αὐτὸ τὸ καρδιοχτύπι, ἂν θὰ τὴν ἀφίσουν νὰ ἐξακολουθήσῃ, καὶ ὁ ἴδιος πάντα ὁ πόλεμος.

Μὰ ἡ Φώφη ἔβγαине νικήτρια καὶ προχωροῦσε τὸ δρόμο τῆς. Τώρα δὲν τὴν διέφερνε τίποτε ἄλλο. Στὸ γραφεῖο εἴτανε μιὰ μετριότατη ὑπάλληλος, στὸ σπῖτι μιὰ ἀνυπόφορη νοικοκυρά, γιὰ τὰ γλέντια δὲν ὑπαρχε, τὰ κόρτε δὲν τὴν συγκινοῦσαν. Μονάχα ἕνας συμμαθητῆς τῆς στὴ σχολὴ τοῦ θεάτρου, ὁ Νότης ἕνα ξανθόμαλλο παλῆγκιρι πού τὴν ἀγαποῦσε τρελλά, μονάχα αὐτὸς τὴν ἐνδιέφερε. Μαζί του μιλοῦσε πάντα γιὰ τὸ θέατρο.

Κ' ἦταν μεγάλη ἱκανοποίησις γιὰ τὴ Φώφη, ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ θὰ παρουσιαζόταν στὸ κοινὸ σὲ μιὰ ἐπίσημη παράσταση. Οἱ καλῆτεροι μαθητὲς τῆς Σχολῆς θὰ λάβαιναν μέρος. Αὐτὴ εἶχε τὸν πρῶτον ρόλο. Οἱ δικοὶ τῆς δὲ μπορούσαν ν' ἀρνηθοῦν ἀφοῦ ἡ παράσταση γινόταν γιὰ σκοπὸ φιλανθρωπικόν.

Ὑποταγμένη κι' ἡ γιαγιά, ἔκανε ἐκεῖνο τὸ βράδυ περισσότερες μετάνοιες μπροστὰ στὰ κόνισματα.

Ἡ Φώφη μετὰ μιὰ δανεικὴ ὥραία τουαλέτα γιὰ τὸ ρόλο τῆς, μακιγιαρισμένη τεχνικά, ὁμορφὴ καὶ χαριτωμένη παρουσιάστηκε στὴ σκηνὴ μ' ἕνα σφίξιμο τῆς καρδιάς. Βλέποντας τὸ πολυκέφαλο τέρας τῆς πλατείας πού οἰωποῦσε κοιτάζοντάς τὴν, τῆς φάνηκε πῶς ἔκανε βουλιὰ μέσα σ' ἀπύθμενη θάλασσα. Ἡ ἀναπονή τῆς κόπηκε. Τὰ φῶτα τρεμόπαιζαν γύρω τῆς καὶ μάκρυναν τρεμουλιαστά σὲ φλογερὲς σερπεντίνες. Τὸ σφίξιμο τῆς καρδιάς τῆς τὴν ἔπνιξε περισσότερον, κι' ἡ Φώφη φοβήθηκε πῶς θὰ λιγοθυμῇ. Στὴν τρομερὴ αὐτὴ σκέψη, τὰ μάγουλά τῆς φούντωσαν μονομιάς, τὰ πόδια τῆς στηλώθηκαν κι' ἄρχισε τὸ ρόλο τῆς σὰν κουρδισμένη. Στὴν ἀρχὴ βιαστικά, ἀχρωμάτιστα, μετὰ τὸν πόθο νὰ ξεγνοιάσῃ, νὰ βγῇ ἀπὸ τὸ μαρτύριο. Ὑστερα σὰν πού εἶδε πῶς ἔπαιρνε μᾶκρος ἡ δουλειά, θέλησε νὰ διορθωθῇ καὶ προσπαθοῦσε νὰ δώσῃ ἔκφραση σ' αὐτὰ πού ἔλεγε. Τὰ χρωματίζε ὅμως τόσο λαθεμένα, πού ἡ ἴδια ἀποροῦσε πῶς αὐτὴ, ἔλεγε τέτοιες ἀνοησίες.

Ὑστερα ὅμως πῆρε κουράγιο, ἤρε τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἔστρωσε. Τῆς φάνηκε πῶς ὑπόταξε τὸν κόσμον κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς, ἔτσι ὅπως γίνεκεν ἀφέντρα τῆς σκηνῆς.

Σὲ λίγο, τὸ χέρι τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ἀναταράχθηκαν σὰν τρικυμισμένη θάλασσα, καὶ τὰ χειροκροτήματα τῆς ζώσανε σὰ μυριάδες κραυγὲς θριαμβικῆς.

Μιὰ ἀνατριχίλα ἔτρεξε στοὺς ὤμους τῆς. Τὴν ἄλλη μέρα, οἱ ἐφημερίδες γράφανε κολακευτικά γι' αὐτήν. Ἀπάνω ἀπὸ τὶς φωτογραφίες τῆς, φιγουράριζαν σὰν ρεκλάμες οἱ μεγάλοι τίτλοι: «Ἡ ἡθοποιὸς τοῦ μέλλοντος. — Μιὰ ἀνατέλλουσα ἑλπίς».

Οἱ γονιοὶ τῆς καμάρωναν βέβαια, μὰ δὲν ἤθελαν καὶ πάλι νὰ τὸ δείξουν ἀπὸ φόβον μὴ δώσουν ἐλπίδες στὴν κόρη τους. Μονάχη λοιπὸν ἡ Φώφη μετὰ τὴ χαρὰ τῆς, ἔπαιρνε ἐλπίδες ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τῆς. Κι'

άν με τούς δικούς της δέν μπορούσε νά μιλήσῃ γιά ὅ,τι τήν ἐνδιέφερε, εἶχε τὸ Νότι πού τῆς γιόμιζε τήν καρδιά μέ τούς ἐνθουσιασμούς του. Μαζὶ μάλιστα λογαριάζανε πὺς καμμιά φορὰ θά κάνουν δικό τους θέατρο. Θά εἶναι ἕνα φαινόμενο γιά τὴν Ἀθήνα, ὅχι παιχνίδι. Ἡθοποιοὶ διαλεχτοί, ἔργα διαλεχτά. "Εἶσι πού τὸνομά τους ν' ἀφίσῃ ἐποχή. Καὶ δὲ θά χαρίζονταν σὲ κανένα. Δὲ θά κάνανε ὑποχωρήσεις σὲ τίποτε. Ἄς θυμῶνουν οἱ ἐνδιαφερόμενοι. Δὲν πᾶ νά θυμῶνουν! Ἡ δουλειὰ τους αὐτῶν νά πήγαινε μπροστά.

Ἡ ἰδέα! Τίποτε ἄλλο.

Καὶ τὰ δύο νέα κεφάλια κοιταζόνταν ἐκστατικά μέσα στὰ ἑξαλλά μάτια. Μέσα στὰ μάτια αὐτά, πού τὰ λάμπρυνε τὸνειρο, περνοῦσε ἡ νιότη ἀπάνω στὸ φτεροτὸ τῆς τὸ ἄρμα, φωτόμενο δάφνες καὶ ρόδα...

Τὸ σπῖτι ὅλο εἶταν ἀνάστατο. Ὁ πατέρας τῆς Φώφης μὲ σκυμμένο κεφάλι, κατέβηκε βιαστικά τις σκάλες. Πήγαινε πάλι νά φωνάξῃ τὸ γιατρό.

Μιά θλίψη εἶτανε σκορπισμένη στὶς κόμαρες, κ' ἡ Φώφη πεσμένη στὸ κρεβάτι τῆς στυγερᾶς ἀρρώστειας, πάλυνε μὲ τὴν ἀγωνία τῆς. Ὡστόσο κ' ἀπάνω στὶς πὺς καλὲς σινιμὲς τῆς ἀρρώστειας, οἱ φλογερὲς τῆς οἱ ἐλπίδες δὲν ἐρήμωσαν τὴ νέα καρδιά τῆς. Καὶ τὰ μάτια τῆς, καρφωμένα στοὺς τοίχους, στὶς φωτογραφίες τῶν ἡθοποιῶν πού εἶχε λατρεύῃ, τῆς δ' ἔδινε πάντα χαρά. Μέσα στὸ κεφάλι τῆς ἡ ἀρρωστη διόρ-θωνε τὰ σχέδιά τῆς.

Ἐνας χρόνος εἶτανε περασμένος ἀπὸ τὸν καιρὸ πού πῆρε τὸ θεατρικὸ τῆς τὸ δίπλωμα. Ἐνας χρόνος γιομάτος πίκρες πού τῆς δώσανε οἱ δικοὶ τῆς. Οἱ δικοὶ τῆς πού δὲ θέλανε νά τὴν ἀφίσουν νά δουλέψῃ σὲ θέατρο. Ἄλλο ἀπὸ τέσσερις πέντε φορὲς πού παρουσιάστηκε ἐρασιτεχνικὰ στὸν κόσμον, κ' αὐτὸ ἦταν ὅλο.

Γι' αὐτὸ λοιπὸν μελέτησε, γι' αὐτὸ κοπίασε, γι' αὐτὸ εἶχε μέσα τῆς τὸν πόθο τὸν φλογερὸ; "Ὅλα αὐτὰ γιά νά μουχλιάξῃ κλεισμένη σ' ἕνα γραφεῖο; Μὰ ἡ Φώφη ὅλο καὶ περίμενε.

Ἀπ' ὅλους τοὺς σπιτικούς τῆς, μοναχὰ ὁ Ἀλέκος, ἀεροπόρος τώρα πιά, τὴ λυποῦνταν, μὰ δὲ μιλοῦσε κ' ἐκεῖνος γιά καιρὸ. "Ὅμως μιά μέρα, ὅπως κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μὲ τὸ ἀεροπλάνο του, ἦρθε ὕστερα στὸ σπῖτι. Κι' ὅπως ἦταν φρέσκος, ἐλαφρὸς εὐχαριστημένος, εἶδε τὴν ἀδελφή του κλαμένη ἀπὸ τὴν ἴδια πάντα αἰτία, καὶ στενοχωρήθηκε. Τότε, — πὺς τὸ θυμᾶται ἡ ἀρρωστη—τότε, ἄφισε μὲ ἄγα ἀχτησὶ τὶς φιλελεύθερες ἰδέες του νά ξεσπάσουν.

— Ἐπὶ τέλους! εἶπε στοὺς δικούς του. Ἀφίστε τὸ κορίτσι νά κάνει ὅ,τι θέλει. Ἀφίστε τὴν νά κάνει αὐτὸ πού τὴν εὐχαριστεῖ!

Ὁ σπύρος ρίχτηκε. Ἡ Φώφη ἐννοίωσε μιά συγκίνησιν νά τὴν κυριεύει! Ἀ! δὲν εἶτανε πιά μοναχὴ! Εἶχε ἕνα σύμμαχον φανερὸ μέσα στὸ σπῖτι.

Σιγὰ σιγὰ, ἡ γνώμη τοῦ Ἀλέκου ὠρίμασε μέσα στὶς ἐναντιωμένες ψυχές. Ὑστερα καὶ τὰ κομπλιμέντα τῶν ξένων ἔκαναν τὴ δουλειὰ τους: Τέτιο ταλέντο! αὐτὴ ἔπρεπε ν' ἀνεβῇ στὴ σκηνή.

Τώρα καινούριο θέατρο ἐτοιμάζονταν γιά τὸ χειμῶνα. Ἐνα θέατρο ἀξιόπρεπο. Καὶ μιά μέρα, ἦρθε στὸ σπῖτι τῆς Φώφης ἕνας παλιὸς ἡθοποιὸς πού πολὺ τὴν ἤξειρε. Ἤρθε νά τὴν βολιδοσκοπήσῃ. Θά μπορέσῃ, ἂν τὴν ἀφίσουν οἱ δικοὶ τῆς νά λάβει μέρος στὸ θίασον πού καταρτίζεται; Θεατρίνα τακτικὴ, μὲ συμφωνητικὸ, μὲ μισθό.

Ἡ Φώφη ἔλυνε ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς, καὶ παραξ-λισμένη παρακαλοῦσε: Ἀφίστε με ν' ἀγκαριαριστῶ.

Ἐπειτα δὲν παρακαλοῦσε πιά. Τὸ ἀπαίτησε. Ὑστερα πῆρε τὸ μέρος τῆς κ' ὁ Ἀλέκος.

Πιεσμένοι οἱ γονιοὶ τῆς ἀπόλες τις μεριές, εἶπανε τὸ ναί, μὲ ὄρους γιά τὴ Φώφη, ὄρους αὐστηροῦς. Ὑστερα ἀπὸ τις τελειωτικὲς κουβέντες πού τὴ μύ-ζανε ὀριστικὰ στὸ δρόμον πού ὠνειρεύονταν, ἡ Φώφη ἀρρώστησε. Μέσα στὸν πυρετὸ τῆς εἶχε καὶ μίαν ἄλλη ἀνησυχία τώρα. Μὴ θά μετανιώσουν οἱ δικοὶ τῆς ὡς τὴν ὕστερη στιγμὴ, μὴ θ' ἀλλάξῃ γνώμη τὸ συμβούλιον τοῦ θεάτρου καὶ δὲν τὴν θελήσουν; Ἀπὸ τὸ κρεβάτι τῆς ἐνεργοῦσε βιαστικὰ γιά ὅ,τι χρειάζοντο, κ' ὁ Νότις τὴν εὐκόλυνε σὲ ὅλα. Μονάχα ὅταν θάπαιρνε στὰ χέρια τῆς τὸ χαρτί πού περίμενε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα, τὸ ἀσφαλισμένο χαρτί, τὸ συμφωνητικὸ πού θά τὴν ὀνόμαζε ἡθοποιὸν τοῦ νέου θεάτρου, τότε μονάχα θά ἡσύχαζε.

— Μὴ φοβάσαι, τῆς εἶπε κάποτε ὁ Νότις. Ἐμαθα πὺς ὁ διορισμός σου ὑπογράφηκε.

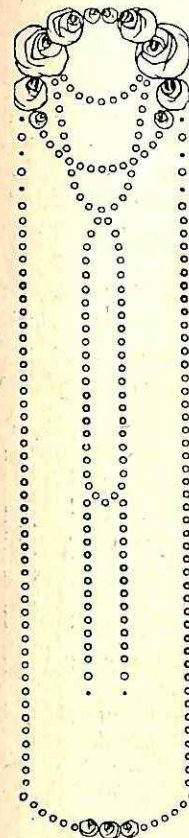
Ὑστερα, ξεκαθάρισε καὶ τὸ εἶδος τῆς ἀρρώστειας πού τὴν ἔλυνε: Τύφος, εἶπε ὁ γιατρός. Τύφος βαρὺς.

Οἱ μέρες διάβαιναν κ' ὁ πυρετὸς ἔψηνε τὴν ἀρρωστη. Τὸ πρόσωπὸ τῆς φτένεψε σὰν τὸ κίτρινον φύλλον πού τοῦ στράγγιξαν οἱ χυμοί. Τὰ δάχτυλά τῆς φέγγιζαν σὰν κεράκια φτηνά.

Τώρα, στὶς κλεισμένες κάμαρες κρυφαστέναζε ἡ μητέρα, ἡ γιαγιά λιβάνιζε τὸ σπῖτι, ὁ πατέρας δὲν εἶχε τὸ νοῦ του στὸ γραφεῖο του, ὁ Νότις δὲν ἔλ-λειπε ἀπὸ τὸ πλάι τῆς. Αὐτὸς τὴν κουβέντιαζε γιά ὅ,τι τὴν εὐχαριστοῦσε, αὐτὸς τῆς ἔφερε τὰ νέα τὰ θεατρικά, αὐτὸς τῆς κουβαλοῦσε ἀγκαλιὲς τὰ λουλούδια. Κ' ἡ Φώφη τὸν κοίταζε μ' εὐγνωμοσύνη: Εἶσαι τόσο καλός!

Ὁ γιατρός ἦρθε σήμερον μαζί μὲ τὸν πατέρα. Ἐσκυψε ἀπάνω στὴν ἀρρωστη, τῆς χάιδεψε τὰ φουντωτὰ μαλλιά, καὶ διάταξε κατὰ σταγόνες. Ἐπειτα, τραβήξε παραμέρη τὸν πατέρα καὶ τοῦ μίλησε. Κ' ἐκεῖνος, σὰν ἔφυγε ὁ γιατρός, κάθισε στὸ γραφεῖο του κ' ἔπιασε τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δύο του χέρια. Ἡ μητέρα ἔσκυψε ἀπὸ τὴν πόρτα, τὸν εἶδε καὶ κινεῖσιν "Ἐνας κρύος ἀγέρας γιόμισε τὸ σπῖτι, κ' ἡ σκιά τοῦ θανάτου ἀπλώσε τὰ μαῦρα πέπλα τῆς μέσα στὶς κάμαρες.

Ἡ Φώφη χλωμὴ, σβυσμένη ἄφινε νά τῆς κάνουν

Ἡ ὥραία μνηστὴ τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου τῆς Ἀγγλίας, ἡ Ἑλληνίς Πριγκήπισσα ΜΑΡΙΝΑ, κόρη τῶν πριγκήπων Νικολάου καὶ Ἑλένης. Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς ἐδέχθη μὲ ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμόν καὶ πρωτοφανὴ ἀγάπην τὴν νέαν βασιλοπούλαν τοῦ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς στὴ καινούργια τῆς πατρίδα.

ἀέρα νά τῆς τρίβουν ἀπαλὰ τὰ λιγνὰ χέρια, νά τὴ μυρίζουν μ' ἕνα μπουκαλάκι, νά τῆς δίνουν μὰ κουταλιά δυναμοτικό. Ἐμοιάζε πούλακι ἀδύνατο πού ἡ μπόρα τὸ ξετίναξε.

Ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παράθυρον, ἔμπαινε τὸ φθινοπωρινὸ τ' ἀγέρι νοπὸ, δροσερό, ἕνα ἀγαθὸ τόνον χερ-πιαστὸ μέσα στὴ διάχυτη ὁμορφιά τῆς πλάσης. Ζων-τάνευε τις εὐωδιές τῶν λουλουδιῶν στὰ γυάλινα βάζα τους καὶ χαΐδεψε τὰ μαλλάκια τῆς ἀρρωστης. Ἀνοίγε τότε τὰ μάτια ἡ Φώφη καὶ κοίταζε τοὺς δικούς τῆς ὅλους, μαζωμένους γύρω ἀπὸ τὴ λαχτάρα τῆς ἀρ-ρώστειας τῆς. Ἀκόμα κ' ἡ ἄλλη ἀνησυχία γιά τὸ διορισμὸ τῆς τοὺς κρατοῦσε τώρα σὲ ἀγωνία. Τώρα πού ἡ ἀρρωστη ρωτοῦσε ξέπνοα κάθε φορὰ:

— Τὸ χαρτί μου; δὲν ἦρθε;

— Ἐγγοῖα σου, παιδί μου ἔλεγε τρυφερά ὁ πατέ-ρας. Θαρρῇ.

Καὶ κάποια στιγμὴ ἔφτασε ὁ Νότις βιαστικός. Ἀπὸ τὴν πόρτα ἀκόμη κουνοῦσε θριαμβευτικὰ ἕνα φάκελον. — Τελειώσαμε! νάτο! εἶπε μὲ χαρὰ.

Τῆς ἀρρωστης τὰ μάτια ἀνοίξαν φωτεινά. Ἐνα κοκ-κινάδι ἔκανε πὺς βούλωσε τὰ σακμμένα μάγουλα τῆς, καὶ τὸ καλαμένιον χεράκι τῆς ἀπλώθηκε σπασμωδικὰ.

— ὦ! ναί! ναί! Τὸ κρατοῦσε πιά αὐτὸ τὸ χαρτί τὸ κρατοῦσε! Τὸ ἀγκάλιασε σὰ μικρὸ παιδί, τόσφιξε στὸν κόρπον τῆς καὶ δύο δάκρυα κύλισαν στὰ μα-γουλά τῆς ἔτσι ὅπως ἔκλεινε τὰ εὐτυχισμένα μάτια.

— Νά σοῦ τὸ ἀνοίξω; εἶπε σιγανὰ ὁ Νότις σ' αὐτὴ τῆς κοντά.

Μὰ ἡ Φώφη δὲ μίλησε. Μὲ τὸ χαρτί ἀγκάλια καὶ μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλια, διάβηκε ἡσυχὰ ἀπὸ τὴ γλυκεῖα εὐτυχία τῆς στιγμῆς, στὸ γλυκύτερον θάνατον.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΤΛΑ ΜΑΛΑΜΟΥ

ΕΝ ΦΑΤΩΗ ΤΩΝ ΑΛΟΓΩΝ

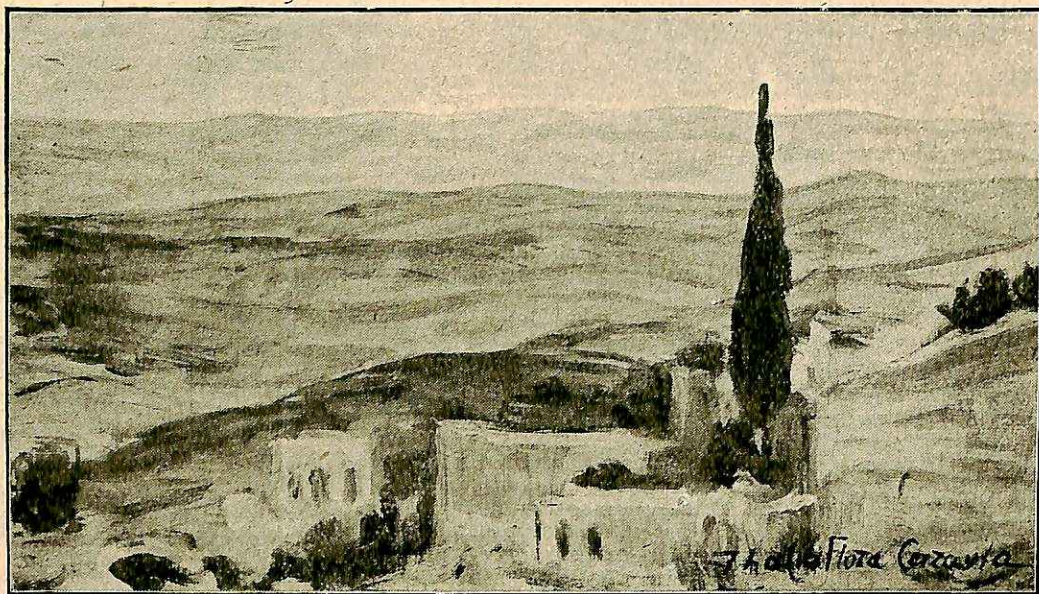
Ἀναδημοσιεύομεν εὐχαρίστως τὸ κατωτέρω κεφάλαιον ἀπὸ τοῦ ὡραίου βιβλίου τῆς κ. Θάλ. Φλωρᾶ-Καραβία : *Ταξιδεύοντας λίγες μέρες στὴν Παλαιστίνη*.

Ἀπὸ ποῦ ἄρά γε νὰ ἐξεκίνησαν οἱ Μάγοι οἱ βασιλεῖς καὶ σοφοὶ τῆς Γῆς, τοὺς ὁποίους ἓνα βρέφος ἔφερεν εἰς τοὺς πόδας του μὲ τὸ γλυκὺ καὶ εἰρηνικὸν φῶς ἐνός ἀστέρος, ἀπὸ ποῖα μάρκη ἔφθασαν καὶ τί δρόμους εἶχαν διανύσει διὰ νὰ προσκομίσουν τὰ βασιλικά των δῶρα, σμύρναν καὶ λίβανον καὶ χρυσόν, πολὺτις, καὶ νὰ τὸ προσκυνήσουν ὡς μέγαν βασιλέα;

Ἔτσι διερωτῶμεν, ἓνα ὡραῖο ἀπόγευμα, πρὶν ξεκινήσω μὲ κρυφὴ συγκίνησι γιὰ τὸ προσκύνημα τῆς

ἐβραϊκὰ γράμματα ἐπάνω στῆς γυαλιστερὲς πλευρὲς κοινῶν λεωφορείων. Ὡστε ἔτσι ἀρχίζει ἡ πραγματικότητα; Χαίρετε, ὦ Μάγοι, ἀθῶοι καὶ ἀπλοὶ ἐν τῇ σοφίᾳ σας.... Ὑπῆρξατε εἰς ἐποχὴν θαυμάτων καὶ ὑπερφυσικῶν ὡραιότητων, ποὺ ἐξεπληροῦντο οἱ προφητεῖαι τῶν γραφῶν σας, καὶ τ' ἄστρα ἐπαιρναν ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐξετέλουν τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ....

Ἐν τῷ μεταξύ, τὸ αὐτοκίνητον, ὀλισθαίνον ἀπαλὰ ἐπὶ τῆς ἀσφάλτου, τρέχει διὰ μέσου συνοικιῶν, κήπων καὶ ἀγρῶν εἰς ὑψώματα καὶ κατωφέρειες, μεταξὺ τοπειῶν εἰδυλλιακῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκκλησίαις

Απὸ τὴν Βηθλεέμ, ἔργο τῆς κ. Θ. Φλωρᾶ-Καραβία

Βηθλεέμ. Ἡ Ἱερουσαλήμ ποὺ δεσπόζει υπερήφανα ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὑψωμάτων της, δὲν ἀφίνει νὰ φαίνονται οἱ μακρυνοὶ δρόμοι εἰς τοὺς χαμηλοὺς ὀρίζοντας καὶ μόνον πρὸς ἀνατολὰς ἐκτείνονται, πέρα μακριά, τὰ γαλανὰ βουνὰ τοῦ Μωάβ καὶ στῆς τριανταφυλλένιες των κοιλάδες, βαθεῖα, μιὰ γαλάζια γραμμὴ προδίδει τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν.

Ἀπλᾶ, σὰν νὰ πηγαίναμε σὲ καμιὰ συνειθισμένη ἐκδρομὴ, ἐπήραμε ἀπὸ τὴν Πλατεῖαν τοῦ Μπᾶμ-ἐλ-Χαλίλλ (πύλη τοῦ Φιλοθέου, δηλαδὴ τοῦ Ἀβραάμ) τὸ λεωφορεῖο καὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὴν Βηθλεέμ.

Τὸ ὄνομα αὐτό, ποῦ τὸ ἀκοῦμε, ἀφότου ὑπάρχομε νὰ ψάλλεται στὴν Ἐκκλησίᾳ μὲ κατανυκτικὰ τροπάρια καὶ νὰ πλέκεται μὲ ὕμνους καὶ αἶνους, καὶ νὰ μᾶς προκαλῇ τὴν εὐλάβειαν, ὡς κάτι ἀπόκοσμον καὶ ὑπερφυσικόν, τώρα ἔβλεπα γραμμένο μὲ λατινικὰ καὶ

καὶ μοναστήρια ὀρθόδοξα καὶ καθολικὰ δίδουν ἓνα ἄερα ἱερότητος· ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα ὀρθόδοξα Μοναστήρια τῆς Ἱερουσαλήμ εἶναι τοῦ Προφήτη Ἡλίας, δεσπόζον ἐπὶ θαυμασίας ἐλαιοφύτου, θέσεως. Τέλος φθάνομεν μετὰ ὀλίγους ἀνηφορικοὺς ἐλιγμούς σὲ μεγάλη πλατεῖα. Τὸ πρῶτο κτίριο ποὺ συναντοῦμε, εἶναι ἀστυνομικὸς σταθμὸς μὲ τοὺς ἀμέμπτους εἰς τὴν περιβολὴν Ἀγγλοὺς χωροφύλακας. Γυναῖκες μὲ τοὺς λευκοὺς πέπλους ἐπάνω εἰς μυτερόν σκούφον, μὲ χονδρὰ κεντημένα φορέματα, βγαίνουν ἀπὸ τὰ στενά δρομάκια, ὅπου πλῆθος παιδάκια παίζουν καὶ κυνηγιοῦνται. Ἀλλά, νὰ ἐδῶ στὴν ἄλλῃ ἄκρῃ τῆς πλατείας, μιὰ οἰκοδομὴ παλαιά, μεγάλη, μὲ χορταριασμένους τοίχους καὶ μὲ τὴν ἐπιβλητικὴν τῆς ἐμφάνισιν, ἐλκύει ἀμέσως τὰ βλέμματά μας. Στὴ βάσει τῆς προσόψεως, ἐμπρὸς στὴ πλακόστρωτη αὐλὴ, μιὰ θυ-

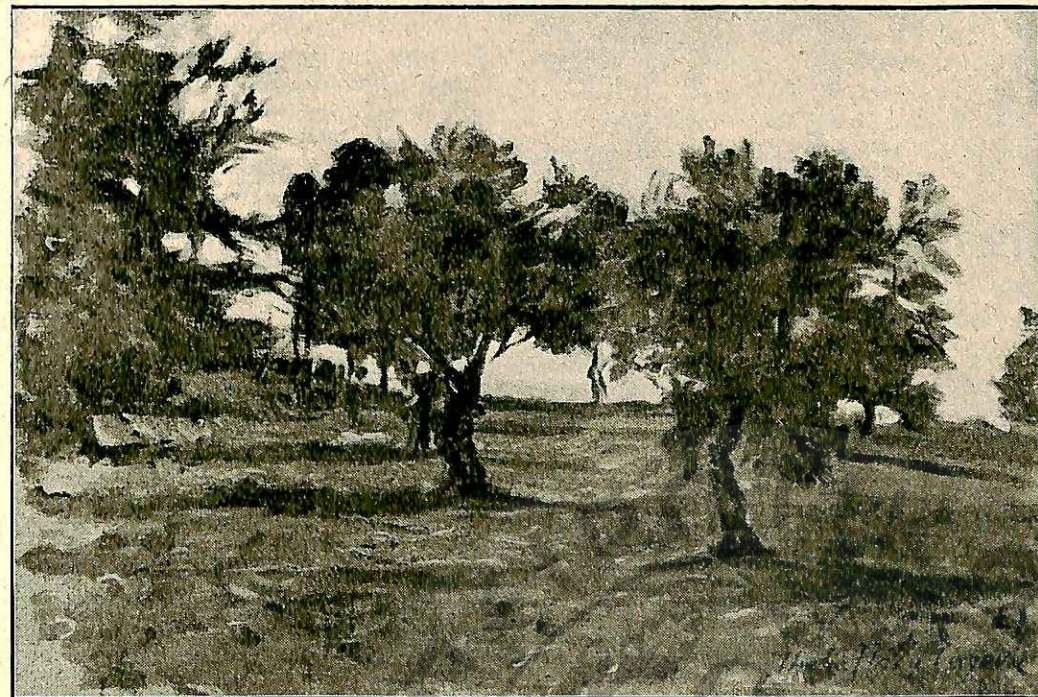
ρίτσα μᾶς καλεῖ: «Ταπεινωθῆτε, σκύψετε, διὰ νὰ ἰδῆτε ποῦ ἐγεννήθη ὁ οὐράνιος βασιλεὺς».

Μεγαλοπρεπὴς ναὸς ρυθμοῦ βασιλικοῦ μὲ τὴν διπλὴν σειρὰν τῶν κιόνων ἀπὸ κοκκινωπὸ μάρμαρο παρυσιάζεται στὰ ἐκπληκτὰ μάτια. Ἡ ὡραιότης τοῦ διακόσμου, εἰς ξυλογλυπτικὴν λεπτὴς τέχνης, εἰς εἰκόνας παλαιᾶς, εἰς τὸ πλῆθος τῶν πολυελαίων καὶ πολυτελῶν κανδηλῶν, εὐφραίνει τὴν ψυχὴν καὶ φέρει τὴν σκέψιν πῶς ἡ πίστις καὶ ἔξαρσις πρὸς τὰ θεῖα εἶναι βαθεῖα ἐλατήρια δημιουργικότητος εἰς τὴν τέχνην.

Ἡ ἐκκλησίᾳ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐκ τοῦ πλούτου καὶ τοῦ μεγαλείου της, δὲν διέφυγε τὴν ἀπληστίαν καὶ τὸν φανατισμὸν βαρβάρων ἐπιδρομέων

σκευτικὰ ἰδρύματα, διεσώθη ἀπὸ τὴν καταστροφὴν. Διὰ τῆς εὐλαβοῦς πίστεως τῶν Χριστιανῶν, βαθμὶδόν, ἀνέκτησε τὴν λάμπιν του καὶ ἐπιβολήν.

Ἀλλὰ ποῦ εἶναι ἡ Φάτιγ; ἓνα κόκκινο παραπέτασμα μὲ ἀσημένια παρυφὴ σκεπάζει χαμηλὴ εἴσοδο καὶ κάμποσες βαθμίδες ὀδηγοῦν σ' ἓνα εἶδος ὑπεργείου, ἐδῶ λοιπὸν εἶνε τὸ τρισένδοξον σπήλαιον, τὸ ὁποῖον «ἡ γῆ τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει». Ποῦ νὰ τοποθετήσω τώρα τὴν φάτιγν τῆς παιδικῆς φαντασίας ποὺ ἐφώτιζε μὲ τὴν μυστηριώδη τῆς λάμπιν τὸ θεῖον βρέφος καὶ ποῦ τ' ἀγαθὰ μου ζῶσ, ποῦ πρῶτα ἐπλησίασαν τὴν Μητέρα Μαρίαν μὲ τὸ γλυκὺ της τέκνον καὶ αὐτὰ εἶδε πρῶτα ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ἀνοιξε τὰ μάτια του εἰς τὸν κόσμον; Μαρμαρῖν φάτιγν μεγαλοπρεπῆς,

Στὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἔργο τῆς κ. Φλωρᾶ-Καραβία

καὶ ἡ ἱστορία της εἶναι περιπετειώδης. Πρῶτῃ ἵδρυσεν τὸν ναὸν αὐτὸν ἡ Ἁγία Ἑλένη, ἀφοῦ ἐκαθάρισε τὸν χώρον ἀπὸ τὴν λατρείαν τοῦ Ἀδωνίδος, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπιβάλῃ ἐκεῖ ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς προσπαθῶν δι' αὐτῆς νὰ ἐξαλείψῃ τὴν παράδοσιν τῶν Χριστιανῶν, ὅτι ἐκεῖ ἦταν ὁ τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Θεοῦ των. Κατόπιν ὁ υἱὸς τῆς Κωνσταντίνου ἐτελειοποίησεν. Ἀργότερα ὁ Ἰουστινιανὸς ἀνακάτισεν τὸν ναόν, τὸν ὁποῖον κατὰ καιροὺς κατέστρεψαν οἱ Πέρσαι καὶ Ἀραβες, καὶ μετὰ ταῦτα Μανουὴλ ὁ Πορφυρογέννητος διεκόσμησε μὲ ὡραῖα μωσαϊκὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόλις σώζονται ἐλάχιστα ἴχνη. Ἐκτοτε, πολὺ αἰὼν ἐσλήθη καὶ παρημελήθη καί, χάρις εἰς τὸν σεβασμὸν τῶν Μουσουλμάνων βασιλέων πρὸς τὰ θρη-

σκαλισματα καὶ στολίδια καὶ παραπέτασμα βαρυτίμον, χρυσοῦφαντον, ὅμοιον τοῦ ὁποῦ κανὲν ἄλλο λίκνον εἶδε ποτέ, φωτίζονται ἀπὸ κανδηλὰς πολυτελεῖς μὲ τὸ ἀκοίμητο φῶς παρέκει, ἡ θέσις, ὅπου ἡ Παναγία ἔτεκε τὸν Ὑπερούσιον, εἶναι χαραγμένη καὶ ἓνα ἀσημένιο ἄστρο καταυγαζόμενον ὑπὸ κανδηλῶν ἀκοιμήτων. Κι' ἐδῶ, μὲ τοὺς Λατίνους, οἱ Ἕλληνες μοιράζονται τὰ διόφορα ἱερὰ σημεῖα. Λέγουν ὅτι ἡ ξυλίνη φάτιγν ἀσημωμένη μετεφέρθη κατὰ τὸν μεσάωνα εἰς Ρώμην. Εἰς κάθε σημεῖον τοῦ Ναοῦ εἶνε καὶ μιὰ ἱστορία καὶ μιὰ παράδοσις, τῆς ὁποῖας πρόθυμοι οἱ καλόγηροι μᾶς διηγοῦνται.

Ἐξω δ' ἡλιος πάει νὰ δύσῃ καὶ στέλλει ἀπὸ τὸ παράθυρο χρυσὰ φύλλα στὰ μάρμαρα κάτω καὶ στὸ

κόκκινο παραπέτασμα του σπηλαίου, σάν να θέλη κι' αυτός να προσκυνήσει τον αγιασμένον τόπον, τον όποιον ένα άλλο άστρον, τῷ καιρῷ εκείνῳ, ἔδειχεν εἰς τὸν κόσμον ὡς νέον βασιλείον.

Ἐσπερινή γαλήνη ἀπλώνεται παντοῦ, ἀπαλοὶ κοκκινωποὶ λόφοι σάν κύματα πᾶνε ἕως πέρα καί, στῆς πτυχές των, με τῆς ἑλγῆς καὶ μερικὰ σπῖτια, μαζεύνονται οἱ σκιές. Σὲ ποῖον λοφίσκον ἐδῶ κοντὰ νὰ ἦταν οἱ ἀπλοῖκοι, ἀγαθοὶ ποιμένες ἀγραυλοῦντες καὶ γύρω ἀπὸ καμμίᾳ φωτιά νὰ ἔλεγαν τῆς ἱστορίας των, ὅταν ἔξαφνα, ἄκουσαν μελωδίες καὶ εἶδαν στὸ βραδυὰ σκοτάδια ν' ἀνοίγονται οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἄγγελοι ὁλόλευκοὶ νὰ φάλλουν τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις».

Βαρεῖα πατήματα με διέκοψαν ἀπὸ τοὺς ρεμβασμούς, ἄλογα σφριγηλὰ κατέβαιναν καὶ μερικοὶ ἱππεῖς Ἄγγλοι, ἀλύγιστοι ἐπήγαιναν σφυρίζοντες. . . . Τὸ παρόν. . . . Ψύχρα, πολὺ αἰσθητὴ, μᾶς ἐμάξισε γρήγορα γιὰ τὴν ἐπιστροφή καὶ ὄνειρα καὶ πραγματικότης ἀνακατεμένα ἐκούρνιασαν στὴν ψυχὴ μας, σάν τὰ πουλιὰ πού πήγαιναν κι' ἐκεῖνα νὰ κοιμηθοῦν.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΝΕΑΡΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Dr Stekel κατὰ διασκευὴν τοῦ ἱατροῦ Γεωργίου Ματάλα Νευρολόγου, Ψυχιάτρου, Ψυχαναλυτοῦ

Ἀγαπητὴ φίλη

Εἰσθε πάλιν εἰς ἐνδιαφέρουσαν κατάστασιν καὶ ὅπως ὅλες οἱ μητέρες ἐρωτᾶτε τὸ παιδί σας, ἂν θέλῃ νὰ ἀποκτήσῃ ἕνα νέο ἀδελφάκι· σᾶς ἔκαμε ἐντύπωνιν ὅτι ἡ ἀπάντησις τῆς μικρῆς σας δὲν ἦτο ἀκριβῶς αὕτη πού περιμένατε, ὅτι ἀπέφυγε νὰ ἀπαντήσῃ, ὅτι ἔθεσε ὠρισμένους ὅρους προκειμένου νὰ ἔχῃ ἕνα ἀδελφάκι π. χ. ναί, ἀλλὰ ἐφ' ὅσον θὰ εἶναι ἕνα καλὸ ἀδελφάκι, ἢ, ὅχι ἀκόμη. ἀργότερα, ἡ σᾶς ἔδειξε τὸ παιχνίδι του (λαστιχένια ἀκούδα) καὶ σᾶς εἶπε «μὰ ἔχω ἕνα ἀδελφάκι!» σάν νὰ μὴν ἤξερε ὅτι ἦτο ἀπλῶς παιχνίδι. Γιὰ τὰ παιδιά, ἀγαπητὴ μου, δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ ζῶντος καὶ νεκροῦ πράγματος, ὅλα τὰ πράγματα εἶναι ζωντανά, τὸ λιθάρι αἰσθάνεται, τὰ ζῶα μιλοῦν κτλ. Πολὺ ἀργὰ μαθαίνει τὸ παιδί τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τοῦ θανάτου, καὶ συνήθως πιστεύει ὅτι κάθε τι πού πεθαίνει, δὲν σημαίνει παρὸ ὅτι ἔχει φύγει προσωρινῶς. Τὰ παιδιά αἰσθάνονται, ὅπως ἀκριβῶς ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος.

Εἶχα γνωρίσει πρὸ καιροῦ ἕνα χοριτσάκι τὸ ὅποιον εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ περνᾷ ὅλην του τὴν ἡμέραν μετὰ τὰ φανταστικὰ ἀδελφάκια του.

Κάποια μέρα τὸ βρῆκε ἡ μητέρα του νὰ κλαίῃ γιατί, καθὼς τῆς εἶπε «πέθανε ἡ ἀδελφούλα του ἡ Χ.» Ὅλα τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα καὶ ἐνστικτα εἶναι δ.πολικά, δὲν ὑπάρχει ἀγάπη χωρὶς νὰ συμπαρομαρτῇ

καὶ μῖσος, ἀρετὴ χωρὶς κακίαν, καμμία ἀναγνώρισις ξένης ἀξίας χωρὶς νὰ συμπαρομαρτῇ μικρὸς βιθμὸς ζήλειας. Αὐτοὶ οἱ δύο πόλοι παίζουν σπουδαῖον ρόλον σ' ὅλην τὴν φύσιν, ὅπως π. χ. τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἀρνητικὸ καὶ θετικὸ στοιχεῖον κτλ.

Ὁ ἄνθρωπος θέλει νὰ φαντάζεται πῶς εἶναι καλύτερος ἀπ' ὅτι πραγματικῶς εἶναι, συνηθίζει νὰ εἶναι ἡθοποιὸς τοῦ ἰδίου τοῦ ἐαυτοῦ του, θέλει νὰ ξεχνᾷ τὴν πραγματικότητα, ὅτι δηλαδὴ εἶναι ἕνα κρᾶμα ζωῶδων (ἐνστικτωδῶν) καὶ θεϊκῶν ἰδιοτήτων.

Τὸ μῖσος ἐμφαίνεται στὸ παιδί ἐνωρίτερον ἀπὸ τὴν ἀγάπην, τὸ παιδί κατ' ἀρχὰς ἀγαπᾷ μόνον τὸν ἑαυτὸν του καὶ μισεῖ κάθε τι πού δὲν τοῦ ἀνήκει (μισεῖ τὸ περιβάλλον του) ἀγαπᾷ μόνον τὰ πρόσωπα τοῦ τοῦ προσφέρουν εὐχάριστες στιγμῆς (ἡδονήν).

Δὲν παρατηρήσατε, ἄλλωστε, ὅτι τὸ παιδί ἐνωρίτερον μαθαίνει νὰ ἐκφράζῃ τὸ ὅχι ἀπὸ τὸ ναί;

Κάθε παιδί εἶναι ἕνας μεγάλος ἐγωϊστὴς, θέλει νὰ ἔχῃ ὅλην τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τοῦ περιβάλλοντος γιὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ στάσις του, ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀποκτήσῃ νέο ἀδελφάκι. Θεωρεῖ τὸ νέο αὐτὸ ἀδελφάκι ὡς ἕνα ἀντίπαλον ὁ ὁποῖος θὰ τοῦ στερήσῃ ἕνα μέρος τῆς ἀγάπης τῶν γονέων του.

Μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ νέου παιδιοῦ πρέπει νὰ σᾶς ἀπασχολήσῃ καὶ ἕνα ἄλλο σπουδαῖο ζήτημα, τί θὰ ἀπαντήσετε δηλαδὴ στὸ παιδί ὅταν σᾶς ἐρωτήσῃ «ἀπὸ ποῦ ἔρχονται τὰ παιδιά;» Ἀναμφισβητήτως πρέπει νὰ τοῦ πῆτε τὴν ἀλήθειαν, με λόγια βέβαια ἀνάλογα τῆς ἀντιλήψεώς του, θὰ τοῦ εἰπῇτε ἀκριβῶς ὅτι τὸ νέο ἀδελφάκι τρέφεται μέσα σας, ἀπὸ τὸ αἷμα σας, ὅτι μεγαλώνει σιγὰ σιγὰ, καὶ μετὰ γεννιέται.

Τὸ νὰ θελήσετε νὰ τοῦ ἀποκρύψετε τὴν ἀλήθειαν, νὰ τοῦ διηγηθῇτε τὸν μύθον τοῦ πελαγοῦ π. χ. θὰ τὸ βλάψετε. Τὸ παιδί εἶναι ἕνας μεγάλος παρατηρητὴς καὶ διακρίνεται διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν του περιέργειαν.

Ἀπαγορεύεται νὰ λέτε ψέμματα στὸ παιδί καὶ γενικῶς γιὰ ὅλα τὰ ζητήματα πού σᾶς ἐρωτᾷ, νὰ τοῦ δίδετε ψευδεῖς πληροφορίες, δὲν θὰ σᾶς τὸ συγχωρήσῃ ποτέ!

Διὰ τὸ ζήτημα δέ, τοῦ πῶς γίνονται τὰ παιδιά, ὅταν δὲν τοῦ πῆτε τὴν ἀλήθειαν θ' ἀναγκασθῇ νὰ κάμῃ δικῆς του σφαλερὲς σκέψεις καὶ ἀπαντήσεις αἱ ὁποῖαι εἶναι ἱκανὲς πολλὰς φορὲς νὰ τοῦ δημιουργήσουν ἀνωμαλίες σεξουαλικῆς φύσεως στὴν μελλοντικὴν του ζωὴν. Πόσο ὠραῖο, πόσο ἰδεώδες εἶναι νὰ κατορθώσῃ ἡ μητέρα νὰ κατακτήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ τοῦ γίνῃ ὁ καλλίτερος φίλος καὶ ὁδηγὸς στὰ πρῶτα του χρόνια.

Κάθε πράγμα τὸ ὅποιον εἶναι φυσικὸ δὲν εἶναι ἀπαιχθὲς—δὲν ἀποτελεῖ ἀντικείμενον αἰδοῦς.—Ὅσον περισσότερον ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴ φύσιν τόσῳ διατρέχει τὸν μεγάλον κίνδυνον νὰ πέσῃ θῦμα ψυχονευρικῆς καταστάσεως ἡ ὁποία θὰ τοῦ καταστήσῃ τὸν μετέπειτα βίον πικρὸν καὶ δυστυχῇ.

ΣΤΗΛΗ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΕΘΝΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΥΡΕΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ Ε. Σ. Ε.

Ὡς ἐπὶκαιρον συμπλήρωμα τῆς ὠραίας μελέτης τοῦ κ. Κουτσουμάρη κάμνομεν γνωστὸν ὅτι ἐντὸς τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχίζει ἡ λειτουργία τοῦ Γραφείου Εὐρέσεως Ἐργασίας τοῦ Τμήματος Γυναικείας Ἐργασίας τοῦ Ε.Σ.Ε. τοῦ ὁποῖου σκοπὸς εἶναι νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἐργαζομένην γυναῖκα ἀνευ οὐδεμιᾶς χρηματικῆς ἐπιβαρύνσεως αὐτῆς.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ γραφείου θὰ γίνῃ γνωστὴ διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ δι' ἐγκυκλίων. Παρακαλοῦνται τὰ Σωματεῖα Μέλη τοῦ Ε.Σ.Ε. καὶ αἱ ἀναγνώστριαι τῆς «Ἑλληνίδος» νὰ υποστηρίξουν τὴν προσπάθειαν αὐτὴν τοῦ Τμήματος, τὸ ὅποιον ἐλπίζει διὰ τῆς συστηματικῆς ὁργάνωσός τοῦ γροφείου αὐτοῦ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶσόν τῆς ἐργαζομένης γυναίκας ὅσον καὶ τῶν ἐργοδοτῶν.

Τὸ Τμῆμα Ψήφου τοῦ Ε.Σ.Ε. εἰργάσθη καὶ τὸ καλοκαίρι δραστηριῶς διὰ τὴν πλήρη ὁργάνωσίν του.

Οὕτω ἴδρυσεν στίς ἐπαρχίας ἐπιτροπὰς γιὰ τὴν ἐγγραφὴν ὅσο τὸ δυνατόν περισσοτέρων γυναικῶν στοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Πρὸς τὸ παρὸν ἰδρύθησαν τοιαῦται ἐπιτροπαὶ στὸν Πειραιᾶ μετὰ πρόεδρον τὴν κ. Καζανόβα, στὴν Τρίπολιν μετὰ τὴν κ. Παπαγιαννοπούλου, στὴ Θεσσαλονίκην τὴν κ. Θεοδορίδην, στὸ Βόλο τὴν δεσπ. Ἀλκ. Ζαδέ, στὰ Κύνθηρα τὴν κ. Νικηφοράκη, στὸ Ναύπλιον τὴν κ. Χρυσ. Πιλαφιτζή, στὰς Πάτρας τὴν κ. Κατ. Ν. Γεωργακοπούλου, στὴ Λεβαδεῖα τὴν κ. Νάκου, στὴ Λάρισσαν τὴν κ. Κικὴ Δημητριάδου, στὴ Καλλιθέαν τὴν κ. Λέφα, στὴ Κέα τὴν κ. Ἑλένην Λέπουρα, στὴ Θήραν τὴν κ. Νικολῆ, στὴ Σύρον τὴν κ. Δαροπούλου, στὴ Χίον τὴν κ. Καλλ. Λάπου.

Ἡ ἴδρυσις τῶν ἐπιτροπῶν ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχιακάς πόλεις. Αἱ ἀναγνώστριαι μας πού θέλουν πληροφορίας περὶ τοῦ Τμήματος Ψήφου, ἂς ἀποταθοῦν στὰ γραφεῖα μας ὁδ. Ἀλεξ. Σούτσου 26.

Ἡ ἐπιστροφή.

Τέλειωσαν οἱ διακοπές, ὁ κόσμος ἐπιστρέφει ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν στὰ σπῖτια του, ἄλλοι χαρούμενοι, ἄλλοι κατσουφιοσμένοι, ἀνάλογα μετὰ τὴς καλῆς ἢ κακῆς ἐντυπώσεως, μετὰ τῆς ὥρατης ἢ ἀσχημῆς ἡμέρας πού πέρασαν. Οἱ παλιεὲς συνήθειαι πού εἶχαν κάπως ξεχασθῇ τὸ καλοκαίρι πέρουν πάλιν τὴν κυριαρχίαν στὴ ζωὴ μας. Σάν ἕνα παραμερισμένο φουστάνι πού τὸ ξεναφοροῦμεν ἐξ ἀνάγκης καὶ πού στὴν ἀρχὴ μᾶς στενοχωρεῖ, σιγὰ σιγὰ ὁμως πέρνει πάλιν τὸ σχῆμα μας, ἔτσι προσαρμοζόμεσθε καὶ μετὰ λίγο λίγο στὸ συνηθισμένο πλαίσιο τοῦ σπιτιοῦ, πού τὸ εἶχε σπάσει ἡ ζωὴ μας στὸ βουνό, στὸ παραθαλάσσιο.

Τὰ γνωστὰ ἐπιπλα, τὰ πράγματα τοῦ δωματίου ξαναγίνονται οἰκεῖα, οἱ καθημερινές μας ἀσχολίες πέρουν πάλιν τὸ ταπεινὸ τους ἐνδιαφέρον. Αἱ ἀναμνήσεις ὅσο πᾶν καὶ σβύνονται, καινούργια σχέδια ἀπασχολοῦν τὸ νοῦ μας... γυρίσαμε στὸ σπῖτι μας!

Πῶς ἄλλαξαν τὰ πράγματα στὴ πόλιν σ' αὐτὸν τὸ λίγο καιρὸ πού ἐλείψαμε! Οἱ προθηκῆς τῶν μαγαζιῶν πού ἔδειχναν μαγιῶ, λουτρικά, λεπτὰ ἀνοιχτόχρωμα ὑφάσματα, φορέματα καλοκαιρινά, τώρα ἐκθέτουν τὰ χειμωνιάτικα εἶδη πού ἡ ἐγγύωρια καὶ ξένη βιομηχανία ἐοίμασε καὶ γιὰ τὰ πιδ δύσκολα γούστα. Καὶ τὰ ἀνθοπωλεῖα ἄλλαξαν ὅπιν, τὰ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα ἀντικατέστησαν τὰ χρυσάνθεμα, τ' ἀστράκια καὶ οἱ μεγάλες φανταχτερές νιάλιες.

Ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ παράθυρα ἀκούγεται πάλιν τὸ τικ τὰκ τῶν γραφομηχανῶν, τὰ πιάνο μπηκάν πάλιν στὴν ἡμερησίαν διάταξιν, παντοῦ μᾶς περιβάλλ' εἰς κινήσεις, δρᾶσι καὶ θόρυβος πού μᾶς παρασύρει.

Ἀντίο τεμπελιά, χουζοῦρι, dolce far niente... ἡ ἐπιστροφή στὴ καθημερινὴ ζωὴ ἐσήμανε, ἀρχίζει πάλιν ἡ ἐργασία, ἂς τὴν πιάσωμε μετὰ κέφι!

Καὶ πόσες χαρὲς δὲν μᾶς περιμένουν ὡς ἀντάλλαγμα τῶν ὅσων ἀφίσαμε. Πρῶτα πρέπει νὰ σκεφθοῦμε γιὰ τὴν ἀνανέωσιν τῶν χειμερινῶν μας φορεμάτων, νὰ ἐπιθεωρήσωμε τὰ παλιὰ καὶ νὰ τὰ ἐπιδιορθώσωμε ἂν γίνεταί. Τὰ μαγαζιά εἶναι γεμάτα ἀπὸ ὠραῖα ἐκσυκτικὰ πράγματα. Μετὰ τὴν εὐχαρίστησιν θὰ μποῦμε καὶ θὰ διαλέξωμεν τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο γιὰ νὰ φτιάσωμε στὸν ἑαυτὸ μας μιὰ καινούργια κομρὴ σιλουέττα.

Μὰ καὶ τὰ βράδνα μᾶς παρηγοροῦν γιὰ τὴν ἐπιστροφή. Τὰ φῶτα, πού ἀνάβονται πιδ νωρίς, κάνουν τὸ σπῖτι γλυκὸ, χουζοῦρικο. Τὰ βιβλία πάνω στὸ ράφι, πού τὰ εἶχαμεν ἐγκαταλείψει, μᾶς καλοῦν νὰ τὸ ξαναθυμώθωμε, καὶ τὸ ἀδειανὸ καὶ μαῦρο ἀκόμα τζάκι γρήγορα θὰ φωτισθῇ ἀπὸ τὴς φλόγας τῆς φωτῆς πού θὰ ζεστάνει τ' ἄψυχα γύρω μας, ὁμως θὰ ξεκουράσῃ καὶ θὰ ζεστάνει καὶ τὴ ψυχὴ μας μέσα στὸ σπῖτι μας!

ΛΟΥΚΙΑ

Ἐλήφθησαν στὰ γραφεῖα μας τὰ ἑξῆς περιοδικά: Ἑλληνικὴ Βιβλιογρ. καὶ Βιβλιοφιλ. Ἐπιθεώρησις.—Ὁ Φίλος τῶν Ζώων.—Ἑκκλησία.—Ἐργασία.—Ἐφημερίς Ἑπτάνησος—Cooperation Intellectuelle.—Bulletin du Conseil International des femmes.—Νεανικὴ Ψυχὴ.—Ἑλλην.—Ἐπιθεώρησις.—La femme Socialiste.

Ἀγοράζετε

Ἑλληνικὰ Προϊόντα

Κινδυνεύει ὁ φεμινισμός από γράμμι οτὴν Εὐρώπῃ;

Μ' ἓναν τρόπο ξαφνικό, πού ἄλλοτε θά μᾶς φαίνονταν ἀπίθανος, προκειμένου γιά τίς ἠθικές κατακτήσεις, πού, καθώς φαίνονταν, εἶχε κάμει ὀριστικῶς ἡ λεγόμενη ἀνθρωπότητα, ἔρχονται πάλιν πρὸς συζήτησι προβλήματα πῶς πρὸ πολλοῦ τὰ θεωρούσαμεν ὡς λυμένα. Δὲν εἶνε μόνο στήν Γερμανία, στήν Ἰταλία, στήν Ἰρλανδία, στήν Πολωνία ὅπου παρατηρεῖται μιὰ στροφή πρὸς τὰ πίσω, πρὸς παλιές προλήψεις. Ὁ Εὐρωπαῖος πού νόμισεν, ἐσχάτως ἄκόμα, πὼς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ ἀπόλυτη χρῆσι τῆς ἐλευθερίας του, χωρίς διάκρισι φυλῆς ἢ φύλου, εἶνε σήμερα πάλιν αἰχμάλωτος τυραννικῶν ἰδεῶν στίς ὁποῖες πρέπει νὰ ὑποτάσσεται. Καί ὁ κόσμος συζητεῖ σήμερα γιά τὸν Ἀριανό, τὸ Γερμανό, τὸ φασίστα, τὸν κομμουνιστή, τὸν Ἑβραῖο, τὸν ξένο, τὴ γυναῖκα. Γιατί τὴ γυναῖκα;

Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία ἐπέβαλλαν στοὺς λαοὺς τῶν τῆ θρησκείας τοῦ κράτους, καὶ τὸ τυραννικὸ αὐτὸ κράτος πού θέλει ν' αὐξήσῃ τὴ φυσικὴ τοῦ δύναμι ἐνθαρρύνοντας τίς γεννήσεις, φθάνει σιτὴ παλὴ ἀντίληψι, ὅτι ἡ θέσις τῆς γυναίκας εἶνε σὺν σπῆτι, ὅπου ὀφείλει νὰ φέρῃ σὺν τὸν κόσμῳ ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερα παιδιά, καὶ ὅπου ὡς ἀναφυχή θά ἔχῃ τίς ἐσχολίες τοῦ μαγειριοῦ.

Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία, μὲ τὴν πρόφασιν πὼς τὸ κάνει γιά τὴ καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας, ἀπαγορεύει στήν παντρεμένη γυναῖκα νὰ κάμῃ ἐξωσπιτικὴ πληρωμένη ἐργασία.

Καί σ' αὐτὴν τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ὁ φεμινισμός εἶχε τοὺς λαμπροτέτους θριμβοὺς, ἓνας πολιτικός τῆς περιωπῆς τοῦ Sir Herbert Austin, μπόρεσε νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι, μὲ τὸ ν' ἀποκλεισθῶν οἱ γυναῖκες ἀπὸ τίς βιομηχανικὰς ἐργασίας, βρέθηκε τὸ μέσο νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ἀνεργία. Ἔτσι λοιπὸν τείνει ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός νὰ ἐπαναφέρῃ τὴ γυναῖκα στὴ πρωτόγονή της θέσι. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ γρίνεται ἡ γυναῖκα ἀτομικῶς ὡς «ἄνθρωπος» καὶ τί μπορεί νὰ κάμῃ εἴτε γιά τὸ σπῆτι τῆς ἢ γιά τὸ σύνολον, τὴν κατατάσσουν ἀπλούστατα στὴ κατηγορίαν «γυναῖκες» ἥτοι εἰς ὄντα ὑποδεέστερα πού ἀνήκουν σὲ μιὰ καθυστερημένη τάξι ὑπηρετικῆς μειονεκτικότητος.

Δὲν πρέπει ἐπομένως νὰ παύσωμεν ν' ἀμυνώμεθα γιά ζητήματα πού ἔχουν πρὸ πολλοῦ θριαμβεύσει. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπεθυμίζωμεν πάλιν καὶ πάλιν στὸν κόσμῳ τί ἔκαμαν οἱ γυναῖκες γιά τὴ κοινωνικὴ πρόοδον, πόσες διεκρίθησαν σὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, καὶ τί ἐν γένει τοὺς ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης καὶ ὁ πολιτισμός. Πὼς εἶνε δυνατόν αἱ ἀλήθειαι αὐταὶ νὰ τίθενται ὑπὸ ἀμφιβολίαν καὶ νὰ ξανασυζητοῦνται. Αἱ δικτατορίαι στὴ Γερμανία καὶ στήν Ἰταλία, πού ἦσαν ἐν τούτοις φιλελεύθεραι

καὶ κοινοβουλευτικαὶ χῶραι, θά φέρουν τοὺς λαοὺς τῶν πίσω πρὸς τὸν πῶς σκοτεινὸ μεσαίωνα, γιατί ἐκεῖ πού βασιλεύει ἡ βία ἀντὶ τῆς δικαιοσύνης, θά ξαπλωθῇ λίγο λίγο ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ μοιρολατρεία.

Ἕνας ἀπολογισμὸς τριάντα ἐτῶν.

Ὁ ἀπολογισμὸς τῆς «Γωνιάς τῆς Μάννας» διὰ τὴν τελευταίαν δετῖαν παρουσιάζει ὅλην τὴν κίνησιν τῆς γυναικείας ἐν Ἑλλάδι χειροτεχνίας, ἥτις ἡγνοεῖτο πρὸ τριακονταετίας καὶ θά ἡγνοεῖτο ἐπὶ μακρὸν εἰσέτι, ἂν μὴ ἡ κ. Ἄννα Παπαδοπούλου ἐσάλπιζε τὸ «ἔργον οὐδὲν ὄνειδος» καὶ ἐνεφύσα εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἰδέαν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς δι' αὐτῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῆς οἰκογενείας τῆς.

Ἐν ἔτει 1905, ἡ κ. Παπαδοπούλου, τοποθετήσασα ἐντὸς τοῦ ἀνθοπωλείου Τσουτσοῦ, εὐγενῶς προσφερθέντος, μίαν βιτρίναν πρὸς ἐκθεσιν ἐργοχειρῶν, εἰδοποίησε διὰ τῶν ἐφημερίδων τὰ κορίτσια πού εἶχαν τὴν θέλησιν νὰ ἐργασθῶν καὶ τὴν ἄλλοτε κρυμμένη ἀρχοντικὴν πτώχεια, ὅτι θά δύνανται νὰ προσκομίζωσιν ἐκεῖ τὴν ἐργασίαν τῶν πρὸς πώλησιν, χωρὶς νὰ γίνωσιν γνωστὰ τὰ ὀνόματά των (διότι ἐθεωρεῖτο ἀκόμη τότε ἐντροπὴ ἡ ἐργασία!).

Ἐντὸς ἐνὸς ἔτους τόσα ἐργόχειρα ἐκομίζοντο, ὥστε πλησίον τῆς μιᾶς βιτρίνας προσετέθη καὶ δευτέρα, ταύτην δ' ἐπηκολούθησε καὶ τρίτη εἰς τρόπον ὥστε, παρ' ὅλην τὴν παρεχόμενην ὑπὸ τοῦ κ. Τσουτσοῦ προθυμοτάτην φιλοξενίαν, νὰ ἀποφασισθῇ ἡ ἐνοικίασις ἰδιαίτερου καταστήματος πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν πρᾶτηριων, εἰς ἃ ἐδόθη ἡ ἐπιτυχὴς ὄντως ἐπωνυμία «Πρόοδος», ἣν διηύθυνε λιαν ἐπιτυχῶς ἡ κ. Παπαδοπούλου μέχρι τοῦ 1912, ὅποτε ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος τὴν ἐκάλεσεν εἰς τὰ πολεμικὰ μέτωπα. Τότε τὴν «Πρόοδον», τὴν εἶχεν ἀναλάβει ἡ πριγκίπισσα Ἀλίκη τοῦ πρίγκηπος Ἀνδρέου.

Μετά τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, ἔδρυσεν εἰς μίαν γωνίαν τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων ἓν μικρὸν πρᾶτήριον παρόμοιον τῆς «Προόδου», ὅπερ ὀνόμασεν «Ἐργατικὴ Γωνία». Εἰς τὸ πρᾶτήριον τοῦτο ἔφερον ὅλαι αἱ δυνάμειν νὰ ἐργασθῶν παντὸς εἶδους γυναικεῖα χειροτεχνήματα, ἀρχικῶς ἔφερναν ὅσα τιμαλφῇ ἀντικείμενα εἶχαν σώσει ἀπὸ τὴν καταστροφὴν, ὡς καὶ βέρας πού ἐπιστρέφονταν ἀφοῦ ἐπληρώνετο ἡ ἀξία τους.

Ἡ «Γωνία τῆς Μάννας» σήμερον εὐρίσκειται εἰς τὴν ὑπόγειον στοὰν τοῦ Μετοχικοῦ Ταμεῖου μὲ ἐνοίκιον 400 μόνον δραχμῶν μηνιαίως, χάρις στήν στρατιωτικὴν διεύθυνσιν τοῦ Μετοχικοῦ Ταμεῖου, πού τιμῆς ἔνεκεν τὸ ἔκαμε διὰ τὴν Μάννα, καὶ δρᾷ ἀθορύβως παρέχουσα ἐργασίαν εἰς ἀπόρους ἐργάτιδας καὶ δεχομένη πρὸς πώλησιν πάσης φύσεως ἐργόχειρα τῶν κατ' οἶκον ἐργαζομένων κοριτσιῶν.

Στὴ Βουδαπέστη συνήλθε τὸ «Διεθνὲς Συνέδριον ἐπιστημόνων γυναικῶν», σὺν ὁποῖο συνεζητήθη ἡ θέσις τῆς γυναίκας ὡς ἐπιστήμονος, ὡς ἐπαγγελματικοῦ παράγοντος καὶ ὡς μέλους τῆς κοινωνίας. Παρέστησαν ἀντιπρόσωποι 30 κρατῶν, μεταξύ αὐτῶν πολλὰς γυναικες καθηγήτριες διαφόρων Πανεπιστημίων καὶ ἡ κοσμήτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης. Τὸν Σύνδεσμον τῶν Ἑλληνίδων ἐπιστημόνων ἀντιπροσώπευσεν ἡ δεσπ. Πετρούλα Τζοβάρη.

Ἡ κα Α. Κουγκίδου ἱδρυσεν σὺν Παρίσι Ἑλληνογαλλικὴν Σχολὴν περιέχουσαν νηπιαγωγεῖον, πλῆρες δημοτικὸν καὶ τμήμα γυμνασιακῶν σπουδῶν. Ἡ σχολὴ λειτουργεῖ εἰς τὸ προάστειον Κλαμάρ, εἰς κομφοτάτην ἑκαυλιν ἐντὸς εὐρυχώρου κήπου. Ἡ διεύθυνσις εἶναι 33 bis Rue Moulin-de-Pierre, Clamart (Seine) France.

Ἀξιὸς ἐπαίνων εἶναι ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Κοτζιάς πού συνέστησε ἐπιτροπὴν ἐκ κυριῶν διὰ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Πολιτικοῦ Νοσοκομείου καὶ Δημοτικοῦ Βρεφοκομείου. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτῃ ἀποτελεῖται ἀπὸ κυρίες τῆς κοινωνίας, ἀδελφές τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ

Ἡ κίνησις τῆς «Γωνιάς» κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν ἀνῆλθεν εἰς δρχ. 1.385.353.90, ἐξ ὧν κατεβλήθησαν εἰς τὰ ἐργαζόμενα κορίτσια δρχ. 1.157.876, αἱ δὲ λοιπαὶ εἰσπρόξεις διετέθησαν εἰς γενικὰ ἔξοδα (ἐνοίκια, φωτισμόν, ἀσφάλιστρα, ἐπιπλα καὶ σκευή, γραφικὴν ὕλην κλπ.).

Ὁλόκληρος ἡ ὥς ἄνω κίνησις δὲν προέρχεται ἀπὸ τὰ ἐν Ἀθήναις μόνον πρᾶτήρια τῆς «Γωνιάς», ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ παραρτήματα τῶν λουτροπόλεων καὶ τὰς βιτρίνας, ἃς ἔχει τοποθετήσει εἰς πολλὰ ὑπερρωσέαια ἀτμόπλοια, ξενοδοχεῖα καὶ περίπτερα τοῦ Τουρισμοῦ.

Ἡ «Γωνία τῆς Μάννας» εἶε ἓνα ἀπὸ τὰ πρᾶτικώτερα καὶ θετικώτερα φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα καὶ εἶνε ἀξία πάσης ὕλικῆς καὶ ἠθικῆς ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῆς τε πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας.

Τὸ περιοδικὸν ἡ «ΥΓΕΙΑ» ἀπὸ τοῦ τεύχους Αὐγούστου ἤρχισε μίαν πλουσίως εἰκονογραφημένην προπαγάνδαν κατὰ τῶν βλαβερῶν ἐντόμων καὶ ὀρισμένους κατὰ τῶν Μυιῶν, Κωνόπων, Σκνιπῶν, Κορέων, Ψύλλων, Ψειρῶν καὶ Κατσαρίδων καὶ θά τὴν συνεχίσῃ εἰς σειρὰν πέντε τευχῶν (Αὐγούστου, Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου, Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου). Πρόκειται περὶ τῆς πλέον μεθοδικῆς, τῆς πλέον συστηματικῆς, τῆς πλέον συγχρονισμένης ὑγειονομικῆς προπαγάνδας πού ἔχει γινεῖ εἰς τὴν χώραν μας. Ὑποστηρίζετε τὴν «ΥΓΕΙΑ» εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀγοράζοντες τὰ εἰδικὰ αὐτὰ τεύχη πού θ' ἀποτελέσωσιν μίαν εἰκονογραφημένην Ἑγκυκλοπαίδειαν πρακτικὴν, ζωντανήν, σύγχρονον περὶ τῆς Βιολογίας, τῶν κινδύνων καὶ τῆς καταπολεμήσεως τῶν βλαβερῶν ἐντόμων.

καὶ μέλη τοῦ Σωματείου Διπλωμ. Νοσοκόμων. Πρόεδρος τῆς εἶναι ἡ κ. Λίνα Τσαλδάρη ἡ κ. Ἐρασμία Δροσοπούλου ἀντιπρόεδρος καὶ ἡ κ. Λόπη Βουλγαρίδου γραμματεὺς. Τὸ τμήμα νοσηλείας τοῦ Πολιτικοῦ Νοσοκομείου ἀνέλαβαν ἡ κ. Ἐλ. Τρικούπη, Δῆνις Μεσολωρᾶ, Δῆνις Μα. γαρίτη, Κα Ε. Χάρις καὶ Δῆνις Θωμᾶ, τὸ τῆς Γεν. Οἰκονομίας, ἡ μὲν κ. Ποπαστράτου ἐπὶ τῆς γεν. καθαριότητος, αἱ κ. κ. Κοτζιά καὶ Παπαδοπούλου ἐπὶ τοῦ ἱματισμοῦ, ἡ κ. Εἰρ. Γουλμὴ ἐπὶ τῶν τροφίμων.

Εἰς τὸ Βρεφοκομεῖον θά ἐργασθῶν εἰς μὲν τὸ νοσηλευτικὸν τμήμα αἱ κ. κ. Κλωνάρη, Χρυσάκη καὶ ἡ Δῆνις Γεροουλάνου, εἰς δὲ τὸ τμήμα Γεν. Οἰκονομίας αἱ κ. κ. Ὑψηλάντη, Λογοθετοπούλου καὶ Βασιλείδου.

Ἡ Ἑταιρεία προστασίας τῶν ζώων θά διοργανώσῃ καὶ ἐφέτος τὴν Παγκοσμίαν Ἡμέραν τῶν ζώων κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἡμερομηνίαν τῆς 4ης Ὀκτωβρίου. Τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ὁργανώσεως αὐτῆς συμμετέχει καὶ ἡ πρόεδρος τοῦ Ε. Σ. Ε. κ. Ραλλοῦ Γεωργαντά.

Τὸ Δ. Σ. τοῦ Μεροπείου ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου «Οἶκον γυναικείας εὐηγρίας» ἐν ᾧ θά διατιπῶνται, τρεφόμεναι καὶ περιθαλπόμεναι, ἡλικιωμένοι καὶ ἀξιοῖτοι κυρίαὶ μετριάς εὐπορίας. Πρὸς τοῦτο διεργούμην εὐπρεπέστατα τὸν ἄνω ὁροφον τοῦ ἐν ὁδῷ Διον. Ἀρσολογίου 31 μεγάρου τοῦ καὶ συνέταξε τὸν κανονισμόν τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Ἀπεφάσισεν ὁμοίως νὰ συνεχίσῃ τὴν λειτουργίαν τοῦ ἡμερησίου συσσιτίου καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν παιδιῶν τῶν ἀπόρων ἢ ἐργαζομένων μητέρων, ἔτι δὲ καὶ τὰ μαθήματα πρὸς καταπολέμησιν τοῦ γυναικεῖου ἀναλφαβητισμοῦ, καθὼς καὶ πάσας τὰς ἄλλας, τὰς ἔκτοτε γενομένας πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἐπιπέδου τῆς γυναικείας ἐργασίας.

Ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν πόλιν μας ἡ Ἀμερικανὴς ἀπόστολος τοῦ νέου ἡμερολογίου κ. Ἀχέλις ἡ ὁποία συννητήθη εἰς τὸ σπῆτι τῆς προέδρου τοῦ Ε. Σ. Ε. κ. Ρ. Γεωργαντά καὶ μὲ ἄλλα μέλη τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου. Ἡ κ. Ἀχέλις μᾶς ὑπεσχέθη ἓνα ἄρθρον γιά τὴν κίνησιν τοῦ νέου ἡμερολογίου τὸ ὁποῖον θά δημοσιεύσωμεν εἰς προσεχὲς τεύχος.

Εἰς τὸ Ζηρίνειον τῆς Κηφισοῦ διεξήχθη μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν Ἐκθεσις Ἑλληνικῶν προϊόντων. Τὰ ἐμπορεύματα, μὲ τιμὰς ἀπολύτως προστάς δι' ὅλα τὰ βαλάντια, ἐπωλήθησαν καὶ μὲ ἐκπτώσιν ἀκόμη 10% ἔγνων δὲ ἀνάπαστα. Στὰ τραπεζακία, σὺν μπουφέ καὶ τὰ διάφορα τμήματα προϊστάντο αἱ γνωστότεροι καὶ κομψότεροι κυρίαὶ τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας.

Ἀπὸ μίαν στατιστικὴν ἐκδοθεῖσαν τελευταίως εἰς τὸ Λονδίον, ἐμφαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπερβαίνει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν. Εἰς τὰ διάφορα συνδικατὰ εἶναι ἐγγεγραμμένοι 389.359 γυναῖκες, ἐναντὶ 356.726 ἀνδρῶν. Ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων αἱ 350 εἶναι σιδηροδρογοί, 820 ἐργάζονται εἰς τοὺς σιδηροδρόμους ὡς εἰς-

Κορίτσια με εθνικές ενδυμασίες πωλούν φρούτα και άλλα αναψυκτικά στην "Εκθεση του Ζηρινείου"

πράκτορες ή κλειδοῦχοι, ἐξήντα ἔχουν τὴν διεύθυνσιν ἰδιωτικῶν γραφείων στοιχημάτων εἰς Ἱπποδρομίας·

— Ἀγγέλλεται ἐκ Λονδίνου, ὅτι ἡ Ἐμμὺ Μόλι-
σον θ' ἀναλάβῃ τὴν κυβέρνησιν ἀεροπλάνου ἐκ τῶν
ἐκτελούντων τὴν γραμμὴν Παρισίων-Λονδίνου. Εἶναι
ἡ πρώτη γυναῖκα πιλότος, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖται
εἰς τὴν ἐν λόγῳ γραμμῇ.

Τὸ προσεχὲς Συνέδριον τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου
Γυναικῶν θὰ συνέλθῃ τῷ 1936 στὸ Βελιγράδι, τὴν
δὲ ἀνοιξὶν τοῦ 1935 θὰ συναντηθοῦν αἱ πρόεδροι
καὶ τὰ μέλη τῶν μονίμων ἐπιτροπῶν στὶς Βρυξέλλες.

Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς εἰκοσαετίας ἀπὸ τῆς
κηρύξεως τοῦ Παγκοσμίου πολέμου, αἱ εὐρωπαϊκαὶ
ἐφημερίδες ἀναμνησκονται διὰ μακρῶν τῆς τρομε-
ρᾶς αὐτῆς περιπετείας. Τὸ Παρισινὸν «Ἔργον» δη-
μοσιεύει καταπληκτικούς ἀριθμούς περὶ τοῦ τί ἐστοί-
χισεν ὁ πόλεμος εἰς τὰ διάφορα ἔθνη, προσθέτει δὲ
τὴν ἐξῆς σκέψιν: Ὁ πόλεμος ἐστοίχισεν ὕλκως δέκα
τρισεκατομμύρια (δέκα χιλιάδες δισεκατομ.) φράγκα
εἰς τοὺς ἔμπολέμους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν τρισεκατομ-
μύριον 126 δισεκατομμύρια 594 ἑκατομμύρια εἰς τὴν
Γαλλίαν.

Μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ θὰ ἤμποροῦσε νὰ χαρίσῃ κα-
νεὶς μίαν ἑπαυλιν ἐπιπλωμένην μὲ κήπον καὶ πα-
ραρτήματα, ἀξίας 100 χιλιάδων φράγκων, εἰς ὅλας
τὰς οἰκογενείας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, Καναδᾶ,
Ἀγγλίας, Γαλλίας, Βελγίου, Γερμανίας καὶ Ρωσίας
καὶ θὰ ἤμποροῦσε νὰ κατασκευάσῃ εἰς ὅλας τὰς πό-

λεις τὰς ἄνω τῶν 200 000 κατοίκων, ἓνα νοσοκομεῖον
125 ἑκατομμυρίων, μίαν βιβλιοθήκην 125 ἑκατομμυ-
ρίων καὶ ἓνα Πανεπιστήμιον 250 ἑκατομμυρίων.

Ἡ τετάρτη διάσκεψις γιὰ τὰ ἐπικαιρά σημερινὰ
προβλήματα, διοργανωμένη ἀπὸ τὴν New York
Herald Tribune ἔγινε στὴ Νέα Ὑόρκη τὴν 26—27
Σεπτεμβρίου. Κατ' αὐτὴν ὁμιλήσῃ καὶ ἡ κ. Franklin
Roosevelt περὶ τοῦ κυμαινομένου τιμαρίθμου.

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ν. Μ. Πάτρας.—Βεβαίως, τὰ διαβήματα ἐπέτυ-
χαν καὶ πρόκειται κατ' αὐτὰς νὰ ψηφισθῇ ἀπὸ τὴν
Βουλὴν τὸ δικαίωμα τῆς γυναικὸς τῆς ἀγούσης ἡλι-
κίαν ἄνω τῶν 25 ἐτῶν, νὰ ἐκλέγῃ καὶ νὰ ἐκλέγεται
εἰς τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια. Ἄλλωστε ρητῶς ἐδηλώθη
ἀπὸ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὴν Ἐνω-
σιν τῶν Δήμων κατὰ τὴν τελευταίαν σύσκεψίν της·
καὶ μάλιστα ἔγινε λόγος ὅτι καὶ εἰς τὸ Δημοκρατικὸν
ἄξιωμα δύναται ν' ἀποβλέψουν αἱ γυναῖκες.

Α. Κ. Ἐνταῦθα.—Ἐως τώρα δὲν ὑπῆρχε βιβλίον
εἰδικὸν διὰ τὸν σκοπὸν, τὴν δρᾶσιν καὶ ὅλα τὰ σχε-
τικὰ τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐχόντων
κοινωνικὴν ἀποστολὴν σωματείων. Τώρα, μερίμνη
τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑλληνίδων, θὰ ἐκδοθῇ ἓνα
εἶδος ὁδηγοῦ πού θὰ περιέχῃ μὲ λίγα λόγια τὴν δρᾶ-
σιν τῶν διαφόρων αὐτῶν σωματείων, ὥστε νὰ ξεύρῃ

ΜΟΔΕΣ

Ἦρχισαν καὶ ἐμφανίζονται τὰ χειμωνιάτικα κα-
πέλλα. Εἶναι πολὺ ιδιότροπα καὶ συνεπὶς δύσκολα
νὰ φορεθοῦν ἀπὸ τὴν καθεμίᾳ. Εἶνε δὲ δύσκολα καὶ
νὰ γίνουν ἀπὸ μιὰ μικρὴ καπέλλου ἀκόμη. Ἡ γραμμὴ
τους εἶναι πολὺ μελετημένη. Καὶ γαρνίρονται μὲ διά-
φορα ὕλκιν, κορδέλλες καὶ ἰδίως φτερά. Ἐννοεῖται ὅτι

αὐτὰ τὰ μεγάλα καπέλλα καὶ μάλιστα ὅσα ἔχουν φτερά,
δὲν εἶναι γιὰ τὸ πρῶτ', ἀλλὰ μόνον γιὰ τὸ ἀπόγευμα,
γιὰ τσάια καὶ ἐν γένει γιὰ κοσμικὰς ἐμφανίσεις.

Κοντὰ στὰ μεγάλα καπέλλα, ὑπάρχουν στίς συλ-
λογὰς καὶ ἄλλα πολὺ μικρά, πού θυμίζουν καπέλλα
τοῦ 1880. Ἀλλὰ μικρὰ ἢ μεγάλα προϋποθέτουν ἓνα
κεφάλι πολὺ καλὰ κτενισμένο καὶ μὲ μαλλιά μᾶλλον
φουντωτά, εἴτε μπαῦκλες εἴτε κότσο, γιὰ νὰ μπορέσῃ
νὰ στερεωθῇ τὸ καπέλλο. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ πρακτικὲς
γυναῖκες, θὰ περιορισθοῦν στὸ «μπερέ» πού ἐπανε-
ρχεται στὴ μόδα ἀλλὰ σὲ διαφορετικὸ σχῆμα ἀπὸ πέ-
ρσι. Ἐνῷ ἄλλοτε ἦτο πολὺ μικρὸ καὶ ἐφαρμοσμένο
στὸ κεφάλι, τώρα εἶναι μεγάλο καὶ σκιάζει τὰ μάτια.
Αὐτὰ τὰ «μπερέ» γίνονται ἀπὸ πύλημα ἢ ἀπὸ βελούδο
εἴτε καὶ ἀπὸ ἓνα χονδρὸ μάλινον ὕφασμα. τὸ ἴδιο
μὲ τὸ ἐπανωφόρι.

ὁ καθένας πού ν' ἀποταθῇ ὅταν παρουσιασθῇ ἀνάγκη
περιτάλψεως.

Γ. Α. Ἐνταῦθα.—Ἐχετε ἄδικον. Ὁ Τουρισμὸς
εἶναι ἀπολύτως χρήσιμος καὶ ἡ περιτοίσις εἰς τοὺς
διαφόρους ξένους συγγραφεῖς, μίᾳ ἀληθινῇ ὑποχρέω-
σις, ἂν θέλομεν νὰ ἔχωμεν καλὴν φήμην. Ὅσοι ἀπὸ
τοὺς τελευταίους καθωδηγήθησαν εἰς τὰς περιοδείας
τῶν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀπεκόμισαν θαυμασίας ἐντυ-
πώσεις. Ἐνῷ ἀντιθέτως, μᾶς ἐτάραξαν κυριολεκτικῶς,
ὅσοι, καλοὶ ἢ κακοί, ἠγνοήθησαν. Μάλιστα ἐπειδὴ
περιποιήθηκε τὸ ὥραϊον φύλον τὸν Γάλλον Μωρίς
Μπεδέλ, τὸν ἠνάγκασε νὰ γίνῃ υπερφαιμιστὴς διὰ
τὴν Ἑλληνίδα, τῆς ὁποίας, ἡ χειραφέτησις, θὰ ἔχῃ
κατ' αὐτόν, μέγιστα μεσογειακὰ ἀγαθὰ.

Ν. Α. Θεσσαλονίκη.—Ἐλήφθη καὶ σᾶς εὐχαρι-
στοῦμεν. Θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

ΟΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Γιὰ νὰ μὴ τρίξουν οἱ πόρτες ἐὰν δὲν ἔχετε πρό-
χειρο κατάλληλο λαδωτήρι, ἀρκεῖ νὰ τρίψετε τοὺς ρε-
ζέδες μὲ τὴ μύτη ἑνὸς κοινοῦ μολυβδοκόνδυλου. Ὁ
γρᾶφίτης εἶνε ἄλλως τε ἄριστον μέσον γιὰ λάδωμα.

Λεκέδες ἀπὸ λάσπη δὲν ἐξαλείφονται πάντοτε μόνο
μὲ τὴ βούρτσά. Ὑπάρχουν λεπτὰ ὑφάσματα ὅπου ἡ
λάσπη ἀφίνει ἴχνη. Βρέξατε τὰ ἴχνη αὐτὰ καὶ ρίξτε
ἐπάνω λίγη σκόνη τρυγικοῦ (ταρταρικοῦ), ὀξέος καὶ
ξεπλύνετε μὲ προσοχή. Ὁ λεκὲς θὰ ἔχει ἐξαφανισθῇ
τελείως.

Γιὰ ν' αὐξήσωμε τὸ ἄρωμα τοῦ καφέ, τὸν φυ-
λάμει καβουρδισμένο σὲ τενεκεδένιο κουτὶ στὸ ὁποῖο
ρίχνουμε καὶ λίγη ψιλὴ ζάχαρη, κουνώντας τὸ κουτὶ
πρὸς ὅλες τὰς διευθύνσεις. Ἡ ζάχαρη ἀπορροφᾷ τὸ
ἄρωμα τοῦ καφέ καὶ τὸ διατηρεῖ.

Ἡ διατήρησις τοῦ ἀσημικοῦ. — Τὸ καλύτερον καὶ
πολυτιμότερον ἀσημικὸ γίνεται θαμπὸ καὶ μάλιστα
πιὸ πολὺ στὴ φύλαξιν παρὰ στὴ χρῆσιν. Γι' αὐτὸ συν-
ιστοῦν νὰ λαδωθοῦν τὰ μαχαιροπήρουνα καὶ ἄλλα ἀρ-
γυρᾶ ἀντικείμενα, πρὶν φυλαχθοῦν. Τὴ στιγμὴ πού θὰ
χρειασθοῦν ἀρκεῖ νὰ περασθοῦν ἀπὸ ζεστὴ σαπυ-
νάδα, στὴν ὁποία, ἐὰν ἔχουν λεκέδες, προσθέτουν λίγο
βορικὸν ὅξυ καὶ ἀφίρονται στὴ σαπουνάδα ἐπὶ 2 ὥρες.
Κατόπιν ξεπλύνονται μὰ καθαρὸ νερὸ, σκουπίζονται
καὶ τρίβονται μ' ἓνα μαλακὸ πετσά.

ΜΙΧΑΗΛ Ζ. ΣΤΑΛΙΟΣ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΣΠΥΡΟΥ - ΜΗΛΙΟΥ ΑΡ. 18

ΜΕΓΑΡΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

“L'HELLENIS,”

Organe mensuel du Conseil National
des femmes hellènes

Rédaction-Administration: Rue Alex. Soutsou 26

Athènes, Octobre, 1934

Le IXième Congrès du Conseil International des Femmes.

Nos déléguées au Congrès, qui a eu lieu à Paris le 2-12 Juillet, Mmes Amélie et Eglé Psalti, nous ont envoyé un compte rendu détaillé et très intéressant sur l'activité du Congrès. Nos lectrices étrangères qui suivent la page française de notre revue, sont assurément déjà au courant du travail de cette grande assemblée de femmes, où ont été discutées toutes les questions concernant la femme dans la vie de famille; de même que sa situation sociale, professionnelle et politique.

La vie des petites servantes, et les mesures à prendre pour leur protection par A. Coutsoumaris, ancien chef du service de la sécurité d'Athènes.

Celui qui voudrait étudier les problèmes sociaux ne pourrait trouver de meilleure source que l'activité de la police. Le côté néfaste de la vie, la misère de la grande ville avec toute sa cruauté, les hommes avec leurs passions, leurs vices et leurs souffrances, tout se déroule jour par jour devant les agents de police. Quel riche matériel pour celui qui voudrait étudier profondément tous ces problèmes sociaux. Il pourrait voir ainsi le réel aspect de chaque phénomène et trouver peut-être les mesures convenables pour remédier à tant de fléaux.

Une question sociale, qui n'est pas des plus insignifiantes, est celle de la protection des servantes. Nous ne parlons pas ici des domestiques qui servent dans les familles riches, où elles ne sont pas soumises à de durs travaux, parce qu'il y a un nombre suffisant de personnel, et où elles sont bien nourries et logées. Ce qui nous préoccupe, ce sont les fillettes qui à un âge tendre encore entrent comme servantes dans des familles bourgeoises (employés, officiers, petits fonctionnaires, marchands, médecins et avocats sans clientèle), dans des ménages qui ne souffrent pas de la pauvreté, mais qui n'ayant pas les moyens de payer une adulte, prennent en service une mineure. Dans ces familles la petite servante sera obligée de faire tout le travail du ménage, qui souvent est audessus de ses forces.

L'état qui a pris soin des travailleurs de main profession, n'a montré jusqu'à présent aucun

intérêt pour la protection nécessaire de ces jeunes servantes. Une nombreuse classe de jeunes filles n'ont jamais connu même l'ombre d'une assistance publique ou sociale. Des milliers de fillettes provenant des îles peu fertiles ou des provinces montagneuses sont envoyées chaque année à la capitale ou dans les plus grandes villes de la province, sans aucune assistance. C'est pour la protection des ces enfants, qui ne sont pas toujours traités d'une façon absolument humaine, que l'auteur demande l'intérêt et l'activité des organisations féminines du pays, afin que le gouvernement règle par des lois protectrices le labeur de ces petites travailleuses qui risquent de devenir des esclaves lorsqu'elles ont la malchance de tomber entre les mains de maîtresses inconscientes ou méchantes.

Lettre aux jeunes mères, extraite du livre du Dr. Stekel, traduite par Georges Matala, névrologue et psychiatre.

L'auteur s'adresse aux jeunes femmes qui vont devenir mères, pour les conseiller sur l'attitude à prendre envers leur petite fille ou petit garçon à qui elles doivent annoncer qu'ils auront sous peu une petite sœur ou un frère. Les enfants, dit l'auteur, sont de nature égoïstes et généralement ils sont très réservés et sceptiques envers le nouveau-né, qu'ils considèrent comme un intrus. C'est le devoir de la mère d'amener l'enfant à envisager la venue d'un bébé avec joie. Surtout il ne faut jamais répondre par un mensonge ou une légende aux questions que l'enfant pose sur la provenance des bébés. Toute question *naturelle* est loin d'être défavorable ou honteuse. Plus l'homme s'éloigne de la nature, plus il est en danger de devenir la victime de névroses qui lui rendront la vie malheureuse.

Le féminisme est-il en danger en Europe

Dans les états qui sont gouvernés par le système fasciste, on discute de nouveau les questions qu'on croyait depuis longtemps résolues. L'Européen qui croyait avoir le droit de faire usage de sa liberté, se sent de nouveau captif des idées arriérées et tyranniques aux-elles il est obligé de se soumettre. Pourquoi discuter sur les races et sur les... femmes? Sous prétexte que le travail des femmes est cause de la crise mondiale, en Italie et en Allemagne on les renvoie chez elles en leur demandant autant d'enfants que possible. Il faut que les féministes du monde entier ne se bercent pas d'optimisme, et travaillent avec le même zèle, avec la même ardeur qu'auparavant parce que là où règne la violence à la place de la justice, régnera sous peu l'ignorance et le fatalisme.

ΖΥΘΟΣ ΦΙΕ

A. E. "ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΙΕ"

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1864

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 21-141

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ 53

ΤΙ ΕΞΟΧΑ ΛΕΥΚΑ ΔΟΝΤΙΑ. ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ!...

Εντός λίγων ημερών θ' αντιληφθήτε ότι η «Κολυνός» δίδει εις τὰ δόντια μίαν λάμψιν τὴν ὁποίαν δὲν δύνασθε νὰ ἔχετε μὲ μίαν κοινὴν ὁδοντόκρεμα.

Μεταβάλλεται εἰς ἀφρόν ὁ ὁποῖος διεισδύει εἰς κάθε σχισμὴν ἀφαιρεῖ τὸ κίτρινο χρῶμα χωρὶς νὰ προσβάλη τὸ σμάλτο.

Μεταχειρισθῆτε ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν «Κολυνός». Ἐν ἑκατοστόμετρον ἐπὶ ξηρᾶς ψήκτρας δις τῆς ἡμέρας καὶ θὰ βεβαιωθῆτε περὶ τῶν κάτωθι ἀποτελεσμάτων:

Λευκὰ καὶ ὑγιεινὰ δόντια, οὐλὰ ζωηρά.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ: ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 4-ΑΘΗΝΑΙ

Μετάξια - Φλὸς -
Μαλλιά - Νήματα
Βελλόνες - Βελονάκια - Κοτόν Περλέ - Κορδόνια -
ὅλα τὰ εἶδη τοῦ
D. M. C. καὶ τοῦ
Σταυροῦ - Κουβαρίστρες - Χάνδρες
Γαλόνια - Κρόσσια
Σουτὰς - Τρέσσοις -
Φοῦντες κ.λ.π. =

ΣΤΟΥΣ

ΑΦΟΥΣ Σ. ΜΕΝΤΗ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΠΝΙΚΑΡΕΑΣ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

"Ε.Τ.Μ.Α."
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΜΕΤΑΞΗΣ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΙΡΑΙ ΑΓΓΛΙΑΣ 62.000

ΠΡΑΤΗΡΙΑ - ΓΡΑΦΕΙΑ: ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ 16
 ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 20-061

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ (ΑΓΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ)
 ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 25-491

ΤΗΛΕΓΡΑΦ. ΔΙΕΥΘ. ΕΤΜΑ - ΑΘΗΝΑΣ
 ΚΩΔΙΞ: Α. Β. Γ. 5^Η ΕΚΔ.

Κυρίες μου,

Ένα Τέλειο παπούτσι άναδεικνύει την τουαλέττα σας, θά
 το βρῆτε χωρίς νά δυσκολευθῆτε στο νέο Κατάστημα

"ΞΕΝΑΚΗ," ΚΑΤΩΘΕΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ "ΤΙΤΑΝΙΑ,"

ΑΔΕΛΦΟΙ Μ. ΜΠΑΡΜΠΑΡΕΣΣΟΥ

ΗΔΥΠΟΤΑ - ΚΟΝΙΑΚ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΜΑΚΡΑΣ ΣΤΟΑΣ 51 — ΤΗΛΕΦ. 40 - 875

ΠΕΙΡΑΙΑ

RADIODONT

ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗ

Βούτυρο Έλένης Καλογήρου, Κάνιγγος 6 Τηλ. 23-163

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ — ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF ATHENS TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΕΙΧΩΡΙΑ ΥΦΑΝΤΑ ΥΦΑΣΜΑΤΑ

ΦΟΡΕΜΑΤΑ, ΚΟΥΡΤΙΝΑΙ,

= ΚΑΛΥΜΑΤΑ Κ.Α.Π. =

ΕΛΕΝΗΣ ΑΜΟΥΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ - ΟΔΟΣ ΒΕΪΚΟΥ 56^Α

Τὰ τελειότερα ἑλληνικά ὑφαντά, τὰ ὁποῖα διεκρίθησαν κατὰ τὴν Ἐκθεσὶν τῶν Δελφῶν τοῦ 1930
 θεωρηθέντα ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐπισκεπτῶν ὡς Γαλλικά.

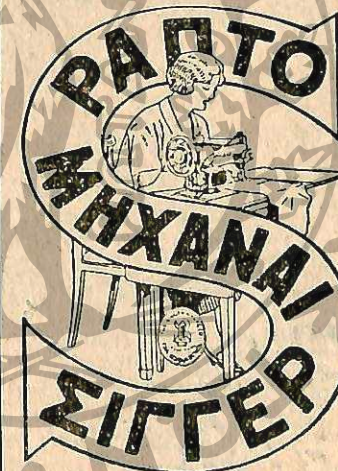
ΚΡΟΥΣΤΑ, ΣΤΕΡΕΑ, ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΤΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΟΜΑΝΔΥΛΑ, ΤΣΑΝΤΕΣ, ΣΑΚΚΟΙ, ΠΙΤΖΑΜΕΣ
 ΚΟΜΨΟΤΑΤΑ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΑΤΑ ΕΙΣ ΤΙΜΑΣ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΥΣ

ΡΑΠΤΕΤΕ Δ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ

Ἐφαρμόζεται μὲ μίαν βίδα εἰς οἰανδήποτε ραπτομηχανήν.
 Παρέχεται ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμὴν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφόρων Ποικι-
 μάτων μὲ τὸν ΜΑΛΛΟΡΡΑΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ
 κοπτικῆς μὲ ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἐσωτερικὰ καὶ ἐξω-
 τερικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν.

ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

D. SINANIS

MAISON DE HAUTES MODES

Υφάσματα nouveautés μάλλινα καί μεταξωτά

Articles de Luxe εἰς ὅλα τὰ γυναικεῖα εἶδη

Εἰδικὰ Τμήματα Φορεμάτων καὶ Καπέλλων

μέ πρότυπα (modèles) τῶν μεγαλειτέρων Παρισινῶν οἰκῶν

Δ. ΣΙΝΑΝΗΣ

MODES

ΕΡΜΟΥ 9

ΤΗΛΕΦ. 21 - 368

COUTURE

Γιὰ τοὺς ὁποί-
ους ἡ Πούδρα
σας ἔπρεπε νὰ
περιέχη
MOUSSE DE CRÈME.

1) Ἐνα πουνδράρισμα τὴν ἡμέρα ἀρκεῖ.

2) Ἐξαλείφει τελείως τὴν γυαλάδα.

3) Δίδει ἀλόχρῳσιν θαμπὴ καὶ βελουδένια καὶ φυσικὴ ὡμορφιά. Δὲν σχηματίζει πλάκες.

4) Κρατᾷ στὸν ἄνεμο, βροχὴ καὶ στὴν ἐφίδρῳσι.

5) Συσφίγγει τοὺς διεσταλμένους πόρους. Δὲν ξηραίνει τὴν ἐπιδερμίδα.

Ἡ νέα αὐτὴ καὶ θαυμασιὰ ἰδέα ἐφαρμόζεται εἰς τὴν πούδρα ΤΟΚΑΛΟΝ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνα-
μιγνύεται ἐπιστημονικῶς ἡ MOUSSE DE CRÈME με πούδρα λεπτὴ καὶ ἐξαερωμένην. Με ὑπέ-
ροχη ἀπαλάδα φρεσκαίνει καὶ ζωογονεῖ τοὺς κουρασμένους ἰστούς, τονώνει τὴν ἐπιδερμίδα καὶ
δίδει καὶ στὸ ἀσχημότερο πρόσωπο μιὰ θαυμαστὴ ἀπόχρῳσι ἐκτάκτου ὡραιότητος. Ἡ πούδρα
ΤΟΚΑΛΟΝ εἶνε ἡ μόνη πούδρα ποὺ περιέχει πραγματικὰ MOUSSE DE CRÈME. Ἐνα πουνδρά-
ρισμα μετὰ τὴν πούδρα ΤΟΚΑΛΟΝ PARIS διαρκεῖ 4 φορές περισσότερον ἀπὸ μιὰ κοινὴ πούδρα.

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ: Α. Π. ΡΕΜΠΟΥΤΖΑΚΟΣ - ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 - ΑΘΗΝΑΙ

Τὸ Μέγιστον καὶ μοναδικὸν Θεραπευτήριόν μας

Ο «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

κηδόμενον τῆς υγείας τῶν ἀσθενῶν καὶ τοῦ προ-
σωπικοῦ τοῦ χρησιμοποιεῖ ἀπὸ διαιτίας ἀποκλει-
στικῶς τὸ Ἴλαιον «ΠΑΡΘΕΝΩΝ» τῆς Α. Ε. Ἰλαιουργί-
αι τῆς Ἑλλάδος.

Παραθέτομεν ὧδε αὐτοουσίαν τὴν ἐπιστ.λὴν τοῦ ἐν λόγῳ
Θεραπευτηρίου.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ Ο «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»,

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 20ῇ Αὐγούστου 1934

Ἀριθ. Πρωτ. 4687

Πρὸς

Τὴν Α. Ε. Ἰλαιουργίαι τῆς Ἑλλάδος

Ὁδὸς Πεσμαζόγλου 1

Ἐν τὰ ὁθ' α

Κύριοι,

Ἀποκρινόμενοι εἰς τὸ ἀπὸ τῆς 17ης τρέχοντος ἔγγραφον, ἔχομεν
τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὅτι τὸ ἀπὸ διαιτίας χρησιμοποιούμενον ὑπὸ
τοῦ Θεραπευτηρίου Ἴλαιον «ΠΑΡΘΕΝΩΝ» παραγωγῆς ὑμῶν εὐρέθη ὡς
ἀρίστης ποιότητος κατὰ τὰς διαφόρους ἐρεῦνας ὑπὸ τοῦ Βιοχημικοῦ
ἐργαστηρίου καὶ με δέξυτητα κάτω τῆς μονάδος καὶ εἵμεθα ἀπολύτως
ικανοποιημένοι.

Μετὰ τιμῆς

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Τ. Σ. Ὑπογραφή

Ὑπογραφή

Γεν. Ἀντιπρόσωπος: **Κ. ΜΑΝΩΛΙΔΗΣ**

ΑΘΗΝΑΙ: Ὁδὸς Σωκράτους Ἀρ. 2, Τηλ. 26-656

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: Ὁδὸς Ἀριστείδου Ἀρ. 18, Τηλ. 40-726

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (ΤΗ. 30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1933) . . . „ 8.794.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΙΩΑΝ. Α. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Ἅγιος Νικόλαος (Κρήτη)	Θεσσαλονίκη	Μεσσήνη
Ἀργείον	Θήβαι	Μιτυλήνη
Ἀγνιά (ὑπαγόμενον εἰς Ὑπ'μα Λαρίσης)	Θήρα	Ναύπακτος
Ἀθήναι:	Ἰθάκη	Ναύπλιον
Ὑπ'μα, ὁδὸς Μητροπόλεως 9	Ἰστιαία (Ξηροχώριον)	Νιγρίτα
Πρακτορεῖον Καλλιθέας	Ἰωάννινα	Ξάνθη
Πρακτορεῖον Νέας Ἰωνίας	Καβάλλα	Ὀρεστιάς
Πρακτορεῖον Παγκρατίου	Καλάβρυτα	Παξοὶ
Ἀἴγιον	Καλάμαι	Πάτραι
Ἀλεξανδρούπολις	Καλαμπάκα	Πειραιεὺς
Ἀλμυρὸς	Καρδίτσα	Πλωμαρίου (Μιτυλήνης)
Ἀμαλιάς	Καρλόβασι (Σάμου)	Πόρος
Ἀμύνταιον (Σόφοβιτς)	Καρπενήσιον	Ποταμὸς
Ἀμφίκλεια	Καρναὶ (Ἅγιον Ὄρος)	Πρέβεζα
Ἀμφισσα	Καστοριά	Πύλος
Ἄνδρος	Κατερίνη	Πύργος
Ἀργοστόλιον	Κέρκυρα	Ρεθύμνη
Ἄρτα	Κιλκίς	Σέρραι
Ἀταλάντη	Κοζάνη	Σητεία (Κρήτη)
Βάμος (Κρήτη)	Κομοτινή	Σικωνία (Κιάτον)
Βέροια	Κόρινθος	Σκιάθος
Βόλος	Κύθηρα	Σουφλίον
Γέρα	Κύμη	Σπάρτη
Γρεβενά	Κυπαρισσία	Σύρος
Γύθειον	Λαγκαδάς	Τρίκαλα
Δημητσάνα	Λαμία	Τρίπολις
Διδημότειχον	Λάρισα	Φάρσαλα
Δράμα	Λεβάδεια	Φλώρινα
Ἐδεσσα	Λευκάς	Χαλκίς
Ἐλασσών	Λήμνος	Χανιά
Ἐλευθεροῦπολις (Πράβιον)	Λιμὴν Βαθέως (Σάμου)	Χίος
Ζάκυνθος	Μεγαλόπολις	
Ἡράκλειον	Μεσολόγγιον	

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ: Rue Stamboul No 17

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΚΑΪΡΩ: Rue Emad el Dine No 17

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΕΝ ΖΑΓΑΖΙΚ: Rue Tewfik

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ Ἐξωτερικοῦ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY, NEW YORK: 51 Maiden Lane

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μετὰ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.500.000